

Turinys

Skaitytojų laiškai

„Artumos“ klubas Marijampolėje 2

Kronika

Kun. Artūras KAZLAUSKAS
Išgirsti Jėzaus balsą 3

Evangelija mažiesiems 4

Kun. Kęstutis K. BRILIUS MIC
Krikščioniškas atleidimas 6

J. MALINAUSKAS, J. ŽEMAITAITIS
Bažnyčios pulsas 7

Tomas VILUCKAS
Ar 2010-ieji sustiprins viltį? 9

Dr. Andrius NAVICKAS
Apie „korektiško“ Dievo įvaizdį 10

Eglė TENDYTĖ
Viskas, kas svarbu šeimai, – internete 11

Klausimai ganytojams 12

Piligrimai drauge

Diak. Johannesas FICHTENBAUERIS
Dėl ko verkia Dievas 13

Dr. Jonas MALINAUSKAS
Spartesniu žingsniu į vienybę 16

Didelės ir mažos kryžkelės

Kun. Danielius DIKEVIČIUS
Atsiminti ir atleisti Biblijoje 17

Antanas SAULAITIS SJ
Ką atleisti – ko neužmiršti 18

Atleidžiu kitam – atiduodu save 19

Marie MAQUAIRE
Kad atleistume savo kaltininkams (I) 21

Kun. Saulius BUŽAUSKAS
Kaip išmokti atleisti? 24

Jei neatleisi, neateis Kalėdos 25

Kaip vyrą ir moterį sukūrė juos

Christopheris WESTAS
Žmogaus kūno slėpinys 26

Jaunimo iššūkis

Sigita PURYTĖ
Narkotikų pančiai: ar Dievas girdi? 28

Atokvėpio valandai

Giovannino GUARESCHI
Atmintinos dienos 30

Meno pasaulyje

Vanda IBIANSKA
Raudonplaukis kunigas Vivaldis 32

Sveikata

Kiaulė ir gripas 34

Gyvenimas kaip senas vynas

Vanda IBIANSKA
Laiko vėjo pūstelėjimai 35

Mielos ir mieli, ištikimi ir nauji

„Artumos“ bičiuliai,

leiskite pasveikinti Jus šiais senoviškais, paprastais žodžiais: *Sveiki, sulaukę šventų Kalėdų! Sveiki, sulaukę Viešpaties mums dovanojamų Naujų malonės metų!* Džiūgaukime ir linksminkimės, nes Dievas su mumis! Jis atėjo, apsigyveno pas mus, kad mes gyventume Jo artumoje ir kad mūsų gyvenimui nieko netrūktų! Ir jeigu tai – tiesa, ar gali būti kas nors nuostabesnio?! Jei net žmogaus kūdikis nemoka meluoti, tai ar galima būtų nepatikėti Dievu-Kūdikiu?! Iš tiesų, esame laimingiausi ir labiausiai apdovanoti! Taip ir norisi giedoti drauge su Motina Marija: *Mano siela šlovina Viešpatį, mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju (Lk 1, 47).*

Prabėgę metai tikriausiai niekam nebuvo lengvi, gal net vieni sunkiausių per pastarąjį laisvės dvidešimtmetį. Taip, bet ar bent vienas mirė iš bado ar vargo? Jeigu taip, tai tikrai ne dėl sunkmečio, o dėl mūsų meilės ir gailestingumo stygiaus... Juk daugelis Jūsų geriau už mane prisiminate kur kas didesnius sunkmečius ir galite paliudyti, jog ir tada žmonės išgyveno, ir meile bei duona dalytis gebėjo taip, kad net šiandien galėtume pasimokyti. Neužmirškime to, nes šie metai turbūt nebus lengvesni, tad tikrai turėsime progą mokytis augti meilėje.

Naujų metų nauja „Artuma“ Jus pasiekia taip pat kiek atsinaujinusi: atrasite net du naujus skyrelius – vieną vaikams, kitą jaunimui. Ir ne tik dėl to, kad būdami žurnalas šeimai siekiame būti įdomūs visiems jos nariams, bet ir todėl, kad mums, vyresniems, visai neprošal į Evangeliją pažvelgti vaiko akimis ar skaitant tai, kas aktualu jaunimui, bandyti geriau jį suprasti, o ne pulti ir kaltinti... Kaip mums tai seksis – vertinkite, reaguokite, rašykite! Juk žinote, kad Jūsų atsiliepimų laukiame nuolat.

Na, o šio numerio tema – *atmintis ir atleidimas* – susijusi ir su amžiniais, ir su labai žemiškais reikalais. Sausis mums nuolat bus 13-osios skausmingos atminties mėnuo; bet ar tai tik praėjusio tragiško įvykio paminėjimas?.. (Beje, ar žinote, kad Lietuvos vyskupai šiuos, Nepriklausomybės atkūrimo 20-uosius metus paskelbė *Padėkos už laisvę metais?*). Sausio pabaigoje – viltingoji *maldų už krikščionių vienybę* savaitė; bet vėlgi – ar mums tikrai skauda dėl to, kad mes, Jėzaus mokiniai, vis dar esame sulaužyto Kristaus Kūno – susiskaldžiusios Bažnyčios nariai?.. Ir galiausiai (gal pirmiausia) – ar esame tikri, kad vakarykštis kivirčas šeimoje, su vaikais, su artimiausiais, užgniaužęs mumyse troškimą atleisti, susitaikyti, po kelerių metų nesibaigs... pasauliniu karu? Kitaip tariant, ar vis dar netikim, kad Motina Teresė buvo teisi, sakydama, jog pasaulio karas ir taika prasideda šeimoje...

Ir pabaigai – šios „Artumos“ viršelis: Jėzaus Krikštas; net ir uolūs katalikai dažnai pražiopsom sausio vidury švenčiamą šią liturginę šventę.

Kai Jėzus pasikrikštijęs meldėsi, atsivėrė dangus, ir Šventoji Dvasia kūnišku pavidalu nusileido ant jo tarsi balandis, o balsas iš dangaus prabilo: Tu mano mylimasis Sūnus, tavimi aš gėriuosi (Lk 3, 22).

Kiekvieną sykį, kai girdžiu šiuos žodžius, regis, fiziškai jaučiu Tėvo meilę Sūnui... ir, kažkodėl, tokią pačią Jo meilę mums!?

Tu mano mylimasis Sūnus, tavimi aš gėriuosi.

Jūsų, su Jo meile, Darius Chmieliauskas

„Artumos“ skaitytojai susibūrė į klubą Marijampolėje

Negalėčiau tvirtinti, kad ši idėja nauja, staiga šovusi į galvą. Ne. Jau keletą metų vis kirbėjo sumanymas susirinkti tiems, kurie skaitome „Artumą“. Susirinkti ir suvokti, kur šis žurnalas nukeliauja, kas jį skaito ir kokius šis skaitymas pamąstymus, klausimus ar prieštaravimus išprovokuoja. Ir dar vienas noras – pajusti, ar taip gausiai išplatintas katalikiškas mėnraštis tikrai skaitomas, ar tiesiog ramiai suranda vietą tarp kitų spaudinių, o atėjus laikui panaudojamas, bet ne skaitymui. Ar spauda gali daryti įtaką? Tokių tad minčių vedami ir pradėjome Marijampolėje burti „Artumos“ žurnalo skaitytojų klubą.

Pirmasis susitikimas įvyko gruodžio 2 d. Žmonių atėjo nedaug, tačiau netruko paaiškėti, kad šie susibūrimai reikalingi. Kadangi idėja visiškai nauja, natūralu, jog reikia laiko jai prigyti, pačiai žiniai pasklisti, idant skaitytojai iš įvairių parapijų galėtų kartą per mėnesį atvykti į Marijampolę ir pasidalyti savo mintimis bei idėjomis.

Šįkart aptarėme lapkričio „Artumą“, kuri atliepdama išgyvenamam laikui al savo išėjimo anapilin ir vienvietės bei vienišumo temomis. Pirmiausia natūraliai prisiminėme *Caritas* žurnaliuką, pradėtą leisti prieš 20 metų, netrukus po organizacijos *Caritas* įsikūrimo. Vyresni susitikimo dalyviai bylojo, kad po sąstingio, po sovietinės okupacijos šis leidinys buvo kaip gaivus vėjo gūrkšnys, kai pasidarė galima laisvai skaityti apie tikėjimą,

Dievą ir Bažnyčios veiklą. Tai buvo tarsi ženklas, kad galime burtis, kad tikėjimas įmanomas visose gyvenimo srityse, tik reikia jį išmintingai integruoti.

Po gražių prisiminimų apie praeitį sustojome prie konkretaus „Artumos“ numerio. Renginio dalyviai iš eilės aptarė, kokius straipsnius įsiminė, iškėlė naujų klausimų. Ir turbūt specialiai ilgėliau stabtelėta prie Kunigų metų globėjo šv. kun. Jono Marijos Vianėjaus, gilintasi į jo gyvenimą ir tarnystę. Susirinkusieji vienbalsiai sakė, kad didžioji kunigo *šlovės* vieta buvo klausykla, išpažinčių klausymas. Skaitytojams pažįstamas Vandos Ibiškos rašymo stilius skatino patiems eiti labiau išgryninto tikėjimo keliu, nesusiviliojant geresnėmis gyvenimo sąlygomis ir taip prarandant savo krikščioniškosios tapatybės stiprybę.

Visuomenėje vis dėlto rimtų diskusijų nesukėlęs *gyvybės langelių* klausimas mūsų klubo nuomos padalijo į dvi dalis. Vieni išsakė argumentus, kodėl tai gerai ir kad bus mažiau žudoma negimusių kūdikių, o kiti teigė, kad taip skatinama neatsakinga seksualinė laisvė, nes padarinius anonimiškai galima sunaikinti tiesiog atiduodant kūdikį kitų globai. Tačiau Vilkaviškio vyskupijos Šeimos centro vadovė Lina Braukulytė, apibendrindama šią temą, pristatė teigiamą kitų šalių patirtį ir taip šiek tiek nuramino diskusiją bei padėjo įžvelgti pagalbą silpniausiems, pažeidžiausiems.

Savo tamsa lapkritį atveria vienvietės akimirkų ne tik pavieniui gyvenantiems, bet ir turintiems gausias šeimas, daug draugų. Vienišumas ir vienvietė gali užklupti pačiame darbų įkarštyje ar net ir intensyvioje santykių raizgalyneje. Mokytoja Salomėja iš Vilkaviškio liudijo, jog tada, kai esi senas, bet gebi mylėti, surandi savo nišą, kur galėtum pasitarnauti kitiems, ir jei esi tikintis, kasdien ieškantis Dievo, tada net ir juntama vienvietė įgyja kitokį atspalvį, o vienišumo akimirkos ne uždaro aklagatvyje, bet atveria naują prasmę.

Labai svarbus „Artumos“ *kampas* – ne teoriniai, bet patirtimi sustiprinti straipsniai. Tai, anot šio žurnalo skaitytojų, leidinį daro patrauklų, artimą kasdieniam gyvenimui.

Lengva nusivylimo gaidelė nuaidėjo dėl *Šypsenų be raukšlių* skilties, išsakant mintį, kad dažnai nesuprantama, kas vienu ar kitu anekdotu norima atverti, kartais jie neturi jokio *cinkelio*.

Po renginio, į kurį subūrė „Artuma“, valandėlės tapo aišku, kad toks klubas reikalingas, kad tikrai norisi dalytis ir išgirsti kitus. Džiaugiamės, kad „Artuma“ yra, tikime, kad ji ir skaitoma. Ir kviečiame vėl susirinkti. Kitas susitikimas, kuriame aptarsime gruodžio numerį, vyks sausio 6 d. 17 val. Marijampolėje, Vytauto g. 25 (prieš centrinę miesto biblioteką).

Kunigas Rytis BALTRUŠAITIS

Gal norėtumėte turėti solidžią dovaną kitiems arba sau?

Jei taip, siūlome įsigyti dailiai įrištą „Artumos“ žurnalo 2009 metų numerių komplektą, kainuojantį 48 litus.

Teirautis redakcijoje, Kaunas, Rotušės a. 23, II aukšte, tel. (8 37) 20 96 83, el. p. redakcija@artuma.lt

www.artuma.lt

Išgirsti Jėzaus balsą

Sausio kalendorius

Kun. Artūras KAZLAUSKAS

„Jahvė gelbsi“ – tokiu vardu pavadintas aštuonių dienų kūdikis tampa krikščionims vilties pamatu Naujaisiais metais. Ankstesniame liturginiame kalendoriuje pirmoji naujų civilinių metų diena buvo vadinama Jėzaus vardinėmis. Ir šiais ekonominės bei moralinės krizės laikais mes neturime kito savo vilčių pamato, vien Jį, žmogumi tapusį Dievą. (Jeigu Jėzaus istorija būtų žmogaus kūrybos vaisius, tokį žmogų laikyčiau neapsakomai įžūliu.) Tas, kuris merginą iš Nazareto, Mariją, sveikina pačiu netikėčiausiu vardu „Dievo Gimdytoja“, tiki, kad Dievas panorėjo būti labai artimas bei savas žmogui ir parodyti jam žmogaus galimybes, apie kurias jis nė nenutuokė. Čia ir taikos galimybė. Meldžiamės už taiką ir suvokiame, kad mūsų pastangos ją atnešti sukelia vien tik naujus karus. Reikia atverti savo širdžių ir namų duris Tam, kurį pranašai vadino Taika...

Pačiose netikėčiausiose vietose vis randu duris, palaiminta kreida paženklintas +K+M+B, išreiškiant maldavimą, kad Kristaus palaima apsigyventų namuose. Tik šitas ženklas magiškai nesuteikia palaimos. Kaip tiems trims astrologams iš Rytų – Kasparui, Merkeliui ir Baltazarui, galbūt ir mums reikia asmeniškai susirasti žmogumi tapusį Dievą, kad ateitų palaima, taika ir ramybė. O galbūt net ne susirasti, bet leisti, kad Jis mus surastų. Kad Jis taptų mūsų bendrakeleiviu. Kad

mes visiškai ir iki galo pasinertume į „Jo Reikalą“. Juk Krikšto prasmė – ne vien pasinėrimas į vandenį mirštant senam ir keliantis naujam žmogui Jame. Anuometinis Jėzaus krikštas Jordane skelbė visišką solidarumą su mumis. Mūsų krikštas turėtų skelbti visišką solidarumą su Juo, esančiu dėl mūsų. Tokiam solidarumui reikia tvirtumo ir atsidėjimo visko, o kartais (dažnai?) net gyvybės. Panašiai, kaip buvo tada, Sausio 13-ąją. Tokio solidarumo su Jėzumi reikia kiekvienam krikščioniui ir kiekvienai Jėzaus Bažnyčiai. Kai kasmet meldžiamės už krikščionių vienybę, mes vis įsipareigojame tokiam solidarumui su Jėzaus Dvasia.

O, kad turėtume pakankamai drąsos išgirsti Laodikėjos Bažnyčiai skirtą raginimą – pažadą: „Štai aš stoviu prie durų ir beldžiu: jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš pas jį užeisiu ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi“ (Apr 3, 20).

- 1 P ŠVČ. MERGELĖ MARIJA,
DIEVO GIMDYTOJA
Sk 6, 22–27; Ps 67; Gal 4, 4–7;
Lk 2, 16–21
Maldų už taiką diena
- 2 Š Šv. Bazilijus Didysis ir Grigalius Nazianzietis, vyskupai, Bažnyčios mokytojai
1 Jn 2, 22–28; Ps 98; Jn 1, 19–28
- 3 S KRISTAUS APSIREIŠKIMAS
(TRYŠ KARALIAI)
Iz 60, 1–6; Ps 72; Ef 3, 2–3a. 5–6;
Mt 2, 1–12
- 4 P 1 Jn 3, 22–4, 6; Ps 2; Mt 4, 12–17. 23–25
- 5 A 1 Jn 4, 7–10; Ps 72; Mk 6, 34–44
- 6 T 1 Jn 4, 11–18; Ps 72; Mk 6, 45–52
- 7 K Šv. Raimundas Penjafortietis, kunigas
1 Jn 4, 19–5, 4; Ps 72; Lk 4, 14–22a
- 8 P 1 Jn 5, 5–13; Ps 147; Lk 5, 12–16
- 9 Š 1 Jn 5, 14–21; Ps 149; Jn 3, 22–30
- 10 S KRISTAUS KRIKŠTAS
Iz 42, 1–4. 6–7; Ps 29; Apd 10, 34–38;
Lk 3, 15–16. 21–22
- 11 P I eilinė savaitė (I sav.)
1 Sam 1, 1–8; Ps 116; Mk 1, 14–20 (Isav.)
- 12 A 1 Sam 1, 9–20; 1 Sam 2, 1, 4–8; Mk 1, 21–28
- 13 T Šv. vysk. Hiliaras, Bažnyčios mokytojas
1 Sam 3, 1–10. 19–20; Ps 40; Mk 1, 29–39
Laisvės gynėjų diena
- 14 K 1 Sam 4, 1b–11; Ps 44; Mk 1, 40–45
- 15 P 1 Sam 8, 4–7. 10–22a; Ps 89; Mk 2, 1–12
- 16 Š 1 Sam 9, 1–4. 17–19; 10, 1a; Ps 21;
Mk 2, 13–17
- 17 S II EILINIS SEKMADIENIS (II sav.)
Iz 62, 1–5; Ps 96; 1 Kor 12, 4–11;
Jn 2, 1–12
- 18 P 1 Sam 15, 16–23; Ps 50; Mk 2, 18–22
*Maldų už krikščionių vienybę
aštuondienio pradžia*
- 19 A 1 Sam 16, 1–13; Ps 89; Mk 2, 23–28
- 20 T Šv. Fabijonas, popiežius,
šv. Sebastijonas, kankiniai
1 Sam 17, 32–33. 37. 40–51; Ps 144;
Mk 3, 1–6
- 21 K Šv. Agnietė, mergelė, kankinė
1 Sam 18, 6–9; 19, 1–7; Ps 56; Mk 3, 7–12
- 22 P Šv. Vincentas, diakonas, kankinys
1 Sam 24, 3–21; Ps 57; Mk 3, 13–19
- 23 Š 2 Sam 1, 1–5. 11–12. 17. 19. 23–27;
Ps 80; Mk 3, 20–21
- 24 S III EILINIS SEKMADIENIS (III sav.)
Neh 8, 2–4a. 5–6. 8–10; Ps 19;
1 Kor 12, 12–30; Lk 1, 1–4; 4, 14–21
- 25 P Šv. apaštalo Pauliaus atsivertimas
Apd 22, 3–16; Ps 117; Mk 16, 15–18
- 26 A Šv. Timotiejus ir Titas, vyskupai
2 Tim 1, 1–8; Ps 96; Lk 10, 1–9
- 27 T Pal. arkivysk. Jurgis Matulaitis
Kol 1, 24–28; Ps 40; Lk 10, 1–12. 17–20
- 28 K Šv. Tomas Akviniėtis, kunigas,
Bažnyčios mokytojas
2 Sam 7, 18–19. 24–29; Ps 132;
Mk 4, 21–25
- 29 P Šv. Angelė Meriči, mergelė
2 Sam 11, 1–4a. 5–10a. 13–17; Ps 51;
Mk 4, 26–34
- 30 Š 2 Sam 12, 1–7a. 10–17; Ps 51; Mk 4, 35–41
- 31 S IV EILINIS SEKMADIENIS (IV sav.)
Jer 1, 4–5. 17–19; Ps 71; 1 Kor 12, 31 –
13, 13; Lk 4, 21–30

Sausį popiežius kviečia melstis šiomis intencijomis:

Bažnyčios – kad šiuolaikines komunikacijos priemones jaunimas mokėtų panaudoti savo asmeniniam tobulėjimui ir geresniam pasirengimui tarnauti visuomenei;

misijų – kad kiekvienas tikintysis į Kristų įsisąmonintų, jog visų krikščionių vienybė yra svarbi sąlyga norinti veiksmingiau skelbti Evangeliją.

Evangelija mažiesiems

Mieli skaitytojai, tikriausiai ir Jūs susiduriate su nelengvu uždaviniu – paprastai, aiškiai ir suprantamai pasakoti vaikams apie tikėjimą. „Artuma“ šiais vaizdų ir spalvų mirgėjimo laikais Jums skuba į pagalbą. Vaikams siūlome spalvinti kiekvieno sekmadienio Evangelijos ištraukos iliustracijas. Jas palydės trumpi pasakojimai. Tikimės, kad tai bus puikus užsiėmimas vaikams. Be to, tai nauja idėja ir jau paruoštas lapas kai kuriose bažnyčiose veikiančioms Vaikų tarnyboms. Tad kvieskite savo mažuosius puošti šį puslapį.

O štai ir du vaikai jau atskubėjo mums padėti. Susipažinkime. Tai – Benedikta ir Dominykas. Sesutė ir broliukas. Savo namuose jie rado tokią storą knygą, kurioje nebuvo nė vieno paveikslėlio. Kokia keista ir didelė knyga! Abu perskaitė jos pavadinimą:

„Šventasis Raštas.“

– Kodėl šitas raštas šventas? – susidomėjo Dominykas.

– Tikriausiai todėl, kad šios Knygos autorius yra pats Dievas, – paaiškino Benedikta.

– Tai kaip Dievas ją parašė? – klausė berniukas.

– Įvairūs žmonės, Dievo padėjimui ir globėjimui, rašė tai, ką Jis norėjo mums perduoti.

Trys Karaliai (sausio 3 d.)

Benedikta atvertė Evangeliją pagal Matą. Ji liepė broliui užsimerkti, o pati garsiai perskaitė ištrauką apie tai, kaip gimusį Jėzų aplankė Išminčiai.

– Kodėl tokias dovanas atnešė, o ne

šokolado, mašinėlių ar kitokių žaislų? – klausia Dominykas.

– Auksas padovanotas Jėzui kaip Karaliui, smilkalai – kaip Dievui, o mira (kvapnus aliejus) – kaip žmogui, kuris atėjo už visus numirti. Šokolado ten dar nebuvo, o žaislų tikriausiai parūpino pati Marija arba Juozapas, Šventosios Šeimos globėjas, – svarstė Benedikta. – O gal žinai, kokios spalvos buvo jų drabužiai?

– Pabandykime nuspalvinti ir sužinosime, – pasiūlė Dominykas.

Jėzaus Krikštas

(sausio 10 d.)

– Kodėl Jėzus priėmė Krikštą? – parūpo Dominykui.

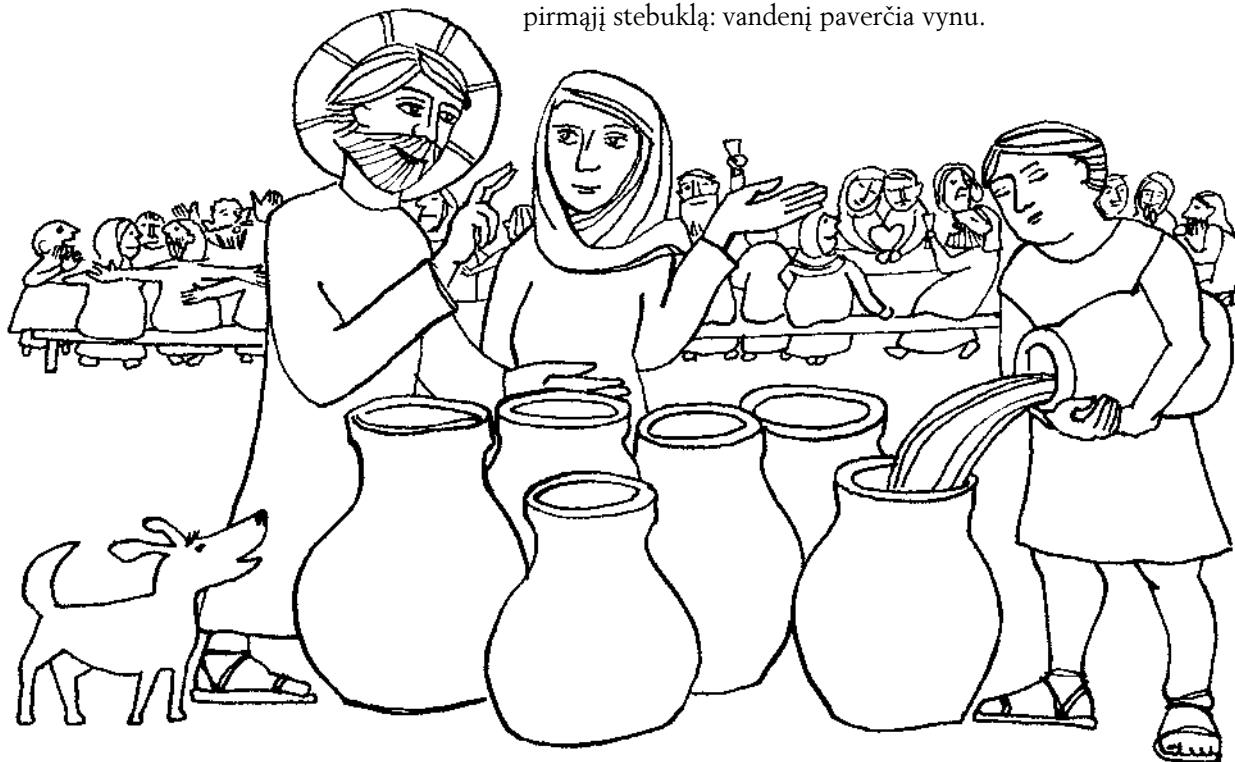
– Jėzus norėjo tapti labai panašus į mus, – kantriai aiškina Benedikta. – Juk tu, aš ir mes visi, kuriems Jėzus brangus, esame pakrikštyti, tapome Jo sekėjais. Krikštas – tai bilietas į dangaus karalystę. Pažiūrėk, dangaus Tėvas patvirtino, kad pasitiki savo mylimuoju Sūnumi, Jį pats palydi. Šis balandis virš Jėzaus – tai Šventosios Dvasios globa.

Jėzus ir Marija dalyvauja bičiulių vestuvėse (sausio 17 d.)

– Kokia rūpestinga Jėzaus Mama Marija! – nusistebėjo Dominykas. – Ji pakvietė žmones klausyti Jėzaus. Marija ragina daryti tai, ką Jėzus liepia.

– Taip, Marija visai kaip mūsų mama. Mama gera šeimininkė, taip pat pastebi, jei vaišės ko nors pritrūksta. Kai nežinia, ką daryti, ji visada duoda geriausią patarimą, – džiaugėsi Benedikta. – O šiose vestuvėse Jėzus padaro pirmąjį stebuklą: vandenį paverčia vynu.

Jėzus padeda suprasti Šventąjį Raštą

(sausio 24 d.)

– Jėzus skaitė Šventąjį Raštą, kuris buvo surašytas į storus ritinius. Todėl skaitant reikėjo sukti ritinį, – pasakoja Benedikta.

– Skaityti ir aš moku, bet kartais visai nesuprantu, apie ką čia parašyta, – nusiskundė Dominykas.

– Nenusimink! Jėzus padeda suprasti, apie ką skaitai. Tenka prašyti Jo pagalbos, kad atpažintume Dievo darbus, pavaizduotus Šventajame Rašte, – pagudė brolių Dominyka.

Jėzus nepriimamas (sausio 31 d.)

– Kokie žmonės pikti! Kodėl jie norėjo nustumti Jėzų nuo kalno? – sunerimo Dominykas.

– Ne visi žmonės Jėzų priėmė kaip Dievo Sūnų, nes turėjo kietas širdis. Daug kas ir seniau, ir dabar nepastebi, neįvertina Jėzaus darbų, – pasakoja Benedikta.

– Nesuprantu, kaip galima nesusidraugauti su Jėzumi. Juk Jis padarė tiek daug gero. Aš su Juo kas vakarą kalbuosi, kai tariau maldas, – gūžtelėjo pečiais Dominykas.

*Užrašė kun. Saulius BUŽAUSKAS,
ilustravo Silvija KNEZEKYTĖ*

Krikščioniškas atlaidumas

Šventasis Raštas šeimoms

Kun. Kęstutis K. BRILIUS MIC

Po kelių dienų, kai Jėzus vėl atėjo į Kafarnaumą, žmonės išgirdo jį esant namuose, ir tiek daug prisirinko, jog nė prie durų nebeliko vietos. O jis skelbė jiems žodį. Tada keturi vyrai atnešė paralyžiuotą žmogų. Negalėdami dėl minios pri-
nešti jo prie Jėzaus, jie praplėšė stogą namo, kur jis buvo, ir, padarę skylę, nulei-
do žemyn neštuvus, ant kurių gulėjo paralyžiuotasis. Išvydęs jų tikėjimą, Jėzus
kreipėsi į paralyžiuotąjį: „Sūnau, tau atleidžiamos nuodėmės!“ Tenai sėdėjo ke-
letas Rašto aiškintojų, kurie svarstė savo širdyje: „Kaip jis drįsta taip kalbėti? Juk
jis piktžodžiauja! Kas gi gali atleisti nuodėmes, jei ne vienas Dievas?!“ Jėzus, iš
karto savo dvasia perpratęs jų mintis, tarė: „Kam taip manote savo širdyje? Kas
lengviau – ar pasakyti paralyžiuotam: ‘Tau atleidžiamos nuodėmės’, ar liepti:
‘Kelkis, pasiimk neštuvus ir vaikščiok’? Bet, kad žinotumėte Žmogaus Sūnų turint
galią atleisti žemėje nuodėmes, – čia jis tarė paralyžiuotajam, – sakau tau: kel-
kis, imk savo neštuvus ir eik namo!“ Šis atsikėlęs tuojau pasiėmė neštuvus ir visų
akyse nuėjo sau. Visi be galo stebėjosi ir šlovino Dievą, sakydami: „Tokių dalykų
mes niekad nesame matę“ (Mk 2, 1–12).

Visa, kas regima mūsų pasaulyje, negali tiesiogiai parodyti Dievo. Netgi dvasinėmis savo galiomis mes iš prigimties nesame pajėgūs matyti Dievo ir jo tiesiogiai patirti. Savo silpna, nuodėmės nelaisvėn pakliuvusia prigimtimi žmogus nuolatos patiria meilės, pilnatvės ilgesį. Šis ilgėjimasis kartu yra ir didysis Dievo ieškotojų vedlys. Deja, kalėjimo sienos tokios storos, o keliai į išlaisvinimą tokie klaidūs, kad per visą mums žinomą žmonijos istoriją tik kentėjimai ir mirtis tebūdavo dažniausias atradimas šioje ašarų pakalnėje. Nuodėmės ir jon kritusio pasaulio istoriją galima pavadinti išdavystės istorija. Žmogiškoji meilė yra tokia silpna, netobula, dažnai išduodanti, kad vos prasidėjusi viltimi tuoj virsta kartėlio ašaromis.

Biblijos pasakojamoje meilės istorijoje Dievas pats eina mūsų link, stengiasi mus laimėti. Šiame susitikimo kelyje aiškiai atsiskleidžia, jog meilė nėra vien jausmas. Nors niekas nėra matęs Dievo ir nežino, koks jis yra, tačiau Dievas pirmas mus pamilo: „Meilė – ne tai, kad mes pamilome Dievą, bet kad jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų kaip

permaldavimą už mūsų nuodėmes“ (1 Jn 4, 10). Dievo meilė tapo regima dėl to, jog jis „atsiuntė į pasaulį savo viengimį Sūnų, kad mes gyventume per jį“ (1 Jn 4, 9). Dieviškoji meilė pasireiškia gailestingumu nusidėjusiai žmoni-
jai ir neišbrendamą nuodėmės vergiją panaikina atpirkimu, kuris iš esmės yra gailestingumo veiksmas. Negana to, kiekvieną asmenį pakviečia dalyvauti išga-
nimo darbe ir atlaidų gailestingumą nurodo kaip privalomą sąlygą: „Jeigu jūs atleisite žmonėms jų nusižengimus, tai ir jūsų dangiškasis Tėvas atleis jums. O jeigu neatleisite žmonėms, tai nė jūsų Tėvas neatleis jūsų nusižengimų“ (Mt 6, 14–15). Dieviškasis gailestingumas tampa atlaidus tik žmogui laisva valia gailintis dėl savo nuodėmių. To nepakanka. Toks atlaidumas ir toliau žmogų paliktų vienišą. Kad Dievo atlaidumą pelnantis gailestis būtų pilnutinis, jis turi sietis su atlaidumu savo artimui. Kaip Dievo gailestingumas mus vėl suvienijo, sujungė į išganingą bendruomenę, kurios galva yra Kristus, taip ir mūsų gailestingumas negali būti vien sau, bet atlaidumu turi pasiekti

ir artimą, kad kurtų išganingą meilės bendruomenę – Bažnyčią.

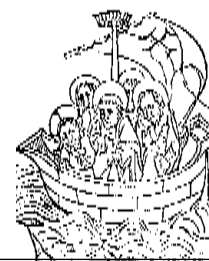
Tai, kad net keturi vyrai įkėlė pas Jėzų paralyžiuotąjį, gali būti kaip užuomina, kokia sunki yra nuodėmė, nes ligą, neturtą, bevaikystę žydai laikė Dievo bausme už nuodėmes. Nebereikia stebėtis, jog Jėzus ėmėsi ne sveikata tikrinti, o parodė atlaidų gailestingumą dėl jų tikėjimo.

Kokio sunkumo kaltę galime atleisti? Jei seksime Kristumi – bet kokio. Kada galime būti atlaidžiai gailestingi? Jei seksime Kristumi – kai žmogus savo laisva valia pats gailisi ir nori atleidimo, antraip pažeistume jo valios laisvę, kurią suteikė Dievas. Kokią atleistą kaltę mums sunkiausia užmiršti? Išdavystę. Ją įmanoma atleisti, bet užmiršti – beveik niekada. Kaip sunku nešti svetimų kalčių skolas! Lengviau bus, jei atleidę savo artimui tą jų kalčių prisiminimą pakelsime kaip dalį jų atgailos, kaip dalį atsisteisimo aukos už savo ir jų nuodėmes. Taip būsime krikščioniškai atlaidūs savo artimui ir ne tik sau pelnysime dieviškąjį, teisingumui ir išminčiai neprieštaraujantį gailestingumą, bet ir kitus jo mokysime.

Į Jėzaus gailestingumą daugelis žvelgė priešišškai, kaltino jį dieviškumu. Daugelis iš mūsų tikram gailestingumui priešinsis, įtarinės, vėl norės išduoti ar piktžodžiaus. Jei atlaikysime šį pasipriešinimą, nebijosime atlaidumo kelyje peržengti šio prieštaravimų slenksčio, tai mums bus tik žingsnis iki sielos ar kūno paralyžių pagydančio gailestingumo stebuklo.

Bažnyčios pulsas

Popiežius ir Visuotinė Bažnyčia

Nemenko dėmesio sulaukė Rusijos prezidento D. Medvedevo apsilankymas pas Benediktą XVI gruodžio 4 d., tačiau Bažnyčios gyvenimo komentuo-tojų lūkesčius šis vizitas patenkino tik iš dalies: sulaukta sprendimo užmegzti visaverčius Šventojo Sosto ir Rusijos Federacijos diplomatinis santykius, bet didžiausia sensacija turėjusios tapti žinios – popiežiaus pakvietimo į Rusiją – taip ir nesulaukta.

Oficialius dvišalius santykius Šventasis Sostas ir Rusija užmezgė jau senokai, tačiau jie buvo tam tikra prasme „provizoriški“. Jų istorija siekia M. Gorbaciovo laikus. 1990 m. Romoje buvo atidaryta Sovietų Sąjungos specialioji pasiuntinybė, vadovaujama ambasadoriaus rangą turinčio diplomato, o Maskvoje – Šventojo Sosto atstovybė, vadovaujama apaštališkojo nuncijaus. Žlugus Sovietų Sąjungai, diplomatinis santykius su Šventuoju Sostu perėmė Rusijos Federacija, tačiau iki pat praėjusio gruodžio tai buvo tik specialiųjų misijų lygio santykiai. Prie Šventojo Sosto akredituotų diplomatinės misijų žinyne Rusijos atstovybė buvo minima ne tarp kitų šalių atstovybių, bet sąrašo pabaigoje, greta tokį patį specialiosios misijos rangą turinčios Palestinos Išsivadavimo Organizacijos atstovybės. Dabar užmegzti visaverčiai diplomatiniai santykiai: Vatikane akredituota buvusi Rusijos Federacijos pasiuntinybė tapo Rusijos Federacijos ambasada prie Šventojo Sosto, o Maskvoje veikianti Šventojo Sosto atstovybė – Apaštališkąja nunciatūra.

Apie kvietimą atvykti jei ne į Rusiją, tai bent į Rusijos kaimynystėje esančią ortodoksų daugumos šalį ir galbūt joje netgi surengti popiežiaus ir Maskvos patriarcho susitikimą vėl užsiminta gruodžio viduryje į Romą atvykus

Baltarusijos katalikų vyskupams. Vizito *Ad limina* proga jie pakvietė Benediktą XVI atvykti į Baltarusiją, primindami taip pat ir jau anksčiau pareiktą prezidento A. Lukašenkos kvietimą. Sprendžiant pagal ganėtinai silpnus šio kvietimo atgarsius, turbūt manytina, kad Vatikane popiežiaus kelionė į Baltarusiją kol kas nesvarstoma. Juo labiau kad patys Maskvos patriarchato atstovai aiškiai sako, jog popiežiaus ir patriarcho susitikimui dar neatėjo laikas. Be to, ir Lukašenkos kvietimas labiau vertinamas kaip bandymas įteisinti jo režimą, negu kaip nuoširdus noras pasitikti popiežių Baltarusijos žemėje. Gaila, kad šitame „žaidime“ mažiausiai klausoma Baltarusijos katalikų vyskupų balso. O juk jie popiežiaus savo šalyje norėtų sulaukti pirmiausia kaip ganytojo, be jokių politinių poteksčių.

Šventojo Sosto delegacija dalyvavo Kopenhagoje gruodžio 7–18 d. vykusioje ir klimato problemoms skirtoje Jungtinių Tautų konferencijoje. Ji baigėsi nepasiekus rimtesnių rezultatų.

Kopenhagos susitikimo temas tarsi papildė gruodžio viduryje paskelbta Benedikto XVI žinia sausio 1-ąją kasmet minimai Pasaulinei taikos dienai. Šiemetei popiežius pasiūlė tokią temą: „Jei nori taikos, saugok kūrinių“. Šia proga paskelbtame dokumente primenama, jog visuotinė žmonijos plėtra daug priklauso nuo žmogaus santykio su gamta; priklauso nuo to, ar žmogus sugeba su gamta elgtis kaip su Dievo kūriniu, skirtu visai žmonijai, visų pasaulio žmonių labui. Jei į kūrinių žvelgime kaip į Dievo dovaną, mums kur kas lengviau suprasti ir žmogaus pašaukimą bei vertę. Bažnyčia nesiūlo jokių techninių sprendimų dabartinėms ekologinėms ir socialinėms problemoms, tačiau jaučia pareigą atkreipti dėmesį, jog ekologinės krizės drauge yra ir mo-

ralinės krizės, jas visada nulemia atsakomybės ir solidarumo stoka ir joms spręsti visada reikalingas moralinis atsinaujinimas.

Prieš Kalėdas paskelbta keliolika Šventųjų Skelbimo kongregacijos dekretų, patvirtinančių būsimų palaimintųjų herojiškas dorybes, kankinystę arba jų užtarimu įvykusius stebuklus. Vienu dekretu patvirtintos Dievo Taro Jono Pauliaus II herojiškos dorybės. Spėjama, kad beatifikacijos byla bus užbaigta iki ateinančio rudens – galbūt jau spalį Jonas Paulius II bus skelbiamas palaimintuoju. Kitais dekretais patvirtinamos ir popiežiaus Pijaus XII herojiškos dorybės, taip pat Lenkijoje 1984 m. komunistų saugumiečių nužudyto kunigo Jerzy Popieluszko kankinystė.

Negalima nutylėti ir gruodžio 11 d. vykusio Benedikto XVI susitikimo su Airijos Bažnyčios vadovais, iškviestais į Romą po didelio atgarsio sulaukusio raporto apie kunigų seksualinius nusikaltimus prieš vaikus paskelbimo. „Popiežius atidžiai susipažino su minė-

tuoju raportu ir jo turinys jį sukrėtė ir labai nuliūdino, – sakoma po susitikimo paskelbtame oficialiame pranešime. – Apgailestaudamas, kad tie kunigai savo elgesiu išdavė Dievui iškilmingai duotus pažadus ir į juos sudėtą žmonių pasitikėjimą, Šventasis Tėvas dalijasi apmaudu, skausmu ir gėda, kuriuos jaučia daugelis Airijos tikinčiųjų. “Viešą gailėsčio aktą paskelbė ir visa Airijos vyskupų konferencija. „Noras išvengti skandalų ir apsaugoti Bažnyčios bei jos ganytojų gerą vardą buvo keliami aukščiau vaikų gerovės“, – prisipažino Airijos vyskupai, įsipareigodami niekada daugiau neužmiršti, kad ganytojų pareiga visada pirmiausia rūpintis sielų išganymu ir kad niekada nevalia dangstyti nusikaltėlių.

Lietuva

Gruodį, pasirengimo Kristaus Gimimo iškilmėms – advento metą, mūsų bažnyčiose vyko rekolekcijos, bendruomenių namuose ir kultūros židiniuose – adventiniai susitelkimo vakarai. Gražia šio laikotarpio tradicija tampa įvairūs labdaros renginiai. Gruodžio 1-ąją prasi-dėjo Lietuvos ir vyskupijų *Caritas* organizuojama kasmetinė akcija „Gerumas mus vienija“. Žmonės už auką išgydavo akcijos žvakelių, skambindami trumpaisiais numeriais pervesdavo skiriamą pinigų sumą į akcijos sąskaitą, prisidėdavo konkrečia veikla: bažnyčiose, *Caritas* centruose ar mokymosi įstaigose dalijo tas žvakeles. Taigi sunkmetis neužsklendžia žmonių širdžių, bet skatina būti jautrius artimui ir solidarius.

Gruodžio 3 d. Marijampolėje vykusiam Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenariniame posėdyje šalia kitų klausimų prisiminta, kad šiemet Lietuvoje bus švenčiamas Nepriklausomybės atkūrimo 20-metis. Ta proga Lietuvos ganytojai 2010-uosius paskelbė **Padėkos už laisvę metais**; jų tema – „*Esate pašaukti laisvei*“. Tikintieji kviečiami apmąstyti Dievo siųstąją laisvės dovaną ir tai, kaip visiems kartu toliau kurti laisvos ir atsakingos tautos istoriją.

Ši tema rado atgarsį ir gruodžio 14 d. vykusiam Dvišalės mišrios ko-

misijos tarptautinių sutarčių su Šventuoju Sostu nuostatoms vykdyti darbiname posėdyje. Laisvės ir atsakomybės klausimas šiemet bus aptariamas įvairiomis progomis ir būdais tiek Bažnyčios inicijuojamuose, tiek Vyriausybės bei kitų valdžios ir pilietinių institucijų organizuojamuose renginiuose. Belieka tikėtis, kad Bažnyčios ir valstybės institucijų bendradarbiavimas bus vaisin-gesnis nei švenčiant Tūkstantmetį.

Beje, tame pačiame posėdyje premjeras Andrius Kubilius pasiūlė, kad Ministro Pirmininko tarnyba drauge su Sveikatos apsaugos ministerija inicijuotų įstatymo pataisą, suteikiančią galimybę būsimiesiems gydytojams akušeriams-ginekologams ir kitiems medicinos darbuotojams įgyti teisę dėl sąžinės, tikėjimo ar įsitikinimų atsisakyti atlikti kai kurias procedūras mokymo praktikos metu. Simboliška, kad būtent per adventą, kai rengėmės švęsti Dievo Sūnaus Gimimo iškilmes, šis klausimas pajudėjo iš mirties taško.

Juozas Dapšausko nuotrauka

Gruodžio 6 d. Šiauliuose duris atvėrė naujoji Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčia. Jos konsekracija sutapo su Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio 60 metų jubiliejumi. Džiaugiantis su šio krašto tikinčiaisiais norisi viltis, kad šiais laikais, kai bažnyčios atsidaro retai, nauja krikščioniška erdvė bus pilna susitikimo su Dievu ieškančių žmonių.

Kitos gruodžio aktualijos – Airijoje paskelbtos tyrimo ataskaitos apie dvasininkų atliktus vaikų išnaudojimo atvejus – atgarsiai buvo juntami ir Lietuvoje. Savo adventiniame laiške kardinolas Audrys Juozas Bačkis, priminęs, kas laukia mažutėlių papiktintųjų, teigė: „Tai retas atvejis, kai Evangelijoje įvardyta

ne tik nuodėmė, bet ir nusidėjėlio laukiantis pomirtinis atpildas, kurio rūsumą vargiai perteikia net palyginimas su sunkiausiomis žmonių bausmėmis. Šiais skaudžiais žodžiais Jėzus kreipiasi į mus, Jo Bažnyčios narius. Deja, papiktinimai nesvetimi nė tiems, kurie gautais šventimais ir dvasinėmis pareigomis pašaukti pas Jį vesti mažutėlius. Nuoširdžiai atgailaukime ir melskime, kad nuodėmė nepražudytų šių žmonių sielų.“ Na, o teisingumo ministras Remigijus Šimašius neatmetė galimybės, kad, susiklosčius tam tikroms aplinkybėms, toks tyrimas kaip Airijoje galėtų būti atliekamas ir mūsų valstybėje. Kad ir kaip būtų, svarbu, jog ši skaudi tema neliko nepastebėta tiek aukšto bažnytinio autoriteto, tiek už teisingumą atsakingo pareigūno.

Dainiaus Tunkūno nuotrauka

Gruodžio 15 d. į Vilnių atkeliavusi Betliejaus taikos ugnis išplito visoje Lietuvoje. Šią akciją jau keturiolika metų drauge rengia mūsų šalyje veikiančios skautų organizacijos. Tokie simboliniai renginiai stiprina jaunuolių širdyse taikos troškimą ir skatina prisidėti prie jos kūrimo.

Na, o kauniečiai Kalėdas galėjo švęsti ypač linksmai. Antrąją Kristaus Užgimimo šventės dieną Sporto halėje nuskambėjo italų autoriaus Daniele Ricci miuziklo „Lauktasis“ premjera. Šis kūrinys pasakoja apie nesąlygišką, brandžią ir pasiaukojamą Juozapo meilę Marijai, besilaukiančiai Dievo Sūnaus. Taip senovinės Kalėdų mistrijų tradicijos atgimsta šiuolaikiškais ritmais.

Jonas MALINAUSKAS,
Jonas ŽEMAITAITIS

Ar 2010-ieji sustiprins viltis?

Tomas VILUCKAS

Prabėgusių metų branduoliu tapo Lietuvos vardo paminėjimo sukaktis. Per šalį ritosi ne tik oficialūs valstybiniai, bet ir vyskupų paskelbto Evangelijos žinios tūkstantmetei Lietuvai jubiliejaus renginiai. Jų, įvairių ir visokių, tikrai nestigo. Tačiau akivaizdžiai trūko glaudesnio ryšio tarp valstybės įstaigų ir Katalikų Bažnyčios Lietuvoje: tik birželį valstybiniu lygiu nutarta kreiptis į savivaldybes, kad jos bendradarbiautų su vyskupijomis organizuojant sukakties paminėjimą.

Bendradarbiavimo spragos itin išryškėjo per didžiuosius renginius. Jų programose šalies istoriją geriau pažįstantis pilietis pasigedo krikščioniškų dėmenų. Kartais susidarydavo įspūdis, kad Lietuvos vardo paminėjimas yra susijęs ne su šventojo vienuolio auka, bet su tais, kurie jo neštą Evangelijos žinią atmetė. Apie tai viename ryškiausių tūkstantmečio renginių – Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlaiduose Šiluvoje – netiesiogiai užsiminęs apaštalinis nuncijus Baltijos valstybėms arkivyskupas Luigi Bonazzi pakvietė tautiečius likti ištikimus evangelinės tapatybės principui: krikščionys yra krikščionys, pagonys yra pagonys.

Vis dėlto šventiniai renginiai pasižymėjo gausiu žmonių dalyvavimu, dvasiniu pakilumu, pasigėrėtino patriotizmo atspalviais. Ne vienam stebėtoju krito į akis, kad renginiai sutraukė nemažai jaunuolių, jaunų šeimų. Iš krikščioniškų renginių ypatinga dvasia išsiskyrė gegužės 1–3 d. vykusį ir tūkstantines jaunimo minias ne tik iš trijų Baltijos valstybių, bet ir iš kitų Europos šalių subūrusi tarptautinė pasitikėjimo piligrimystė Vilniuje, surengta drauge su Taizė bendruomene. Didžiausias krūvis organizuojant tokio masto renginį krito ant jaunų žmonių pečių, ir šį darbą jie puikiai atliko, parodydami,

kad naujasis Lietuvos tūkstantmetis turi tvirtus pamatus jaunuolių širdyse.

Ne veltui dėmesį telkiame į jaunąją mūsų šalies kartą, kuriai priklauso ateitis. Kovą minėsime atkurtosios Lietuvos valstybės 20-metį. Šis skaičius reiškia, kad jau užaugo viena karta, nepažinusi sovietmečio košmaro. Lietuvos vyskupas 2010-uosius paskelbė **Padėkos už laisvę metais**, kurių tema – „**Esate pašaukti laisvei**“. Kardinolas Audrys Juozas Bačkis, gruodį pristatydamas ganytojų iniciatyvą Vyriausybei, pabrėžė, kad visi tikintieji Lietuvoje ir lietuvių bendruomenėse užsienyje kviečiami apmąstyti laisvės dovaną ir tai, kaip visiems kartu toliau kurti laisvos ir atsakingos tautos istoriją.

Toks kvietimas – pačiu laiku. Paradoksalu, kad daugybė tautiečių Lietuvos valstybės laimėjimus paprasčiausiai ignoruoja, o laisvos tautos galimybių nelaiko vertybėmis. Štai pernai rudenį solidus tarptautinis tyrimų centras *The Pew*, renkantis informaciją apie probleminius klausimus, požiūrius ir tendencijas JAV

Kristinos Šmulskytės nuotrauka

bei visame pasaulyje, paskelbė plačios ir reprezentatyvios apklausos rezultatus. Tarp tirtų šalių buvo ir Lietuva. Duomenys iškalbingi. Daugiapartinę sistemą teigiamai įvertino 55 proc. apklaustų mūsų krašto gyventojų; rinkos ekonomika turi tik 50 proc. šalininkų; 48 proc. respondentų įsitikinę, jog dabar ekonominė daugelio lietuvių padėtis blogesnė, nei buvo sovietų laikais. Ir net 78 proc. tautiečių mano, jog stipri ekonomika svarbiau nei tikra demokratija.

Žinoma, daugiapartinė sistema, rinkos ekonomika, demokratija nėra tobulos vertybės, tačiau būtent šios priemonės garantuoja, kad moderni valstybė normaliai funkcionuotų. Tai, kad pušei mūsų gyventojų svetimos Vakarų civilizacijos vertybės, vyrauja materialistinis požiūris, turėtų kelti rūpestį visoms už piliečių gerovę atsakingoms institucijoms. Tad belieka viltis, jog paskelbtieji Padėkos už laisvę metai taps gera proga puoselėti pokalbį ir dialogą, atleidimą ir bendrystę, kantrybę ir įsiklausymą – brandžioms ir atsakingoms bendruomenėms būdingas vertybes. Be to, simboliška, kad baigę jubiliejinius tūkstantmečio metus pasitinkame kitus, paženklintus gražia sukaktimi.

Taip pat simboliška, kad šiemet vyks dar vienas Bažnyčios renginys: birželio 26–27 d. Panevėžys pakvies į Lietuvos jaunimo dienas „Kelkis ir eik“. Didžiumą dalyvių turėtų sudaryti nepriklausomoje Lietuvoje gimę ir augę jaunuoliai. Tikėkimės, kad ši šventė prisidės prie kitokių vertybių skiepijimo ir sustiprins viltį, kad naujas mūsų valstybės gyvavimo etapas turi gražias perspektyvas – kūrybingą ir energingą jaunąją kartą.

Apie „korektiško“ Dievo įvaizdį

Dr. Andrius NAVICKAS

Gruodį paskelbta apklausa atskleidė, jog ketvirtadalis JAV gyventojų tiki reinkarnacija bei astrologinėmis prognozėmis, o jos pratimus vertina kaip dvasinę praktiką. Komentaruose konstatuota, kad amerikiečiai vis labiau tolsta nuo krikščioniškos Dievo, savęs ir pasaulio sampratos, o egzotiškas induizmas tarsi pateikia alternatyvą. Kas joje patraukliausia?

Tai, kad niekam neįsipareigoji, įvairius elementus į dvasingumo kokteilį susidėlioji pagal nuotaiką, ir, svarbiausia, nėra normų, kurių nebūtų galima pakoreguoti pagal įnorių. Be to, ir toliau gali puoselėti iliuziją, esą dvasiškai tobulėjai. Na, o jei kas nepasiseka, tai kitame gyvenime ištaisysi. Lygiai kaip kompiuteriniame žaidime, kur veikia vis iš naujo atgyja.

Beje, dauguma amerikiečių ir toliau save vadina krikščionimis. Tik toks įsivardijimas dažnai nereiškia pastangų įsiklausyti, ko iš manęs šią akimirką reikalauja sekimas Jėzumi Kristumi. Tai veikia savotiška darbo sutartis, kai žmogus „įdarbina“ Jėzų Kristų savo Dievu. Ši sutartis taisoma pagal darbdavio įgeidžius: Dievas privalo išklausti jį įdarbinusio asmens norų ir juos tenkinti, guosti patekusį į keblią padėtį, nelįsti per gilias ir širdį ir visaip linksinti, kad gyventi nebūtų nuobodu. Na, geriausiu atveju Jėzui priskiriamas dvasingumo trenerio vaidmuo: jis turi teikti praktikas, padedančias augti mano dvasingumui. Dvasingumas čia suvokiamas ne kaip įsiklausymas į Dievo valią, bet kaip įsisavintas įvairių meditacijų, pratimų repertuaras, neva stiprinantis mūsų sielą ne mažiau, kaip fiziniai pratimai – kūną.

Natūralu, jog patraukliau gyvenimą įsivaizduoti ne kaip kelionę su savo kryžiumi ant pečių, bet kaip triukšmingą vakarėlį, kuriame reikia vis naujų dirgiklių. Tačiau būkime sąžiningi – toks vaizdiny neturi nieko bendro su krikščionybe. Visai nesvarbu, kad įvairūs rytiški dvasinių praktikų mokytojai, astrologinių prognozių skleidėjai tvirtina, jog tai puikiai tinka ir krikščionims. Čia tas pats, kaip sakyti, jog visi grybai valgomi. Tik jų užvalgius visai atsitinka.

Nemanau, kad dauguma save krikščionimis vadinančių Lietuvos gyventojų sąmoningai už amerikiečius. Pas mus klesti būrimo salonai, tautiečiai godžiai skaito absurdiškiausius horoskopus, veikia daug rytiški dvasingumo mokačių grupių, leidžiamos ir gerai perkamos knygos, teigiančios visų religijų vienovę ir tai, jog visi keliai veda į dangų. Gundymas senas kaip žmonija. Juk ir žaltys Ievai melavo, kad galės tapti dievais, sukilti prieš esą laisvai gyventi draudžiantį Kūrėją.

Kai per pasikaitas, susitikimus kartais paprovoju jų dalyvius sakydamas, kad daugiau lietuvių dieną pradeda horoskopo skaitymu, o ne malda, sulaukiu supratingų šypsenų, tačiau toks teiginys nė vieno nešokiruoja. Atrodo, jog daugelį tenkina „korektiško“ Dievo, nesikišančio į tai, kas vyksta asmens širdyje, samprata.

Kol Dievas lieka „korektiškas“, galima būti krikščionimis, porą kartų per metus nueiti į pamaldas, krikštyti vaikus, tuoktis bažnyčioje. Tačiau kai kunigai ar „religiniai fanatikai“ (suprask,

pernelyg rimtai žvelgiantys į religiją ar net bandantys gyventi pagal tai, kuo tik) pradeda kažko reikalauti, tai jau visiškai nenormalu. Pvz., reikalauti prieš santuoką lankyti kursus, kalbėti apie nuodėmes ir atgailą, teigti, kad nesusituokus nevalia lytiškai santykiuoti. Krikščionybę esą galima toleruoti tol, kol ji kalba apie tai, jog Dievas mus myli ir mumis džiaugiasi. Bet kai tik pasigirsta žodis „nuodėmė“, daugumos pakanta krikščionybei baigiasi. Ją keičia pasipiktinimas: kodėl tie krikščionys aiškina, kaip reikia tvarkytis visuomenėje, kokia turi būti šeima, kaip turime elgtis su kitais žmonėmis?! Esą į šią sritį „korektiškas“ Dievas neturėtų kištis!..

Visa tai primena Jėzaus pasakojimą apie sūnų, pareikšusį tėvui: „Atiduok, kas man priklauso, ir skirstomės.“ Kitaip tariant, tegu Dievas kuo gausiau mus apdovanoja ir teeinie sau. Jėzaus istorijoje sūnus palaidūnas supranta savo klaidą ir grįžta į laukiančio tėvo glėbį. Dievas visada laukia mūsų sugrįžtančių. Tik, deja, gundymai rytiškiomis praktikomis, burtais apsunkina sugrįžimą, nes prasmės alkį bando pasotinti pakaitalais.

Tomo Vysniausko nuotrauka

Beje, komentare sąmoningai vartoju įvardį „jie“, bet iš tiesų rašau apie kiekvieną iš mūsų. Tad kuo mes tikime ir už ką esame pasiryžę paaukoti visa, ką turime? Turiu galvoje ne tą tikėjimą, kurį išsakome žodžiais, o tą, kurį liudijame kasdieniu gyvenimu.

Viskas, kas svarbu šeimai, – internete

Šeimos politikos aktualijos

Eglė TENDYTĖ

Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos administratorė

Lietuvoje jau pereinama prie nuoseklios valstybinės šeimos politikos, siūloma vis daugiau priemonių siekiant padėti šeimoms spręsti jų rūpesčius. Tačiau dėl politikų daromų viešųjų ryšių klaidų šeimos pritrūksta informacijos (kur kreiptis prireikus, kokius dokumentus pateikti ir pan.), tad nesugeba pasinaudoti šiomis priemonėmis, ir tada nebeatsirenka, kas teisinga, o kas ne. Dažnai ir pati informacija būna sunkiai suprantama.

Žinodami tokias žmonių problemas, Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos nariai nusprendė sukurti šeimoms skirtą interneto portalą www.mususeima.lt. Kuo gi jis ypatingas ir ką jame kiekvienas iš Jūsų galės rasti?

Pateikiamos informacijos poreikis ir problemos. Šiuo metu Lietuvoje nėra nė vienos interneto svetainės, kuri vienoje vietoje pateiktų informaciją ne tik apie šeimų teises ir pareigas, bet ir apie joms teikiamą socialinę paramą, socialines paslaugas, psichologinę pagalbą, švietimo įstaigas, šeimoms pritaikytas laisvalaikio praleidimo vietas ir pan. Internete egzistuojantys portalai dažniausiai yra pokalbių svetainių pobūdžio, todėl ir juose pateikiama informacija nėra profesionali, juo labiau nuosekli ar sisteminga. Valstybinių įstaigų svetainės pateikia oficialią informaciją su daugybe terminų; jų reikšmę tenka papildomai aiškintis ir sugaišti nemažai laiko, o ir surasti gana sudėtinga – neretai prireikia ieškoti net keliose valstybinių įstaigų svetainėse. Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos pirmininkas Tomas Šalkauskas sako:

– Iki šiol šeimoms skirta informacija tiek šalies žiniasklaidoje, tiek įvairiose interneto svetainėse turėjo du svarbiausius trūkumus. Visų pirma jos stigo, antra – ji dažnai buvo nišinė. Pavyzdžiui, apie vaikų auginimą esama net specializuotų leidinių, o šeimos skųsdavosi, kad neranda žinių apie joms teikiamas paslaugas ar galimybes gauti paramą.

Todėl, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skyrus finansavimą (pagal Šeimos gerovės projektų konkursą), ir buvo nuspręsta sukurti bendrą informacijos portalą, kuris apimtų visas šeimos gyvenimo sritis ir būtų aktualus visiems jos nariams.

Viskas, kas aktualu šeimai, – toks naujosios svetainės www.mususeima.lt šūkis. Sakysite, drąsus? Galbūt, bet tuo siekiama, kad per šeimų informuotumą augtų ir jų sąmoningumas. Šio portalą pagrindą sudaro oficiali, iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei visuomeninių ir kitų organizacijų renkama bei atnaujinama informacija, reikalinga įvairius gyvenimo etapus išgyvenančioms

šeimoms. Ypač daug dėmesio skiriama teisei informacijai – svetainėje skelbiami beveik visi teisės aktai, Vyriausybės nutarimai, ministrų įsakymai, patvirtintos su šeimos gyvenimu susijusios programos. Pvz., jeigu šeima nori sužinoti, kokias paslaugas gali gauti, čia ras socialinių paslaugų įstatymą.

Kai kurie tėveliai teigia nežinantys, kokias paslaugas šeima gali ir turi tikėtis gauti, todėl svetainėje galima rasti informaciją apie sveikatos priežiūros paslaugas (jos apima visiems šeimos nariams teikiamas asmens sveikatos priežiūros, pirminės psichikos sveikatos priežiūros, odontologijos, taip pat visuomenės sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas), pirminę ir antrinę teisinę pagalbą, psichosocialines ir edukacines paslaugas. Taip pat daug dėmesio svetainėje skiriama ir pagalbai – nuo patarimų, kaip šeimai gauti ir finansinę, ir psichologinę paramą, ištikus santykių ar kitokiai krizei, iki informacijos apie šeimas vienijančias organizacijas, kurios padėtų moralškai, patarimais.

Naujuoju portalu taip pat norima priminti, kad šeimos sąvoka yra gana plati: ji apima ir vaikus jau auginančias, ir jų neturinčias šeimas, taip pat ir senelius.

Todėl tikimės, kad sukurta speciali interneto svetainė suteiks galimybę šeimoms lengvai, greitai ir vienoje vietoje rasti ne tik teisinę ir ekonominę, bet ir kitokią aktualią, įvairiais gyvenimo atvejais svarbią informaciją. Jos pateikimas neoficialia kalba, nevartojant daug terminų, padidins šeimų informuotumą, o per jį – atsakingumą, aktyvumą, iniciatyvumą, kuris be galo svarbus visiems mums.

Klausimai ganytojams

Gal galėtumėte paaiškinti sąvoką „mirtina nuodėmė“? Ar tai reiškia, kad ne visos nuodėmės yra atleidžiamos? Visai sutrikau Šventajame Rašte perskaičiusi tokią sąvoką. Gustė

Naujajame Testamente apaštalas Jonas mini „nuodėmę iki mirčiai“, ja nusidedančius netgi atskirdamas nuo bendruomenės maldų (plg. *1 Jn 5, 16–17*). Panašiai griežtai skamba ir Evangelijos perspėjimas: „...kiekviena nuodėmė ir piktžodžiavimas bus žmonėms atleisti, bet piktžodžiavimas Dvasiai nebus atleistas“ (*Mt 12, 31*). Remdamasi viso Šventojo Rašto kontekstu Bažnyčia moko, kad šie žodžiai smerkia užsispyrimą, kai sąmoningai neatgailaujant atmetamas begalinis Dievo gailestingumas ir taip išsižadama nuodėmių atleidimo bei Šventosios Dvasios dovanojamo išganymo. Jei toks širdies užkietinimas sunkioje nuodėmėje – kai nusikalstama svarbiame dalyke, visiškai sąmoningai ir laisvai, – tęsiasi iki mirties, jis nuveda į amžiną pražūtį (plg. *KBK, 1857. 1864*).

Per deramai priimtą Atgailos sakramentą atleidžiamos visos nuodėmės.

Katekizme apie nuodėmę plačiau galima pasiskaityti 1846–1876, o apie Atgailos sakramentą – 1422–1498 skyreliuose (taip pat žr. *Katekizmo santraukoje* 295–312 sk.)

Katalikų studijos laidoje nugirdau, kad šv. Juozapas buvo našlys, pirmoje santuokoje turėjęs vaikų. Kaip tai paaiškinti? Gal aš ko, būtų dėkui Dievui, nesu pratau? Zenius

Per katalikų radijo „Mažosios studijos“ laidą „Dievo žodis. Kasdieniai skaitymai“ buvo skaitoma ištrauka iš Anthony F. Chiffolo knygos „Šimtas Marijos vardų. Istorijos ir maldos“ (*Katalikų pasaulio leidiniai, Vilnius, 2004*). Autorius paminėjęs, kad Švč. Mergelės Marijos amžinos mergystės doktriną palaiko ir vienas ekstrakanoninis šaltinis – Jokūbo protoevangelija, parašyta apie 120-uosius metus. Būtent joje ir sakoma, kad Juozapas, tapdamas Marijos sužadėtiniu, buvo senyvas našlys, jau turėjęs vaikų. Į pastarąjį klausimą A. F. Chiffolo čia nesigilina, nes tai nėra šios jo knygos tema (p. 32).

Autorius nurodo, kad Jokūbo protoevangelija yra ekstrakanoninis šaltinis. Tai reiškia, kad ji yra šalia Biblijos kano – kitaip tariant, nepriklauso Šventajam Raštui. Ji remiasi Bažnyčios pripažįstamomis Naujojo Testamento evangelijomis, tačiau jas praplečia įvairiais legendiniais, lakios vaizduotės sukurtais pasakojimais. Kai kurie jos aprašymai gali

kilti ir iš patikimų tradicijų, tačiau daugeliu atvejų šie tiesos trupiniai beveik neatskiriama sumaišyti su fantazijomis. Tai buvo viena iš priežasčių, kodėl Bažnyčia jau savo gyvavimo pradžioje Jokūbo protoevangelijos ir kitų panašių raštų nelaikė Šventojo Rašto dalimi, Dievo žodžiu.

Svarbiausi patikimos, nors ir negausios, informacijos apie šv. Juozapą šaltiniai yra pirmieji kanoninių evangelijų pagal Matą ir pagal Luką skyriai. Juose nieko nekalbama apie šio šventojo gyvenimą iki sužadėtuvių su Marija.

Kur pasiskaityti apie septynias didžiąsias nuodėmes? Kur jos yra įtvirtintos? Ar Biblijoje užsimenama apie jas? Virginija

Sekdama šv. Jonu Kasijonu (apie 360–435) ir šv. Grigaliumi Didžiuoju (apie 540–604), krikščioniškoji Tradicija išskiria septynias pavojingiausias arba didžiąsias nuodėmes, ydas: tai puikybė, gobšumas, gašlumas, rūstumas, pavydas, nesaikingumas valgant ir geriant, tingumas arba visiškas abejingumas. Jos vadinamos didžiosiomis, nes iš jų kyla kitos nuodėmės (plg. *KBK, 1866*).

Kitaip tariant, šios ydos vadinamos didžiosiomis ne todėl, kad kiekvienas jų padarymas visada būtų sunki nuodėmė, bet pabrėžiant, kad nusižengimai šiose srityse lengvai gali nuvesti į didelį blogį, įklampinti į kitas nuodėmes, taip pat ir sunkias. Lengva suprasti, kokių skaudžių padarinių sukelia nevaldomas pyktis, pavydas, net jei viskas būtų prasidėję nuo palyginti menkos kibirkštės. Iškalbingas pavyzdys – Senojo Testamento pasakojimas apie tai, kaip nesuvaldytas karaliaus Dovydo žvilgsnis atvedė jį prie svetimavimo ir sąmoningai suplanuoto nekalto žmogaus nužudymo (plg. *2 Sam 11*).

Šventasis Raštas šių septynių nuodėmių neišvardija kurioje nors vietoje, tačiau jas nesunku rasti tarp įvairių smerkiamų blogybių, kartais netgi pateikiamų tam tikrais ydų sąrašais (pvz.: *Ef 5, 3–5; Gal 5, 19–21; Kol 3, 5. 8* ir t. t.).

Apie septynių pavojingiausių ydų galimą poveikį žmogui bei konkrečias priemones joms nugalėti rašoma lietuvių k. išleistoje katalikų bendruomenės „Avinėlio užtarėjai“ įsteigėjos ir vadovės Motinėls Nadinės Brown knygoje (*Motinėls Nadina. Pasinerk septynis kartus. Kontempliatyvus žvilgsnis į septynias didžiąsias nuodėmes. Naujasis lankas, Kaunas, 2005*).

Parengta pagal Vilkauskio vyskupijos interneto svetainės (žr. vilkauskis.lcn.lt) medžiagą

Dėl ko verkia Dievas

Regimai susipriešinusio pasaulio akivaizdoje Bažnyčia gręžiasi ir į savo žaizdas. Deja, dar tik šimtmetį. „Broliai ir seserys, Dievui širdis plyšta iš skausmo matant laužomą savo Sūnaus Kūną. Šventoji Dvasia netveria skausmu – krikščionybė yra suskilusi. Bažnyčios susiskaldymas nėra kažkas naujo, tačiau mums reikia naujo ekumenizmo“, – sakė diakonas Johannesas FICHTENBAUERIS, Vienos arkivyskupijos nuolatinis diakonų seminarijos rektorius, ekumeninės charizminės bendruomenės „Sugrįžimas pas Viešpatį“ įkūrėjas bei vadovas, pernai spalį Kaune kalbėdamas ekumenizmui skirtoje konferencijoje. (Skaitytojams jo pranešimą pateikiame sutrumpintą.) Diakonas Johannesas yra ir Europos charizminių bendruomenių tinklo bei Austrijoje vykdomos ekumeninės programos „Kelias į susitaikinimą“ vadovas, iniciatyvos „Antrojo Jeruzalės Susirinkimo link“ vykdomojo komiteto narys, neformalios tarptautinės dialogo tarp katalikų ir mesijinių žydų grupės narys.

Susiskaldymas – didžiulė žala

Ekumenizmas yra skirtas visoms šalims – ir turinčioms daug skirtingų konfesijų, denominacijų, kaip yra, pvz., JAV ar Vokietijoje, ir toms, kur katalikai sudaro daugumą, kaip yra Austrijoje ar Lietuvoje. Kol krikščionybė tebėra suskaldyta, mes visi jaučiame to padarinius. Katalikų Bažnyčios – kaip Visuotinės Bažnyčios – vienybės dar nėra. Tai gili žaizda. Jei nesiumame jos gydyti bent jau dabar, padariniai bus labai skaudūs.

Kodėl tai svarbu ypač dabar? Krikščioniškaisiais Romos imperijos ar monarchijų laikais, kai Bažnyčia susidurdavo su susiskaldymo grėsme, vienybę palaikydavo valstybė. Tačiau šiandien gyvename pliuralistinėje, pokrikščioniškoje visuomenėje, ir ji nepadaeda mums išlikti vieningiems. Todėl dabar, kai pasaulis tik skaldosi ir sklaidosi, toji vienybė ypač turi būti mumyse, Bažnyčioje.

Kuriuo atžvilgiu Bažnyčios susiskaldymas reiškia paties Dievo neigimą? Senajame Testamente labai svarbus, raktinis žodis yra *kebod*, kuriuo hebrajiškai nusakoma Dievo šlovė. Dievo šlovė atsispindėjo Jeruzalės šventykloje, ji kelia žmonėms pagarbą baimę. Įdomu, jog evan-

gelistas Jonas tą patį žodį pavartoja Jėzaus, Aukščiausiojo Kunigo, maldoje: „...Tėve, pašlovink mane pas save ta šlove, kurią esu pas tave turėjęs dar prieš atsirandant pasauliui. <...> Meldžiu, tegul visi bus viena! Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje, tegul ir jie bus viena mumyse, kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs. Ir tą šlovę, kurią esi man suteikęs, aš perdaviau jiems, kad jie būtų viena, kaip mes esame viena“ (Jn 17, 5. 21–22).

Kas čia išties sakoma? Kristus perdavė Bažnyčiai tą šlovę, kurią jis turi drauge su Tėvu ir Šventąja Dvasia. Bet kai Bažnyčia suskilo, joje neliko vienybės, kuri yra tarp Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios, Dievo šlovė paliko Bažnyčią. Todėl Bažnyčia prarado savo autoritetą. Trijų dieviškųjų Asmenų vienybė yra tobula – trys Asmenys, bet vienas Dievas. Kadangi Dievas yra vienas, tad vienintelė yra ir Bažnyčia, turinti atspindėti Jo šlovę – pačią Švč. Trejybės vienybę. Tačiau kai Bažnyčia yra pasidaličiusi, Dievo šlovė išsisklaido. Tai tragiška. Deja, daugelio Bažnyčių vadovai mano, kad tai tik nedidelis, šiek tiek negražus dalykas. Anaip tol! Tai skandalas, papiktinimas! Krikščionybės skilimas nėra nežalingas, tai dangaus besišaukiantis nusikaltimas. Ir pasakysiu kodėl.

Kristus sumokėjo didžiulę kainą, atpirkdamas pasaulį – mes jo atperkančiąją galią iššvaistome. Labiau nei bet kuri kita nuodėmė susiskaldymas trukdo Kryžiui veikti visa galia. Tai nėra nežalinga! Tai kainuoja daugelio žmonių dvasinį gyvenimą. Suskilusi Bažnyčia nebegali vienu balsu melstis Tėvui. Kiekviena Bažnyčia meldžiasi savo maldomis, – čia kalbu ne apie žodžius, o apie širdis, – taigi Bažnyčioje nebelieka vienos, suvienytos dvasios. Katalikai meldžiasi dėl kitų dalykų nei protestantai, ortodoksai – dėl kitko nei vadinamosios laisvosios Bažnyčios. Į ką Tėvas turėtų atsilipti? Tokia Bažnyčia užtaria maldoje daug menkesniu mastu. Tas pats ir šeimose. Kai tėvas ir mama nevieningi,

jų autoritetas vaikų akyse menkesnis. Nesupraskite klaidingai: vieniši tėvai ar mamos nėra blogi tėvai. Iš išsiskyrusių tėvų taip pat eina daugybė palaiminimų vaikams. Tačiau dvasinis tėvų autoritetas tikrai nėra tas pats.

Politinio ir religinio autoriteto stoka

Bažnyčios pasidalijimas turi ir politinių padarinių. Būdamą suskilusi ji kalba skirtingais balsais ir viešajame gyvenime. Kaip manote, kiek svarbiais mus laiko politikai? Kuo labiau esame susiskaldę, tuo mažiau atrodome reikšmingi. Liuksemburgo ministras pirmininkas Jeanas-Claude Junckeris, Europos reikalams angažavęsis politikas, vienam katalikiškam leidiniui į klausimą, kokia yra krikščionių įtaka Europos politikai, atsakė gan pikta: „Kai mes, politikai, kreipiamės į Bažnyčias, norėdami sužinoti nuomonę moralės politikos klausimais, negauname vienodo atsakymo, bet skirtingus iš skirtingų krikščionių. Liberalūs liuteronai

pastangas katalikai tada ignoravo. 1948 m. buvo įsteigta Pasaulinė Bažnyčių Taryba, joje dalyvauti taip pat stengėsi ir ortodoksų Bažnyčios. Bet tuometinis popiežius Pijus XII tarė, jog ši iniciatyva nėra iš Dievo. Katalikams prireikė dar dvidešimties metų, kad suvoktų, jog krikščionių vienybė, net pranokstant Katalikų Bažnyčios ribas, tikrai yra Dievo valia.

Vatikano II Susirinkime žengtas didžiulis žingsnis įsitraukiant į ekumeninį judėjimą. Tačiau vis dar yra katalikų, tebemanančių, kad tai buvo klaida. 1999-aisiais Vatikano atstovai susitiko su liuteronų Bažnyčios vadovybe ir pasirašė deklaraciją dėl nuteisinimo doktrinos. Šis įvykis pakeitė istoriją! Dokumentas pašalina pagrindinę priežastį, dėl ko įvyko Reformacija. Bet mažai kas apie tai žino. Ar jaučiamės artimesni liuteronams? Tikriausiai ne. Ir, tiesą sakant, liuteronai irgi. Taigi ekumenizme kažkas yra ne taip. Klasikinis ekumenizmas tam tikru atžvilgiu yra atsidūręs akligatvyje, nes daugeliui teologų tai tėra puiki sritis pasireikšti. Ekumenizmo tema parašoma daug knygų, atliekama studijų, bet tai negydo susiskaldymo žaizdos.

Ar ši problema vien teologų ir Bažnyčių vadovų? Ne, ji taip pat yra ir mūsų. Nes daugelis pasauliečių krikščionių sako, kad vienybė nėra jų rūpestis: „Kol turiu savo bažnyčią, kur gerai šlovinama, teikiami sakramentai, gerai jaučiuosi. Man visai nerūpi, kad dangaus Tėvas verkia. Aš net nežinau to.“ Dar sakoma: „Mes vienijamės ir nekreipiam dėmesio į diskusijas apie ekumenizmą etc. Tiesiog elgiamės, tarsi vienybė jau būtų pasiekta. Kai norime, švenčiame kartu Viešpaties vakarienę, ką norim, tą krikštijam.“ Tada netrunkame pamatyti, kaip randasi dar viena nauja laisvoji Bažnyčia. Šis „savadarbis“ ekumenizmas neatsižvelgia į Bažnyčios istoriją, teologiją, paneigia Tradiciją, yra visiškai dirbtinis ir labai pavojingas, nes jis patrauklus, ypač jauniems žmonėms, sakantiems: „Man nerūpi praeitis. Mano gyvenimas yra ateitis. Ir mes patys ją sukursime.“

Kuo būtų grindžiamas naujasis ekumenizmas – varšio „Artumoje“. O jūsų dėmesiui – dar keli Johanne-so Fichtenbauerio atsakymai į minėtosios konferencijos Kaune dalyvių klausimus.

Ar privalau, siekdamas krikščionių vienybės, mylėti savo brolius ir tobulėti dvasiškai? Juk Dievas mane myli tokį, koks esu.

Tikiuosi, kad nesuklaidinau jūsų: sąvoką „tobulas“ vartoju tik kalbėdamas apie dieviškąją vienybę, t. y. tobulą Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios vienybę – tobulą Švenčiausioji Trejybę. Kitas tobulo vienybės pavyzdys – šventųjų bendravimas danguje: jie jau apvalyti nuo nuodėmės ir juose nėra jokio netobulumo. O šioje žemėje susiduriame tik su netobula vienybe. Ir visai nesvarbu, kur – mūsų Bažnyčios viduje, bendruomenėje ar savo šeimoje, santuokoje – ji yra: kiekviena vienybės apraiška yra netobula. Tas pats pasakytina ir apie netobulą ekumenizmą. Juk neturėtume trokšti vienybės vien

Andriaus Mačino nuotrauka

mums sako ką nors visai kitaip nei konservatyvūs ortodoksai. O katalikai teigia dar kitokią nuostatą. Kodėl tuomet turėtumėm į jūsų, krikščionių, balsą atsižvelgti? Beje, šis politikas – uolus katalikas, sekmadieniais lanko bažnyčią, bet savo interviu vis tiek buvo labai kritiškas.

Bažnyčios susiskaldymas kai ką keičia ir pasaulyje. Štai islamas, kaip atskira religija, atsirado tik dėl Bažnyčios pasidalijimo. Pranašas Mahometas, ieškodamas atsakymų į gyvenimo ir tikėjimo klausimus, gavo skirtingus atsakymus iš skirtingų krikščioniškų bendruomenių. Tad, suprantama, jam buvo sunku įtikėti trivienio, arba trejybinio, Dievo vienybe. Jam atrodė, kad jos tiki trimis skirtingais Dievais, o tai negerai ir reikia sukurti kitą, teisingą religiją.

Vienybė yra visų rūpestis

Mums reikia naujo ekumenizmo. Bažnyčios susiskaldymas nėra kažkas naujo. Prieš tūkstantmetį ji skilo į Rytų ir Vakarų Bažnyčias. Prieš 500 metų, Reformacijos laikais, Vakarų Bažnyčia dar susiskaldė. Ir tik prieš 100 metų pasireiškė pirmieji rimti bandymai sugrąžinti vienybę. 1910 m. Pasaulio misijų konferencijoje Edinbure anglikonų ir protestantų Bažnyčios siekė vienybės. Šias

tik savo Bažnyčioje nesirūpindami visuotinės Bažnyčios vienybe. Todėl ekumenizmas yra ne mažiau svarbus, nei mūsų santykis su kitais katalikais, bendruomenės nariais. Mane erzina, kai tvirtinama, jog ekumenizmas dar gali palūkėti, svarbiausia – pasiekti katalikų vienybę. Tai klaidinga, nes tarsi sakoma: aš rūpinuosi vienybe su savo sutuoktiniu, bet sutuoktinių ir vaikų vienybei dar neatėjo laikas. Juk tai glaudžiai susiję. Tai susitaikinimo kultūra.

Kalbėjote apie konfesinį išdidumą. Ir aš nesyk esu girdėjusi, kad Katalikų Bažnyčia turi išganymo priemonių pilnatvę. Ar tokia laikysena ir būtų tas konfesinis išdidumas? Tai yra nuolanki pozicija, tačiau ji deklaruoja pilnatvę.

Vatikano II Susirinkimo teiginys apie tikėjimo paveldo (*depositum fidei*) pilnatvę, turimą Bažnyčios, pirmiausia yra teologinis. Juo katalikai nori pasakyti, kad jie buvo ištikimi visam iš apaštalų paveldėto tikėjimo turiniui. Tai visai gerai. (Beje, ir kitos Bažnyčios mano taip pat. Nežinau nei vienos krikščionių Bažnyčios, kuri manytų, kad nesuprato tiesos.) Konfesinis išdidumas būtų tuomet, jei teigtume, kad būdas, kaip mes suprantame ir skelbiame tiesą, vienintelis teisingas. Tarp tos

visumos, kuo tu tiki, ir to, kaip veiki pagal savo tikėjimą, yra skirtumas. Ir Vatikano II Susirinkimo dokumentuose teigiama, kad mes, nors ir turime tikėjimo paveldo pilnatvę, kaip Katalikų Bažnyčia nusidėjome, nes ne visuomet tinkamai tai išreiškėme. Mes, Bažnyčia, buvome nepakankamai nuoseklūs arba linkę į kraštutinumus. Šiuo teiginiu Katalikų Bažnyčia minėtuose dokumentuose taip pat sako, kad mes nenorime būti išdidūs. Taip yra teoriškai, nors išties tebesama daug konfesinio išdidumo, kai susiduriama su atskirais Bažnyčių atstovais.

Gal paaiškintumėt pavyzdžiais, kaip skelbti Evangeliją su kitais krikščionimis, nes Lietuvoje tokios praktikos mažoka.

Vienas iš būdų – kviesti kitų konfesijų krikščionis bendrai švęsti. Kad ir Jėzaus šventę, kuri, nebūdama tradicine katalikų liturgine švente, taptų bendru šlovinimu. Tai galėtų būti ir viešas pamokslavimas, pvz., miesto aikštėje. Nesvarbu, kiek kitų krikščionių dalyvautų – šalyje, kur vyrauja katalikybė, dauguma, suprantama, būtų katalikai. Reikėtų pabrėžti, kad švenčiama būtų bendra visų krikščionių šventė. Ir ne katalikai kvieštų kitus į savo surengtą šventę: ji būtų suorganizuota bendros

ekumeninės grupės. Tada šventimas jau išreikštų tą vienybę, kuri būtų pasiekta dar tik rengiantis švęsti. Pradėčiau nuo tokio viešo paliudijimo. Ir garantuoju, kad pasaulietinės žiniasklaidos atstovai ateitų į tokius renginius, nes jiems tai būtų kažkas naujo.

Jei tai pavyktų, galite žengti kitą žingsnį: eiti grupelėmis, sudarytomis iš protestantų, katalikų ir kitų krikščionių, ir dalyti Šventojo Rašto ištraukas. Toliau – reikėtų kurti bendrą sistemą, kaip rūpinsitės atsivertusiais žmonėmis, drauge mąstyti, kaip naujieji krikščionys galėtų įsitraukti į bendruomenes. Tai nebūtų lengva. Austrijoje laikomės principo, kad turintieji konfesiniu požiūriu aiškius namus yra aiškos konfesinės kilmės. Tarkim, žmogus buvo išauklėtas kaip katalikas, vėliau prarado savo tikėjimą ir vėl atsivertė. Tuomet, laikydamiesi šio principo, kvieštumėm šį žmogų prisijungti prie Katalikų Bažnyčios. Tačiau jei atsiverčia žmogus, neturintis jokios konfesinės praeities, tuomet jis pats turėtų rinktis ir apsispęsti. Kad ir kiek naujų narių įsitrauktų į kurią nors Bažnyčią, tai neturėtų sutrikdyti evangelizuojančios bendruomenės vienybės.

Parengė Dalė GUDŽINSKIENĖ

Gyvenimo ir tikėjimo institutas

kviečia visus, ieškančius gilesnio santykio su savimi bei kitais ir su Dievu.

KURSAI

UGDYMAS PER ŽAIDIMUS IR ŠOKIUS (I seminaras)

Sausio 15 d. Kaune, ketvirtadieniais/penktadieniais 18–20.30 val.
(5 susitikimai, vyksiantys kas savaitę)

KRIKŠČIONIŠKOJO DVASINGUMO RAIDĄ

Sausio 27 d. Kaune, trečiadieniais 18–20.30 val. (15 susitikimų)

PIRMŲJŲ AMŽIŲ BAŽNYČIOS DVASINGUMAS

Nuotolinio mokymo kursas (internetu)
Vasario 9 d.

SEMINARAS APIE PSALMES „MELSTIS TIKINT, TIKĖTI MELDŽIANTIS“

Vasario 27–28 d. Kaune

REKOLEKCIJŲ SAVAITGALIAI

SUSITIKIMAS SU KRISTUMI (TEK rekolekcijos)

Kovo 11–13 d. Jono Pauliaus II namuose Šiluvoje

Rekolekcijų savaitgalis su bibliodramos ir Dvasinių pratybų elementais

„KELSIUOS, EISIU PAS TĖVĄ...“ (Lk 15, 18)

Kovo 28–30 d. Jėzuitų rekolekcijų namuose Kulautuvoje

REKOLEKCIJOS

„VIENYTI SU KRISTUMI“

Vasario 1–9 d. Jėzuitų rekolekcijų namuose Kulautuvoje

MALDOS SAVAITĖ su asmeniniu palydėjimu

Kovo 7–14 d. Kaune

ŠV. IGNACO LOJOLOS DVASINĖS PRATYBOS (Pagrindas)

Kovo 22–27 d. Jėzuitų rekolekcijų namuose Kulautuvoje
Registracija iki kovo 9 d.

Būtina išankstinė registracija. Datos ir vieta gali keistis.

Jei pageidautumėte, Institutas yra pasirengęs atvykti į Jūsų bendruomenę, mokyklą ar bendraminčių ratą.

Dėl išsamesnės informacijos ir registracijos kreiptis:

Gyvenimo ir tikėjimo institutas, Rotušės a. 7, LT-44280 Kaunas

Tel./faksas: (8~37) 32 25 73; mob. 8~686 778 24 (Vilhelmina Raubaitė)

El. paštas: gti@lcn.lt

www.jesuit.lt/gti

2009-ieji – spartesniu žingsniu į vienybę

Dr. Jonas MALINAUSKAS

2009 metai ekumeninio dialogo požiūriu buvo gana turiningi ir nepagailėję staigmenų. Visų pirma pajudėjo prieš porą metų įstrigęs katalikų teologinio dialogo su ortodoksų Bažnyčiomis procesas. Santykiuose su liuteroniškosiomis bendruomenėmis paminėtos bendros deklaracijos dėl nuteisinimo tikėjimu 10-osios metinės. Daug dėmesio sulaukė popiežiaus sprendimas sudaryti sąlygas anglikonams pereiti į Katalikų Bažnyčią ne pavieniui asmeniškai, bet visomis bendruomenėmis.

Pradėkime nuo toliausiai pažengusio dialogo su ortodoksais. Nuo 2009 m. sausio Rusijos Bažnyčiai vadovauja patriarchas Kirilas, prieš tai kuravęs patriarchato ryšius su kitomis Bažnyčiomis. Būtent jo vadovaujama Maskvos Bažnyčios delegacija demonstratyviai pasitraukė iš 2007 m. spalį Italijoje, Ravenos mieste, vykusio katalikų ir ortodoksų teologinio dialogo komisijos posėdžio. Pasišalinimo pretekstas buvo Estijos autokefalinės ortodoksų Bažnyčios vyskupo pakvietimas į Ravenos susitikimą; gilesnė priežastis – atėjęs laikas drauge su katalikais svarstyti popiežiaus vaidmenį visoje krikščionijoje. 2009 m. spalį ta pati mišrioji komisija į naują posėdį susirinko Kipro saloje. Šįkart Maskvos delegacija išbuvo iki galo ir drauge su kitų ortodoksų Bažnyčių atstovais ir katalikais nagrinėjo, kaip Petro Įpėdinio tarnystė buvo vykdoma pirmajame krikščionybės tūkstantmetyje.

Žinoma, būtų pernelyg drąsu sakyti, kad tai žingsnis į popiežiaus autoriteto pripažinimą, bet antra vertus sunku paneigti, jog tai dalis to paties proceso, kurį pradėjo Dievo Tarnas Jonas Paulius II, 1995-aisiais paskelbta enciklika *Ut unum sint* kreipdamasis į kitų konfesijų krikščionis, pirmiausia į ortodoksiškas bendruomenes, ir ragindamas siūlyti joms priimtinas Petro tarnystės vykdymo būdus. Kitas katalikų ir ortodoksų teologinio dialogo komisijos susitikimas ateinančią rudenį vyks Vienoje, jame bus tęsiama istorinė Romos vyskupo vaidmens analizė.

Kitaip negu su Rytų Bažnyčiomis – su jomis išpažįstame tą patį tikėjimą, taip pat turime vyskopus, kunigus ir sakramentus, – santykiuose su liuteronais tokio bendro ekleziologinio ir teologinio pagrindo nėra. Didžiulius ekleziologinius skirtumus paryškino prieš kelis mėnesius plačiai komentutas Švedijos liuteronų bendruomenės gyvenimo faktas – homoseksualioje partnerystėje gyvenančios moters išrinkimas vyskupe. Tiesa, pastarajam sprendimui nepritarė ir kai kurios kitų šalių, taip pat ir Lietuvos, liuteronų bendruomenės, konstatuodamos nedarną ir pačios liuteronybės gretose. Nors bažnytinė savivoka nepaprastai skiriasi, vis dėlto tam tikras teologinis dialogas vyksta. Naujų poslinkių pastaruoju laiku nebūta, tačiau ką tik pasibaigusiais 2009-aisiais katalikai ir liute-

ronai paminėjo dešimties metų sukaktį, kai 1999 m. buvo pasirašyta deklaracija dėl nuteisinimo doktrinos, išsprendusi esminį Liuterio reformos laikais prasidėjusį teologinį susipriešinimą. Kas išgelbsti žmogų? Kas jį nuteisina Dievo akivaizdoje? Anksčiau radikalizuojant katalikų ir liuteronų požiūrius buvo sakoma, kad vieni pernelyg akcentuoja žmogaus nuopelnus ir galimybę jam pačiam laimėti išganymą savo geraisiais darbais; o kiti, labiau pabrėžiantys Dievo malonės ir Šventosios Dvasios veikimą, buvo kaltinami predestinacijos skelbimu, tarsi viskas būtų iš anksto nulemta ir pats žmogus neturėtų jokios įtakos savo išganymui. Prieš dešimtmetį paskelbta deklaracija šį nesutarimą išsprendė labai paprastai: tai Šventoji Dvasia padaro galimus mūsų gerus darbus ne mūsų pačių nuopelnu, o malonės ir tikėjimo į Kristų dėka.

Ne ekumeninis savo esmė ir intencijomis, bet priklausantis ekumenizmo sričiai praėjusių metų įvykis buvo Benedikto XVI apaštališkosios konstitucijos *Anglicanorum coetibus* paskelbimas. Šis dokumentas sudaro sąlygas anglikonams pereiti į Katalikų Bažnyčią ne pavieniui (kas ir anksčiau buvo įmanoma), bet visomis bendruomenėmis – su vyskupais, kunigais, vietinės Dievo tautos nariais, liturgija, papročiais ir savo specifine dvasine tradicija. „Štai kur tikrasis ekumenizmas!“ – ėmė šaukti mūsiškiai tradicionalistai. Tačiau nei popiežius, nei ekumenizmo reikalus jo vardu kuruojantis kardinolas Walteris Kasperas, nei anglikonų primas arkivyskupas Rowanas Williamsas čia nemato nei alternatyvos ligšioliniam dialogui, nei kliūtis ekumenizmo procesui. Popiežius patenkino dalies anglikonų prašymą būti priimtiems į Katalikų Bažnyčią su savo struktūromis ir tradicija, o ekumeninis katalikų ir anglikonų dialogas bus tęsiamas įprastiniais būdais.

Tomo Vyšniausko nuotrauka

Atsiminti ir atleisti Biblijoje

Kun. Danielius DIKEVIČIUS

Atsiminti ir atleisti – dvi plačiausios Šventojo Rašto teologijos temos. Tai taip pat yra ir du esminiai svarbiausių Biblijos veikėjų – Dievo ir žmogaus – raiškos būdai. Viešpats Dievas ir atsimena, ir atleidžia: *Aš išgirdau dejavimą izraeliečių, kuriuos egiptiečiai laiko vergijoje, ir atsiminiau savo sandorą. Todėl sakyk izraeliečiams: Aš esu Viešpats! Išlaisvinsiu jus iš egiptiečių lažo ir išgelbėsiu jus iš jų vergijos. Atpirksiu jus pakelta ranka ir teismo rykštėmis* (Iš 6, 5–6; čia ir toliau cituojant paryškinta autoriaus). Egiptiečiams pasakymas „teismo rykštėmis“ a) pranašauja bausmes ir b) apreiškia, jog atleidimas yra Dievo žinioje. Todėl *Išėjimo knygoje* Dievas iš tikrųjų gelbsti dvi tautas: izraelitus – iš egiptiečių rankų, o egiptiečius – iš socialinės nelygybės blogio, t. y. nuodėmės jungo. Žmogus – Dievo paveikslas bei panašumas – taip pat yra kviečiamas ir prisiminti, ir atleisti: *Jei neši dovaną prie aukuro ir ten prisimeni, jog tavo brolis turi šį tą prieš tave, palik savo atnašą tenai prie aukuro, eik pirmiau susitaikinti su broliu, ir tik tada sugrįžęs aukok savo dovaną* (Mt 5, 23–24; „susitaikinti“ yra sinonimiška atleidimui). Kodėl Šventasis Raštas sugretina atsiminimą ir atleidimą? Pasvarstykime kartu!

Norėdami atsakyti į taip keliamą klausimą, pirmiausia pasigilinkime, ką Biblijoje reiškia *atsiminti* ir *atleisti*.

Atsiminti Šventraštyje neapsiriboja vien tikta dieviškuoju ir žmogiškuoju intelektu. Ši sąvoka dinamiška, perteikianti veiksmą. Anot Biblijos, *prisiminti* tolygu padaryti: *Tuomet Dievas atsiminė Nojų ir visus žvėris, ir visus galvijus, esančius su juo arkoje. Dievas pasiuntė vėją pūsti virš žemės, ir vandenys atslūgo.* (Pr 8, 1); *Nūn Dievas atsiminė Rachele, išklaušė jos ir atvėrė jos iščias* (Pr 30, 22). Dievui *atsiminti* taip pat reiškia išganyti, o žmogui – gyventi Sandoros įsipareigojimais: *Atsimink, kad švęstum šabo dieną. Šešias dienas triūsi ir dirbsi visus savo darbus, bet septintoji diena yra Viešpaties, tavo Dievo, šabas: nedirbsi jokio darbo...* (Iš 20, 8–10); *Atsimink, kad buvai ateivis Egipto žemėje; todėl aš įsakau tau tai daryti* (Išt 24, 22).

Atleisti, kaip ir *atsiminti*, Biblijoje irgi apibūdina tiek dieviškąją, tiek žmogiškąją būtybes. Kaip atsiminimas nėra vien tik proto veiksmas, taip ir atleidimas nėra vien tiktai jausmai. Tarsi *atleisti* būtų tas pats, kas *nepykti*. Būtent todėl Dievo atleidimas ir virto Kalėdomis o galiausiai netgi Velykomis: *Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki,*

nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą (Jn 3, 16). Panašiai ir žmogiškasis atleidimas turėtų apimti visą žmogų, t. y. svarbiausius žmogiškosios būties kodus: a) protą, b) valią bei c) jausmus.

Atleidimas ir protas. Žmogus protu turėtų suprasti: *atleisti protinga* ir *atleisti verta*. Kodėl? Dėl dviejų priežasčių. Pirma, be atleidimo neįmanoma gyventi kartu ir kitam. Be atleidimo gyvenimas tampa tikrai *buvimu šalia*. Kitaip tariant, jei nėra atleidimo, nėra ir bendrystės, t. y. dialogas tampa vien keitimusi informacija. Antroji priežastis – tam, kuris atleidžia, bus atleista ir *čia* (gyvenime prieš gyvenimą), ir *anapus* (gyvenime po gyvenimo).

Atleidimas ir valia. Žmogui reikėtų ne vien protu suvokti, kaip gera yra atleisti, bet ir laisva valia to trokšti. Kodėl? Todėl, kad be laisvos valios pritarimo negali būti tikros krikščioniškos dorybės. Kitaip sakant, atleidžiama neturėtų būti tik dėl to, kad taip jau susiklostė gyvenimo aplinkybės: na, gerai jau, atleidžiu, ką gi padarysi – gyventi juk reikia ir pan.

Atleidimas ir jausmai. Krikščioniškas atleidimas turėtų būti ne tik protingas ir laisvas, bet ir išjaustas. Kodėl? Tam, kad jis būtų perkeistas meile (lot. *caritas*). Kitaip tariant, kad atleidimas virstų gerumu – tikros meilės išsiliejimu ir viršūne.

Čia, manau, ir slypi atsakymas į mūsų klausimą, kaip *atsiminimo* ir *atleidimo* sąvokos dera Biblijoje. Ši dermė neatsitiktinė (ir *Artumos* redakcija tai pastebėjo, bravo!). Tarp *atsiminimo* ir *atleidimo* esama glaudaus ryšio. *Atsiminimas* apima visą žmogų. *Atleidimas* – irgi. *Atsiminimas* išsipildo veikiant. *Atleidimas* – irgi. Kitaip sakant, Biblija, sugretindama *atsiminimo* ir *atleidimo* sąvokas, teigia: tarnystė yra atleidimo viršūnė!

Perėjimas Raudonąja jūra. Toros Roslino Evangelijos miniatiūra. 1266 m., Armėnija

Ką atleisti – ko neužmiršti

Antanas SAULAITIS SJ

Labai lauki žmogus trečiadienio vakaro, kai galėsi aplankyti du angeliukus turinčią jauną šeimą. Vargais negalais surandi namus, pasistatai „vežimą“, skambini prie durų. Jas praveria šeimininkė ir nutirpsta, lyg būtų pamačiusi prieglobsčio ieškančių netvarkingą benamį. Nesulaukęs šilto šypsnio ir svetingo žodžio, svečias irgi sutrinka. Šeimos tėvas paaiškina, kad vakarienei laukė kitą trečiadienį. Nepratęs klysti, savaite anksčiau atvykęs nors į žemę lišk... Šeima buvo tokia gailestinga, kad su vaikais ir nelauktu svečiu nužygiavo į gatavo maisto parduotuvę, o paskui nepriekaištaudami, maloniai nelauktą atvykėlį prie savo stalo rūpestingai globojo. Iki šiandienos žmogus negali nei užmiršti, nei sau už suklydimą atleisti – pamatęs mieląją šeimą kaskart susigūžia iš gėdos.

Gausioje skautų stovykloje teko naktį prie kelio budėti, sargybą eiti. Prasidėjus tylos laikui stovyklautojams nevalia vaikštinėti po kitų vienetų palapines bei erdvę. Mėnesienoje čiupt ir pamatai neklusnų šešiolikmetį, be barnių pasiunti atgal į jo pastovyklę. Kitą rytą vyrukas, visai neminėdamas nakties nuotykių, priėjęs klausia: „Ar kuo nors galėčiau šiandien padėti?“

Kokių 9–10 metų dukrelė labai aštriai susikerta su motina. Ši griežtai siunčia pas tėtį pasekmių patirti. Tėvelis nusiveda dukrą prie darbo stalo, pasodina, iš žemutinio stalčiaus ištraukia šokolado plytelę ir nusikaltėlę pavaišina. Nė žodžio apie pražangą, elgesį, bausmes, bet spėtina, kad nemandagus pokalbis su motina nebepasikartojė.

Pokalbyje apie Sutaikinimo (Atgailos) sakramentą ir išpažintį iškyla klausimas, kada Dievas atleidžia. Ar kai žmogus gailisi, nuodėmklausiu prisipažįsta nusidėjęs, ar kai kunigas ištaria išrišimo maldą, o atgailautojas sukalba užduotą atgailą, ar kai šis atlieka nuolatiniam atsivertimui į Kristų skirtą uždavinį? Kaip teigė jaunas vyras, mes apskritai už nuodėmes gailimės, ir Dievas iš anksto atleidžia. Tai yra, Dievas atleidžia, todėl aš gailiuosi.

Kartais sakoma, kad lengviau tikėti Dievo atleidimu negu sau atleisti. Dievo gailestingumas gydo, kaip gydo

tikras, sveikas gailestis. Kenkia kartais dešimtmečius užsilikęs savigraužos gailestis – sunku savo klaidą, kaltę ar nuodėmę atiduoti į Dievo rankas ir žengti pirmyn, kartu su Kristumi keltis ir prisikelti naujam, jau kitokiam gyvenimui. Gražus Dievo gailestingumo įvaizdis – išpažinties paslaptis: taip Dievas atleidžia ir užmiršta, kaip kunigas apie išpažintą nuodėmę nebeužsimena.

Žmogus yra lėtas kūriny. Jo nepriversi nei atleisti, nei užmiršti. Kartais ilgai užtrunka atleisti, o kartais būna tokių dalykų, kurių nevalia palikti ir užmiršti.

Vienas kunigas susirūpino, ar mirštantis tėvas atleido jo verslą ir pragyvenimą skaudžiai sutrikdžiusiam buvusiam bendradarbiui. Ligoninėje ir klausia: „Tėvai, ar ‘Petruskui’ atleidai?“ Anas tepajėgia atsiliepti: „Sūnau, tavo tėvas kalba maldą *Tėve mūsų*.“

Silbijos Knezebytės nuotrauka

Sunku atleisti ir užmiršti ilgalaikių padarinių turinčius įvykius. Sakoma, esą visi vaikai kada nors turi atleisti savo tėvams, kad jie nebuvo tokie tobuli, kaip mažytis vaikas įsivaizduoja jam Dievo vietoj esančius gimdytojus, auklėtojus.

Kai skriauda yra nusikaltimas prieš žmogiškus santykius ar valstybės įstatymą, galima širdyje atleisti, bet netinka užmiršti. Gražus moralinis pavyzdys yra Anoniminių alkoholikų vienas iš Dvylikos žingsnių, kuriuo stengiamasi ištaisyti tarpasmeninių santykių skriaudą. Teisinis atvejis būtų smurtą šeimoje atleidžianti žmona, pakvietusi policiją vyro suimti, ar nuo vagystės nukentėjęs asmuo, liudijantis teisiamojo byloje. Jonas Paulius II

kalėjime aplankė jį sunkiai sužeidusį nusikaltėlį, tačiau nereikalavo jo iš kalėjimo paleisti. Pasitaiko, jog ir prasižengėlis apsuka savo gyvenimą ir pats imasi širdyje bei visuomenėje santykius keisti. Pavyzdžiui, buvęs narkomanas tampa priklausomybės varginamų asmenų gydymo, įdarbinimo ar mokymo patarėju, arba buvęs kalinys mokykloje pasakoja apie būtinybę sąžiningai ir teisingai gyventi.

Atleidimo ir užmiršimo sąvokos galioja ir platesnei tautos ar žmonių patirčiai. Lietuviams ir daugeliui kitų tautų okupantų vykdytą skriaudą – nusikaltimus prieš žmonių – galima atleisti, bet nevalia užmiršti. Ligi šiandien prisimename XIX a. carinės Rusijos įvestą spaudos draudimą, gal dėl to, kad visai neseniai irgi buvome priverstinai rusinami. Armėnai kasmet mini prieš 100 metų įvykdytas žudynes, ukrainiečiai neužmiršta XX a. ketvirtajame dešimtmetyje sukulto bado.

Dar liko neužbaigti susitaikinimo reikalai dėl Sibiro tremties, sovietinių žudynių, psichologinio, tautinio, religinio persekiojimo. Kol tauta (ir valstybė) galutinai nepripažįsta tokių įvykių, negali žengti pirmyn. Tas kirminas ir toliau graužia piliečių bendrystę, teisingesnės visuomenės viltį ir tarptautinius santykius. Pietų Afrika (apartheidas), Ruanda (žudynės), Australija (čiabuvių persekiojimas) ir kai kurios kitos valstybės sudarė Tiesos ir susitaikymo komisijas praeities nuoskaudoms įvardyti bei pripažinti, kad paskui galėtų toliau gyventi.

Apaštalas Paulius iš gilių patirties ir Dvasios įkvėpimo teigia, jog būtent „Dievas Kristuje sutaikino su savimi pasaulį, nebeįskaito žmonėms nusikaltimų ir patikėjo mums sutaikinimo žinią“ (2 Kor 5, 19). Visas Jėzaus gyvenimas yra ir pavyzdys, ir galia vykdančiams tokių uždavinių.

Atleidžiu kitam – atiduodu save

Šio pokalbio apie krikščioniškąjį atleidimą dalyviai – kunigas Jokūbas, psichologas Eugenijus ir labdaros fondo vadovė Viktorija.

Kun. Jokūbas. Dažnai pasakome: „Aš tau (jam) atleidžiu“, tačiau juk tai tik žodžiai, ar ne? Kas yra atleidimas?

Eugenijus. Visų pirma procesas. Pirmiausia aš nutariu atleisti. Deja, mano atleidimą priėmęs žmogus gali ir nepasikeisti, likti toks pat. Aš suteikiau jam galimybę, buvau pasirengęs jį reabilituoti, o jis naudojasi mano gerumu ir toliau bjauriai elgiasi. Tada man būna sunku. Todėl jei nusprendžiau atleisti, turiu susitaikyti su tuo, kad turėsiu tai išverti. Žmogui pasikeisti reikia laiko. Visi esame linkę atleisti, bet ne visi pajėgiame sėkmingai išskentėti šį išbandymą. Čia dažnam reikia pagalbos: artimųjų, draugų, kunigo ir visiems be išimties – Dievo.

Kun. Jokūbas. Svarbiausia mūsų malda baigiasi žodžiais: „Ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams.“ Tai meldimas to, kad būtume išlaisvinti, nes juk išganyti nereiškia atleisti man nuodėmių. Na, man jas atleido, o aš naujų pridarysiu. Išganymas – tai Kristaus atėjimas į mūsų gyvenimą. Dievo, kuris galėjo ir neateiti. Tad atleisti reiškia tiesiog kitam pasakyti, kad jis man nieko neskolingas, aš nepyktu, ir atiduoti tam žmogui save. Netgi padėti jam materialiai! Eugenijau, ar taip Jūs suprantate atleidimą?

Eugenijus. Manau, tai tiesa – ir dvasinė, ir grynai žmogiška. Kai Dievas atleidžia, Jis žmogų apdovanoja, kad tas kurtų gerį. Jeigu žmogui atleidžiu, negaliu jo paskui palikti laisvo tuščioje erdvėje. Jam būtinai reikia ką nors duoti, kad jis galėtų naudotis savo naująja būsena. Tam žmogui reikia pagelbėti. Štai mane šurkščiai užgavo valkata. Vien atleisti jam negana. Duokime jam 30 litų ir pasakykime: „Už penkiolika šiandien pramisk pats, o už kitus penkiolika pamaitink savo alkaną draugą.“ Jeigu atleidžiu žmonai, nepakanka vien žodžio, bet būtinai turiu ją pabučiuoti, apkabinti. Dovanoti reikia iki galo. Atleidimo pradžia – dar ne visas.

Kun. Jokūbas. Na, nežinau, Eugenijau... Tokia nuostata man perša mintį, kad Jūs save prilyginate Dievui, t. y. tarsi esate aukščiau už tą, kuriam atleidžiate. Būdamas Jūsų žmonos vietoj, vožtelčiau Jums keptuve per pakaušį, jei bučiuotumėt mane tik tada, kai atleidžiate!

Kristus yra Dievo atleidimo ženklas tuo atžvilgiu, kad buvo mums nuleistas iš dangaus tarsi koks parašutininkas. Kristus didis tuo, kad Jis nebuvo didesnis už žmones, o visiškai lygus kiekvienam iš mūsų. Tai tam tikras susitapatinimas su žmogumi. Norint atleisti, reikia tiesiog atleisti, ir tiek. Kaip manote, Viktorija?

Didelės ir mažos kryžkelės

Viktorija. Atleidimas – labai sunkus ir sudėtingas dalykas. Jei Jūs atleidžiate – elgiatės geranoriškai, bet ar nori ir gali tą atleidimą priimti kitame poliuje esantis žmogus? Tai turi būti abipusis veiksmas.

Kun. Jokūbas. Eugenijau, klausiu Jūsų kaip protestanto. Kiti krikščionys mano, kad jei protestantai neturi Sutaikinimo sakramento, tai nėra ir atleidimo. Protestantai tiki, kad Krikšto sakramentu yra išlaisvinami iš nuodėmių. Vadinasi, protestantai nenusideda. Iš kur tada poreikis atleisti?

Jeigu jis veržiasi vėl bendrauti, aš pasakyčiau taip: „Gera, bet kartą per mėnesį, 15 minučių telefonu.“ Atleisdami neišbraukiame prasikaltusiojo iš savo gyvenimo. Tačiau jei jis piktavališkai naudojasi mūsų gerumu, santykius reikia riboti. Beje, tai būtų nebloga pamoka Ygrekui.

Kun. Jokūbas. Aš siūlyčiau ne bausmę – pamoką, bet, pavyzdžiui, saldinių dėžutę!

Eugenijus. Žinoma, ne visada reikia bausti. Deja, yra žmonių, kurie nemoka vertinti gėrio, ir reikia juos to mokyti. Juk Dievas baudė net Dovydą, davė jam pamoką.

Kun. Jokūbas. Ai, tai buvo iki Kristaus. Be to, Izraelyje. O pas mus visi visus visko moko! Viktorija, ar duodantieji pinigų irgi pradeda mokyti?

Viktorija. O kaipgi! Ir perneleg dažnai. Neseniai viena ponija, duodama didelę sumą pinigų vėžiu sergantiems vaikams gydyti, veržėsi į ligoninę mokyti tų pačių vaikų mamų, kaip jos turėtų pasirengti savo mažyliaus mirčiai...

Kun. Jokūbas. Duoti kaip atleidimą ir pridėti prie to pamokymus – ar tai nėra beširdiška?

Eugenijus. Gyvename tokiame pasaulyje, kur viskas neidealus, kur esant geriausiems norams neįmanoma visko padaryti gerai. Deja, bet taip yra.

Kun. Jokūbas. Jaučiu, kad vėl norite grįžti prie savo modelio: aš aukščiau, tu žemiau, aš tau atleidžiu...

Eugenijus. Tai gyvenimo dėsnis, viskas turi savo hierarchiją.

Kun. Jokūbas. Man užgavo širdį tai, kad atleisdami Jūs norite ir mokyti. Viešpats mums atleido, net kabodamas ant kryžiaus dovanojęs tiems, kurie Jį prikaltė. Atleido ir mirė, nieko nemokydamas. Argi toks atleidimas, kai vėliau ir numirė, palikdamas kareiviams savo chitoną, sandalus ir nieko nekalbėdamas, nėra pats krikščioniškiausias?

Eugenijus. Na, čia gali būti įvairių hipotezių. Iš tiesų Jis mirė daug nekalbėdamas, tačiau atsiuntė Šventąją Dvasią, kad Ji mus mokytų.

Kun. Jokūbas. Menas atleisti prasideda nuo to, kad jo turime mokyti. Lygiai kaip ir priimti atleidimą. Ir didžiausias mokytojas, į kurį nuolat turi būti nukreiptas mūsų žvilgsnis, yra Kristus.

Parengė Vanda IBIANSKA

Brolių Černiauskų nuotrauka

Eugenijus. Aš tokiai grupei žmonių, apie kuriuos Jūs kalbate, nepriklausau. Atleidimas yra abiejų – atleidusiojo ir prasikaltusiojo – atsakomybė. Mums visiems kasdien reikia atleidimo. Giliau pažvelgę į savo vidų pamatytume, jog kasdien kažkam truputį pavydėjome, blogai apie kurį nors pagalvojome...

Kun. Jokūbas. Viktorija, ar sunku pasiturinčių žmonių prašyti pinigų, kad paskui galėtumėte padėti atsidūrusiems didele bėdoje?

Viktorija. Kaskart tenka save „laužyti“, bet kito kelio nėra. Bendrauti su Dievu galime tik per žmones. Kaip atsilipti į Dievo kvietimą ir padaryti taip, kad Dievas padėtų? Tai įmanoma tik per žmones. Prašyti pagalbos – tai kovoti su savimi pačiu. Ir atleisti – taip pat.

Kun. Jokūbas. Kas duoda pinigų? Tie, kurie turi. O kas turi? Tie, kurie įsigijo jų nesąžiningais būdais. Tad jei-gu prašau, vadinasi, jam atleidžiu. Košmaras! Viešpatie, atleisk mums nuodėmingiems!..

Eugenijau, ką patartumėte tokioje situacijoje? Bendravo Iksas ir Ygrekas, tačiau Iksui tai nebuvo malonu. Galiausiai Ygrekas labai prikaulino Iksui, ir jų bendravimas nutrūko. Dabar Ygrekas prašyte prašo atleidimo, ir Iksas jam atleido, bet nebenori atnaujinti santykių.

Eugenijus. Visuomet reikia atleisti, bet tai nereiškia, kad paskui viskas vėl bus taip, kaip buvę. Žmogus nėra tobulas, ir tasai Ygrekas greičiausiai niekada netaps idealus.

Kad atleistume savo kaltininkams (I)

Pakutuvėnų broliai praeitą vasarą vėl priglaudė šeimų stovyklą ir trečiąkart Lietuvoje viešėjusią Marie MAQUAIRE (Marija Maker). Apie šią prancūzę misionierę, tarpusavio santykių konsultantę, jau pasakojome skaitytojams 2009 m. birželio „Artumoje“. „Viešpatie, dėkojam, kad mokei mus tapti taikdariais“, – taip melstasi užbaigiant M. Maquaire seminarus Pakutuvėnuose. Tad kokią taikdarišką žinią skleidė viešnia mūsų krašte, kur žmonės ir patys negaili smurto vienas kitam, ir drauge kenčia aplinkinių agresiją, o būdami sužeisti neretai pasilieka savo kančioje kad ir visą gyvenimą?

Skaitytojų dėmesį vertėtų atkreipti į „ginkluotę“, kurią M. Maquaire atsivežė į Lietuvą trokšdama gydyti sužeistas širdis bei nugalėti tai, kas kaip stūksantis kalnas užstoja visavertį, sveiką buvimą su kitu. Misionierės lagamine plaikstėsi pusšimtis įvairiaspalvių skirtingo ilgio kaspinių, daugybė, iš šalies žvelgiant, vaikiškų žaislų pradedant ne visai simpatiškais rykliais ar vorais, baigiant bežadėmis dryžuotomis žuvytėmis ar šauniaisiais kareivėliais. Kam visa tai? Kovoti su smurtu? Ar ne per menki ginklai prieš taip smarkiai aplinkoje ir žmogaus širdyje išsikerojusias blogybes?

Kas yra santykis?

M. Maquaire netruko atskleisti tų įvairiaspalvių kaspinių prasmės. „Kas yra santykis su kitu? Šis kaspinas – simboliškas pavyzdys. Mane su kiekvienu žmogumi sieja tam tikras santykis. Šių santykių daug, su kiekvienu jie esti vis kitokie. Tačiau kai kas yra bendro. Kiekvienas kaspinas turi du galus. Vienas jų – tas, kurį aš laikau, antras – tai tas, kurį laiko kitas žmogus. Svarbiausia – aš esu atsakingas už tai, ką laikau savo rankose – atsakingas už savo santykio su kitu dalį. Niekada nesu atsakingas už tai, kas yra kito žmogaus rankose“, – teigė misionierė atkreipdama dėmesį, jog daugeliu atvejų mes norime paveikti tai, kas nėra mums skirta. Ir tam išiekuojame daug laiko bei energijos. Mums turėtų rūpėti ne įsiskverbti į kitų ryšius, bet labiau rūpintis kurti savuosius – taip ir neapsunkintume savęs. Įsiklausykime į Marijos pasakojimą.

Anyta pyksta ant manęs dėl jai brangaus sūnaus – mano vyro. Ji norėtų sūnų išlaikyti savo rankose, bet jis pasirinko mane, nors anyta ir sako, kad aš nesu jam skirta moteris. Mano ir anytos santykis sunkus, o vyro su savo mama – ne. Ji išlieka savo sūnaus motina. Tai

jų santykis. Kai mums gimė duklė, prisidėjo dar krūva santykių: mano ir dukters, vyro ir dukters, dukters ir močiutės. Tačiau kad ir kiek būtų kaspinių, aš vis tiek esu atsakinga tik už savo dalį – negaliu įsiskverbti į jų tarpusavio bendravimą.

Tiesti ranką – Dievui ar piktajam?

Kaip tai susiję su mūsų tikėjimu? M. Maquaire, kviesdavusi seminaro dalyvius pasirinkti jų santykius galinčius atspindėti tam tikros spalvos ir ilgio kaspinus, santykiui su Dievu išreikšti išsirinko gražiausią iš jų: „Štai simbolis – auksinis ryšio su Dievu kaspinas. Viešpats laiko savo santykių pusę ir siūlo man kitą pusę tiesdamas savo kaspiną. Kai aš esu susijusi su juo malda, sakramentais, žinau, ką norėčiau įterpti į santykius su kitais.“ Tačiau ar visų ir visada santykis su Dievu yra „auksinis“? O gal mūsų laikomas šio kaspino galas labai apskuręs? Juk tiek daug savo gyvenimo situacijų išgyvename, tarsi Dievo ir nebūtų. „Nuo amžių jis siūlo man ryšį su savimi, o toliau viskas priklauso nuo manęs: paleidžiu šį galą arba jį palaikau. Viena yra tikra: Dievas jo niekada nepaleidžia“, – priminė M. Maquaire.

Deja, greta šio gražaus „auksinio“ santykio savąjį „kaspiną“ mums tiesia ir piktasis, nuolat gundydamas: nebendrauk su Dievu, nemanyk, kad gali gražiuoju su kitais sutarti, palaikyti taiką pasaulyje. Tu negali to, tai tik svajonės, neįveikiamos žmonėms! Piktasis, pasak misionierės, siūlo greitą santykį ir tuoj pat mus ištikslinančią sėkmę bei dažnai stengiasi atimti iš mūsų drąsą. Jei pasiduodame, net nepajuntame, kaip netrunka piktojo siūlomas sandėris tarsi apsvynioti aplink mus ir prismaugti. „Tačiau aš esu laisva rinktis ryšį su piktuoju arba su Dievu. Visą nusprendžiu pati“, – sako M. Maquaire, primindama, jog žmogaus laisvė taip apibrėžiama ir Katekizme.

Didelės ir mažos kryžkelės

Asmuo ir jo veiksmai – netolygu

Taigi kas svarbiausia žmogui, nuolat esančiam prieš tokio egzistencinio pasirinkimo iššūkį? M. Maquaire pasabrėžia: 1) svarbu suprasti, ką turiu rankoje kalbėdamas apie santykius, kokius – juodus ar rožinius akinius renkuosi žvelgdamas į kitą; 2) tik rinkdamasis rožinius akinius ir Evangelijos šviesą paleidžiu santykį su piktuoju.

Dažnai tiesiog purtau savo anytą ar vyrą – tai todėl, kad patiriu smūgių nuo jo motinos. Tačiau tai neveiksminga, pykčiai tik tęsiasi. Kai anyta renkasi ginklą savo pykčiui – pistoletą prieš mane, tada aš, nieko nesuprasdama apie žmogiškus santykius, pasirinksiu dar galingesnę pistoletą. Bet anyta nori padaryti didesnę įspūdį, todėl pasiims automatą. Aš tada irgi nenusileisiu ir apsiginkluosiu durtuvu. Ir taip... visiškai apsunkinsiu bendravimą. Nemanau, kad dukra ar vyras, parėję namo, norėtų matyti mus taip apsiginklavusius.

Bet gal geriau man pramokti į savo bendravimą su anyta žvelgti kitaip, pro rožinius akinius – pro santykį su Dievu? Visų pirma tai padarytų mane laimingesnę. Tada dažniau norėtusi šypsotis, tai pastebėtų ir mano artimieji.

Betgi šypsotis – tai nusileisti ar netgi pritarti anytos smurtui? Ir giliai savyje užgniaužti nuoskaudą širdyje? Gal ne vienam atrodytų, jog tai atneštų ramybę namams. O mums patiems, mūsų širdžiai? Ką tai duotų anytai, jos supratimui? Kaip turėtume laikytis atvirai smurtaujančiojo atžvilgiu?

M. Maquaire atsako žodžiais, kuriuos beveik kalte kaltė beveik viso seminaro metu: **aš atsakau už savąją santykių dalį!** O kaip krikščionis taip pat atsakau už tai, ką įdedu į žmogiškus ryšius! Taigi turiu atskirti anytą kaip asmenį nuo jos veiksmų. Ji kitame santykių gale – kaip krikščionė esu kviečiama likti santykyje su ja kaip su asmeniu ir atitinkamai elgtis. Tik bėda – mūsų niekas to nemoko. „Mane mokykloje mokė Pitagoro teoremos, tik aš jos nenaudoju savo gyvenime. Jei mane būtų mokę žmogiškųjų santykių, man lig šiol praverstų. Tada mažiau kankinčiau aplinkinius ir mažiau nukentėčiau nuo kitų

puolimo“, – apgailestavo M. Maquaire, pristigusi Prancūzijos mokyklose esminės ugdymo dalies (to neabejotinai, gal netgi dar labiau, stokojame ir Lietuvoje).

Patys renkamės, ką daryti su kito smurtu

Beje, M. Maquaire nekalba apie kokius nors makabriškus smurto proveržius. Savo pavyzdžiais ji subtiliai teigia, jog smurtas šalia mūsų gali būti įgijęs ir labai rafinuotas formas, gali būti vos pastebimas, iš šalies gal ir neatrodantis grėsmingas, bet iš tikrųjų gana giliai pagraujantis net kelių kartų gyvenimą. Pasak jos, didžiausias smurtas ne fizinis, bet psichinis, moralinis.

Ir vis dėlto – ką reiškia „atitinkamai“ elgtis? Kaip toliau laikytis smurtautojo atžvilgiu, kai, atrodo, ir sugebame atskirti žmogų – išties neprilygstamą asmenį Dievo akyse, taigi juolab toki turintį būti ir mums – nuo jo veiksmų? Grįžkime į pateikiamą pavyzdį.

Jei atsakysiu smurtu anytai, mes niekada nesutarsime. Ir mano vyras bus draskomas tarp manęs ir savo motinos. Tai bus perduota ir mūsų dukrai. Netgi tada, kai anyta mane užsipuola, galbūt galėčiau paieškoti būdų, kaip jai gražiai atsakyti... juk esu atsakinga už savo santykių dalį?

Misionierė įsitikinusi: mes patys renkamės, ką su kito agresyviais veiksmais toliau daryti. Neabejotina, kad daugumos nuomonės čia išsiskirtų. Vieniems atrodytų, jog geriausia – akis už akį, dantis už dantį. Juk net savo ikimokyklinukus mokome: reikia kovoti už save! Kiti manytų – geriausia pasitraukti iš kelio, kitaip sakant, duoti kelią... O tada? Tyliai kentėti iki niekam nereikalingo įsikalbėto aukos didvyriškumo arba sprogti nuo patirtų nuoskaudų įskeliant naują pykčio ir smurto ugnį žemėje? Būtų nedrąsu už kitus taip modeliuoti numanomą fiziškai ar dvasiškai užgauto, nuskriausto žmogaus elgesį, bet ar ne taip elgiamės dažniausiai? Deja, kentėdami ir tuo nesirūpindami, paskui, kaip teigia M. Maquaire, nukreipiame patirtą smurtą į save ir kitus. Dėl to galime nusiminti, pulti į depresiją, netgi pajusti norą nusizudyti. M. Maquaire nuomone, beveik šimtu procentų pasitvirtina, kad smurto auka savyje nešiojasi užtaisyta ginklą. Jo nesimato, jis viduje, glūdi sąsąmonėje. Esantis auka kada nors gali tapti budeliu. Patyręs smurtą, dažnai ir pats vėliau jo griebiasi. Jei žmogus supranta, kad tai neteisina, gali imtis gelbėtojo vaidmens, pvz., dosnaus aukotojo parapijoje. Taip jis suksis budelio-gelbėtojo rate, ir tai sukels kančią. Bet iš to uždaro rato galima išeiti.

Nusileisti iki savo kančios

„Kai mus skaudina, mes liūdime ir pykstame“, – sako M. Maquaire ir pataria: svarbu priimti faktą – tą apmaudą, pyktį, kaltę, nusivylimą, bet dar svarbiau – neįsileisti jo. O jei jau įsitvirtino mummyse, reikia rasti jėgų tuos jausmus iškelti iš pačios savo gilumos.

Motina troško mergaitės, o gimė sūnus. Jis jaučia, kad motina troško ne jo – juk mama tada būtų taip jį mylėjusi! Taigi sūnaus jausmai neapgauna. Jis yra mamos smurto auka.

Jam, kaip sakė M. Maquaire, labai svarbu panirti į pačias širdies gelmes ir pajusti tą nuoskaudą, kurią sukėlė negalėjimas atsiliiepti į mamos troškimą: „Reikia nusileisti iki giliausios kančios savyje. Ir šis perėjimas, kai klausausi to, kas yra giliai manyje, be galo sunkus. Tačiau be to neįmanoma, nes šitos patirtys gali netgi iškreipti santykį su Dievu. Galbūt sūnus meldžiasi, kad atleistų mamai, bet santykį pakeis ne tik Viešpats. Per maldą santykis su Dievu turi išmokyti mus užimti tam tikrą poziciją, kad turėtume drąsos būti tiesūs ir aiškūs santykiuose su kitais.“ Taigi ką galime padaryti su smurtu? Nustoti būti budeliais ir aukomis. Misionierė atkreipia dėmesį, jog buvimas auka suteikia lyg malonumą, pasitenkinimą ir pagundą likti šiame vaidmenyje – skausmingu veidu tempti tą smurtą, susikaupusį per visą gyvenimą, begalę ir visokių rūšių. „Velku šį maišą per gyvenimą laukdamas, kad kiti manęs gailėtų. Netgi įsivaizduoju, kad taip esu panašus į Jėzų, kuris neša savo kryžių. Bet čia pamirštama kai kas svarbaus. Juk Jėzus po kryžiaus mirties prisikėlė ir prisikėlęs prašo mūsų nusimesti tas naštas ir persiimti dievišku džiaugsmu bei ramybe“, – teigia M. Maquaire.

Atleidimas – tai procesas

Misionierė neguodžia ir atvirai sako: nusimesti naštas nelengva. Bet tai ir yra mūsų šventumo kelias – labai asmeniškai, individualus – atleisti tiems, kurie mus kankino. Užuoat pasilikus užburtam pragariškame rate, kai nuoskaudas ir smurtą toliau perduodame sau ar kitiems, vertėtų pabandyti tapti suaugusiems, atsakingiems, laisviems. Atleidimas vyksta ne galvoje, o širdyje – ten, kur glūdi mūsų patirtos kančios. Tik taip galėsime išsivalyti savo širdies namus. Juk kol patys kenčiame, verčiame kentėti ir kitus. Ypač blogai, kai į savo santuokinį ryšį atsinešame visa, ką per savo gyvenimą būname nege-ro sukaupę.

Galbūt mano patirtas smurtas galėjo būti mamos, kuri laukdamasi norėjo manimi atsikratyti. Užuoat jautusis laukiama, dar iščiose jutau tai, nors buvau vos kelių savaičių ar mėnesių. Paskui vis dėlto gimiau kaip gražus kūdikėlis, bet ta žaizda liko pasąmonėje. Aš gyvenu su tėvais, tėvas smurtauja. Jis alkoholikas, vakarais girdžiu tėvų ginčus. Man treji, aš siaubingai bijau, kai jie tarpusavyje ginčijasi. Tėvas mane devynmetę bučiuoja ilgiau nei įprasta. Bet jis smurtauja

dar labiau – išeina į darbą ir niekada daugiau negrįžta. Mokytoja pastebi, kad nesusikaupiu, svajoju. Mama labai verkia, po kelerių metų susiranda kitą. Ji vėl pradeda šypsotis. Vieną šeštadienio rytą išvažiuoja apsipirkti, o jis užlipa į mano kambarį. Mane sukrečia žodžiai: „Nesiskųsk mamai, nes nužudysiu.“ Patiriu dvigubą smurtą. Jį laikau nukišusi sielos gelmėj. Toliau gyvenu. Sutinku jauną vaikiną, mes galvojame apie santuoką ir vaikus.

M. Maquaire dvejoja: o jeigu tas vaikinys nebuvo gerai išauklėtas tėvų, galbūt jis augo globos namuose arba

Jolantos Kliekutės nuotraukos

buvo įvaikintas? Gal jį mušė, prievartavo? Ar jis irgi atsineš patirtas skriaudas į šeimą? Taigi liksime kiekvienas savo kančioje ir prieš kitą trauksime savo slaptus ginklus, pvz., tada, kai vyras užtruks darbe ir pažadins manyje apleistumo jausmą, gerai pažįstamą iš vaikystės?

Tik išsigydžius vidinius sužeidimus, patyrus atleidimą įmanu būti tikrame meilės santykiyje su kitu. Pasak M. Maquaire, privalome ištuštinti savyje patirtas kančias, kad būtume laisvi su mylimu žmogumi kurti gyvenimą, atsiduoti savo vaikams, o ne perkelti ant jų ir savo sutuoktinių patirtų skriaudų. „Kartais galime pagalvoti, kad būtume laimingesni, jei turėtume kitą vyrą, moterį, tačiau juk gyvename būtent su šituo. Vadinasi, būtent su juo turime nueiti savo šventėjimo kelią. Labai nelengva, bet tik taip gimsta džiaugsmas“, – sako M. Maquaire.

Taip prancūzų misionierė tolydžio atveria savo žinios esmę – atleidimą, kuris, bent jau krikščionims, regis, tikrai nenaujas ir daugyšk girdimas. Vis dėl to, jos akimis, tai – procesas. Skausmingas, užtrunkantis, bet negrįžtamai nuritinantis skriaudų našta.

P. S. Apie M. Maquaire atsivežtą, šio straipsnio pradžioje minėtą „ginkluotę“, jos pristatomą atleidimo procesą – kitame „Artumos“ numeryje.

Spaudai parengė Dalė GUDŽINSKIENĖ

Kaip išmokti atleisti?

Kun. Saulius BUŽAUSKAS

...Moteris, kurią vyras paliko su mažyiais, nusipurto vos tik išgirdusi jo vardą. Tačiau gyvenimas tęsiasi net ir po dramatiškų skyrybų. Nusiminęs moters žvilgsnis klausia: „Ar įmanoma atleisti žmogui, kuris sugriovė mano ir vaikų likimus?“

...Šeimoje, kur tėvas nuolat girtauja, dažnai mosuoja kumščiu, pragyvenimui skirtus pinigus išleidžia svaigalams, tvyro nuolatinė įtampa. Kaip jos nariams kalbėti apie susitaikymą?

...Nuo pat vaikystės moteris prisimena, kad mama dėmesį, meilę ir šilumą skyrė ne visiems vaikams po lygiai. Vyresniajai seseriai tekdavo visos lengvatos, palaikymas, geriausi pirkiniai ir meiliausi žodeliai, o maželei – tai, kas likdavo nuo kitų. Mat vyriausioji dukra buvo gražiausia, tėvų laukta, išpildysianti visas viltis. Moteris lig šiol negali atleisti mamai už tokią nemeilę.

...Mokytoja išbarė vaiką už netinkamą jo laikyseną ir taip jį pažemino prieš visą klasę. Šiandien tas mokinukas jau yra brandus vyras. Kai mieste sutinka savo buvusią mokytoją, užuot pasilabinęs, pereina į kitą gatvės pusę ir tučtuojau susidomi parduotuvių vitrinomis.

Romualdo Rakausko nuotrauka

Tokią skaudžių poelgių kroniką būtų galima tęsti be galo. Jei čia padėtume daugtaškį, jūs prirašytumėte savo patirtą skriaudą, kaip rakstis iširėžusią jūsų atmintin. Nuoskaudos, kartėlis, susitaikymas ir atleidimas – kiekvieno mūsų vienaip ar kitaip išgyventa, išnešiota ir apsvarstyta. Sunkūs išgyvenimai panašūs į kietus, sunkius akmenis, kurie sužeidžia širdį, prislegia bendravimą. Skaudulius besinešiojantis žmogus dažnai turi daug pyk-

čio, pagiežos, kritikos, neretai dangstosi ironijos, cinizmo kauke. Jei gyvenimą palyginame su kelione, nuoskaudos yra lyg akmenys, apsunkinantys mūsų kelionmaišį.

Neatleisti – tai kenkti sau, įsikibti į nereikalingus nešulius, savų sopulių siena atsitverti nuo spalvingo gyvenimo džiaugsmo ir kitų žmonių. O atleisti – tai savas nuoskaudas „paleisti“. Kitaip tariant, leisti sau naujomis akimis pažvelgti į seną situaciją ir apsispręsti naštos atsikratyti. Geriausia visus tokius nešulius atnešti prie Jėzaus kryžiaus. Dievo darbas – tik jis jį geriausiai išmano, – atleisti. Jėzus Kristus tam ir atėjo į žemę, kad mums atleistų, kad ant savo pečių visas žmonių nuoskaudas užsikeltų. Belieka leisti Jėzui paimti mūsų naštas.

Štai septyni galimi atleidimo žingsniai.

1. Pripažįstu problemą: man pikta ir skaudu.
2. Priimu savo ir kito žmogaus silpnumą: neįmanoma vieniems pakelti to, kas įvyko.
3. Kviečiu į savo padėtį Dievą, prašau Šventosios Dvasios suteikti išminties ir stiprybės man ir kitam.
4. Atskiriu žmogų nuo jo poelgio, sukulto blogio.
5. Bandau suprasti kitą, pažvelgti jo akimis.
6. Pavedu Dievui esamą padėtį, ją paleidžiu ir užkeliu ant Jėzaus kryžiaus.
7. Naujai pažvelgiu į mane įskaudinusį asmenį, atsargiai bandau vėl su juo bendrauti.

Atleidimas – tai kelias, ilgas procesas, neretai trunkantis metų metus. Kartais reikia laiko, naujų patirčių, kad skauduliai būtų iškratyti iš kelionmaišio. Žmogus yra vertas daugiau nei jo nusižengimai. Gyvenimas per trumpas, kad kolekcionuotume nuoskaudomis vadinamus akmenis ir nejustume šio pasaulio džiaugsmo.

Atleidimo malda

(ją Motina Teresė patardavo kalbėti prieš užmiegant)

Viešpatie Jėzau, šią naktį, kai miegosiu, Tu per Šventąją Dvasią sugrįžk į mano praeitį. Pagydyk bet kokią praeityje man padarytą žaizdą. Užgydyk visas žaizdas, jei jų kam nors padariau. Savo gydančia meile paliesk tuos santykius, kuriuos aš per savo kaltę pažeidžiau. Tačiau jeigu aš turiu dar ką nors padaryti, jei yra koks asmuo, kuris dėl manęs kenčia, parodyk jį. Prašau atleidimo ir pasiryžtu atleisti. Pašalink iš mano širdies visokį kartėlį ir pripildyk mane savosios meilės. Dėkoju Tau, mano Jėzau! Tu esi mano išgelbėtojas, mano didysis ganytojas ir ramybės davėjas. Tau visa garbė ir šlovė! Ačiū Tau, Viešpatie Jėzau! Amen.

Jei neatleisi, neateis Kalėdos

Dovilė, 4 metai

– Dovile, ar dažnai atsiprašai, jei ką nors įžeidi arba įskaudini?

– Aš nemėgstu atsiprašyti, bet mama sako, kad kai ką negera padarai, pastumi vaiką arba būni negera, tai reikia atsiprašyti, kad kitas vaikas ant tavęs nepykėtų, o tu būtum geras.

– O kai tave kas nors įžeidžia, ar tau sunku atleisti, ar ilgai pyksti ant to žmogaus?

– Vieną kartą, kai aš nemačiau, sesė paėmė mano saldainius ir suvalgė. Pasakui ji manęs atsiprašė, ir aš jai atleidau ir jau nebepykau ant jos. Bet jei ji dar taip elgsis ir valgys mano saldainius, aš vėl supyksių.

Juk negražu, kai žmogus nemato, paimti jo saldainius ir suvalgyti. Už tai, kad atleidau sesei, mama man dar daugiau saldainių nupirko. Aš juos pasidalijau su sese. Pasakiau mamai, kad daugiau nebepyksių.

Justas, 7 metai

– Labai seniai, kai sirgo mano močiutė, ji pasakė, kad visiems viską atleidžia, ir numirė. Mama labai verkė ir sakė, kad ant močiutės ji irgi nė kiek nepyksta.

– O tu, Justai, ar lengvai atleidi, kai tave kas nors įžeidžia?

– Aš ilgai nepykstu. Tik pykstu, kai vaikai *apsivardžiuoja*. Vienas mano draugas visuomet *apsivardžiuoja*, atsiprašo, bet paskui vėl *apsivardžiuoja*. Nesuprantu, kam reikia atsiprašyti ir vėl įžeidinėti vaiką.

– O pats ar dažnai atsiprašai?

– Kai padarai ką nors negera, nemalonius, visuomet reikia atsiprašyti. Kai vaikas atsiprašo, jis būna mandagus. Aš visuomet atsiprašau vaikų, mamos ar kitų žmonių, kai ką negerą jiems padarau. Atsiprašau ir pasakau, kad daugiau stengsiuosi taip nedaryti.

Martyna, 11 metų

– Martyna, ar dažnai atsiprašai mamą, sesės ar klasės draugų, jei juos kuo nors įžeidi?

– Aš visuomet visų atsiprašau. Dar kai buvau visai mažytė, kartą suplėšiau sesės knygą. Mama dėl to labai barėsi ir liepė atsiprašyti sesutės. Mama man sakydavo, kad jei neatsiprašysi padariusi skriaudą, pas mane niekad neateis Kalėdos. Juk Kalėdos ateina tik pas gerus žmones, pas tuos, kurie gailisi, kai ką negero padaro. Juk labai svarbu atsiprašyti ir stengtis daugiau žmogaus nenuskriausti. Kai nuskriaudi kitą, jam labai skauda širdį, būna blogai.

– O tu pati, padariusi blogą darbą, kaip jautiesi?

– Man visada labai nesmagu. Tada galvoju, kaip žmogaus atsiprašyti ir kaip jam skriaudą atlyginti. Juk kai žmogus atsiprašo, jo širdis tampa geresnė, didesnė. Į sielą atkeliauja ramybė, ir žmogus tampa geresnis. Aš, kai ką nors negerą padarau arba, pavyzdžiui, pažadu mamai išplauti indus ir jų neišplaunu, paskui labai gailiuosi.

Kartais pasitaiko, kad drauges įskaudinu visai netyčia. Tačiau ir tuomet jų visada atsiprašau.

– O tavęs draugės ar atsiprašo. Ar tu joms atleidi?

– Atsiprašo, bet ne visuomet. Vieną kartą aš nepadariau namų darbų. Šitą paslaptį patikėjau gerai savo draugei. Ji mano paslaptį išdavė mokytojai. Už tai mano draugė net neatsiprašė manęs, bet aš jai atleidau. Aš ant jos daugiau nebepykstu, bet savo paslaptį jai daugiau nebepatikėsiu.

Šarūnas, 10 metų

– Atleisti, kai tave kas nors nuskriaudžia, ne visuomet paprasta. Bet aš greitai atleidžiu, pykčio ilgai nelaukau. Juk kai ilgai pyksti, tada tau pačiam sunku, negera. Geriau su visais draugauti ir ant nieko nepykėti.

– O pats, kai ką nors nuskriaudi, ar visuomet atsiprašai?

– Mūsų namuose yra tokia tradicija. Visuomet vieni kitų atsiprašome per Kalėdas. Tai mama kartais sako, kad nebėgali sulaukti tų Kalėdų, kol visi vis-

Jonīs Žimkutės nuotrauka

ką vieni kitiems atleisime. Tiesa, tėtis ir šiaip kartais atsiprašo mamos. Kai ką nors negerą padaro, nuperka gėlių ir padovanoja mamai. Aišku, mama visada jam atleidžia.

– Kaip manai, kodėl svarbu atleisti ir susitaikyti?

– Todėl, kad ant kitų nepykstantis žmogus daug geresnis. Tada jam pačiam būna daug lengviau gyventi. Man atleisti daug lengviau nei atsiprašyti, kai ką nors pridirbi. Bet aš stengiuosi ir atsiprašyti. Juk kai žmonės nepyks vieni ant kitų, visi šypsosis ir į žemę atkeliaus tikros Kalėdos.

Vaikus kalbino
Aldona ATKOČIŪNAITĖ

Žmogaus kūno slėpinys

Christopher WESTAS

Skaitytojams pageidaujant pristatome naują straipsnių ciklą apie popiežiaus Jono Pauliaus II „Kūno teologiją“ pagal Christopherio Westo* knygą „Geroji naujiena apie santuoką ir lytinius santykius“ („Good News about Sex and Marriage“). Kaip įžangą siūlome autoriaus pranešimą Tarptautiniame teologijos institute Gamine (Austrija) vykusioje konferencijoje šia tema. Jį išvertė ir straipsniui parengė šeimos ir santuokos teologijos magistrė Rūta POCIUTĖ.

Šis tekstas neakademiniškas. Esu paniręs akademinėje pasaulyje, dėstau keliose aukštosiose institucijose, bet, tiesą sakant, daug geriau jaučiuosi savo parapijoje, kalbėdamas parapijiečiams, o ne studentams. Man patinka akademinė teologija, tačiau širdį labiau traukia šiandienos kultūra – mokytis kalbėti jai priimtina ir suprantama kalba. Kad ir kaip vertinga būtų studijuoti Husserlį, Schelerį bei kitus didžius protus, turėjusius įtakos Jono Pauliaus II *Kūno teologijai*, galiausiai pasauliui ne taip svarbu žinoti, kas jie tokie buvo... Jam svarbiausia žinoti, kas yra Jėzus Kristus. *Kūno teologija* leidžia mums prisiliesti prie Iškūnijimo slėpinio, prie Žodžio, tapusio kūnu. Ji yra gera priemonė, leidžianti liudyti pasauliui Jėzų Kristų.

Pradėsiu pateikdamas interneto naršyklės Google eksperimentą. Mano draugas, Google valdybos narys, papasakojo apie atliktą tyrimą, kokie keturi žodžiai dažniausiai įrašomi paieškoje. Jo rezultatai gerai atspindi šiandienę padėtį. Spėkite, kokie tai žodžiai? Ilgai spėlioti neteks. Pirmasis – *seksas*. Nustebote? O antrasis – *Dievas*. G. K. Chestertonas yra sakęs, jog kiekvienas, besibeldžiantis į viešnamio duris, iš tiesų ieško Dievo. Jo ieško ir kiekvienas žmogus, Google naršyklėje įrašantis „seksas“... Štai kodėl *Kūno teologija* turi tokį pasisėkimą. Ji atskleidžia, ko iš tikrųjų ieškoma lankantis viešnamyje, atsiverčiant pornografijos puslapį internete, pasineriant į nesantuokinius lytinius santykius – taip visada ieškoma bendrystės su Dievu.

Jėzaus žinia – naujoviškai

Skelbti didįjį slėpinį – Jėzaus Kristaus slėpinį – štai kas yra evangelizacija. Ką turime galvoje sakydami „naujoji evangelizacija“? Naujas yra ne turinys ir ne perduodama žinia – kaip rašo šv. Paulius Laiške žydams, Jėzus Kristus yra lygiai tas pats vakar, šiandien ir per amžius. Nauja, kad tai nukreipta ne tik į nekrikštytus, bet ir pa-

krikštytus netikinčiuosius. Mūsų parapijose, katalikiškose mokyklose, universitetuose gausu pakrikštytų žmonių, netikinčių į Kristų ir greičiausiai dar nepatyrusių artimo susitikimo su juo. Jonas Paulius II sakė, jog atsilepiant į nūdienos poreikius svarbiausia skelbti Evangeliją naujais būdais ir metodais. *Kūno teologija* būtent tai ir atliepia. Kreipimesi į Amerikos vyskupus Jonas Paulius II pabrėžė, jog naujoji evangelizacija – tai pastanga giliau suprasti tikėjimo slėpinius. Kas iš jūsų, šiek tiek susipažinusių su *Kūno teologija*, galėtų paliudyti, kad ji padėjo geriau juos suprasti? Naujosios evangelizacijos užduotis taip pat yra surasti prasmingus žodžius ir jais prabilti nūdienos žmonėms. Taip, kad jie suvoktų, jog yra kviečiami į naują gyvenimą Dievo meilėje.

Per kūną apreikiamas Kristus

Būtent *Kūno teologija* kaip prasminga kalba galime perduoti šią žinią. Žinoma, turiningas ir sudėtingas popiežiaus tekstas turi būti išverstas į „žmogišką“ kalbą, o tai užtrunka ir neapsaugo nuo bandymų bei klaidų. Aš pats jau trylika metų mokausi ir bandau perteikti šį Jono Pauliaus II mokymą paprastais žodžiais ir prisipažįstu padaręs daug netikslumų ir klaidų. Tokios kalbos paieškos – dar nepažinta, neatrasta žemė, todėl reikia užsidesusių vyrų ir moterų, nebijančių klysti, besimokančių iš savo kritikų ir žengiančių pirmyn. *Kūno teologija*, išversta į paprastą, lengvai suprantamą kalbą, atveria ne tik tai, kas yra skaistumas, bet ir nušviečia didįjį slėpinį – Jėzaus Kristaus įsikūnijimą. Ji pateikia gražią, vientisą, teigiamą skaistumo sampratą, tačiau ne tai yra jos esmė. Veikiausiai tai vienas iš lobių, atrandamų per *Kūno teologiją*. Jos esminė žinia – per kūną apreikiamas Kristus.

Kūno teologijos užduotis – su šiuolaikiniais vyrais ir moterimis dalytis neišsemiamais Kristaus turtais ir atskleisti Dievo planą, amžinuosius jo slėpinius. Dievo,

* Christopheris Westas – Kūno teologijos instituto (JAV) dėstytojas, vienas žymiausių Jono Pauliaus II Kūno teologijos komentatorių ir skleidėjų. Veda paskaitas, seminarus, kalba tarptautinėse konferencijose, yra išleidęs penkias knygas kūno teologijos tema. Su žmona Wendy ir penkiais vaikais gyvena Pensilvanijoje. Skaitantiems angliškai rekomenduojame interneto svetainę www.christopherwest.com, kur galite rasti nemažai šio autoriaus straipsnių ir paskaitų.

kuris viską sukūrė. Kas yra šis didis Dievo plano slėpinys, nuo amžių paslėptas jame? „Kūnas ir tik kūnas padaro regima tai, kas yra neregima – dvasiška ir dieviška“, – sako popiežius.

Kūnas kaip Dievo slėpinio ženklas

Čia stabtelėkime. Jonas Paulius II atliko didžiulį darbą parodydamas, kaip kūnas atskleidžia dvasinį žmogaus slėpinį, jo asmenį. Tik kūnas ir gali apreikšti, atskleisti tai, kas yra dvasiška. Tiktai dėl savo kūno aš, kaip dvasinis slėpinys, kaip asmuo, esu regimas. Tai pasakytina apie kiekvieną kūną. Tačiau žmogaus kūnas atskleidžia dar daugiau. Esame sukurti pagal Dievo atvaizdą ir panašumą. Taigi teisinga įžvelgti čia kai ką, kas yra teologiška – didį slėpinį, atskleistą per žmogaus – vyro ar moters – kūną. Dievas sukūrė kūną, kad regima jame pasaulyje perteiktų slėpinį, nuo amžių paslėptą jame, kad kūnas būtų to slėpinio regimu ženklu. Manau, tai yra *Kūno teologijos* ašis. Jos tikslas – šį slėpinį atskleisti kaip nuo pat pradžių įrašytą žmogaus kūne.

Išties pernelyg didelis šiuolaikinio pasaulio susitelkimas į kūną reiškia, jog ieškoma to slėpinio, kurį kūnas apreikšia. Kiekvienas žmogus, besibeldžiantis į viešnamio duris, iš tiesų ieško Dievo. Kas yra šitas nuo amžių Dieve paslėptas slėpinys, kurio regimas ženklas – kūnas? Kūnas yra *ikona*, nuoroda į šį slėpinį.

Šių dienų pasaulis ikoną yra pavertęs stabu. Kai prarandame ikonografinį požiūrį, kad ikona tėra visiškai ją pranokstančios tikrovės ženklas, tada neišvengiamai pradame garbinti ją pačią, t. y. kūną. *Kūno teologija* – tai šiuolaikiškas atsakymas į dabarties ikonoklazmą. Maždaug 7–8 amžiuje religinės ikonos buvo naikinamos, nes pradėtos garbinti kaip stabai – o juk lenktis medžio gabalui yra stabmeldiška. Tačiau jei leidžiu ištapytam medžio gabalui, kaip sako Rytų krikščionys, būti ženklu arba langu į begalinį Dievo slėpinį, tai nesu stabmeldys, ikonos garbintojas, nes ji man tik nuoroda į didįjį slėpinį. Ikonoklastų judėjimas naikinant ikonas buvo perdėtas atsakas į stabmeldišką jų garbinimą. Tada įsikišo Bažnyčia – nenaikinkite ikonų! Nereikia nei jų naikinti, nei garbinti, o tik paprasčiausiai susigrąžinti teisingą santykį su jomis – jos yra *tik* ikonos.

Pašaukti dalyvauti Dievo meilės mainuose

Labai panašioje padėtyje yra atsidūrusi ir *Kūno teologija*. Šiandien daugelis žmonių tiesiog garbina kūną, o „religingieji“ dažniausiai atsako į tai jį naikindami, neig-

dami. Pasak Jono Pauliaus II, abu požiūriai yra klaidingi; reikia atkurti teisingą santykį – į kūną įžvelgti kaip į ženklą, begalinio Dievo slėpinio nuorodą. Taigi, koks tas slėpinys? Cituoju *Katekizmą*: „Dievas mums apreikšė savo giliausią slėpinį.“ Kas tai yra? Pats Dievas. Ar tai dėdė ilga balta barzda, sėdintis soste, pasiruošęs sunaikinti žmogų kaskart šiam suklupus? Argi Dievas mūsų nekenčia ir yra pasirengęs mus sunaikinti? Iš kur mums kyla tokių minčių? Kodėl pasaulyje taip paplitusi nuomonė, kad Dievas nusiteikęs prieš mus? Juk jis yra amžinieji meilės mainai – tarp Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios. Geroji žinia mums – Dievas sukūrė mus ir pašaukė dalyvauti šiuose amžinuose jo paties vidinio gyvenimo meilės mainuose. Kiekvienas žmogaus ilgesys, troškimas, kiekvienas skausmas iš tiesų kyla iš Dievo meilės ilgesio.

Pažvelkime, kas mūsų kultūros požiūriu gali nuslopinti tokį širdies ilgesį, kokiais būdais bandome užpildyti alkį ir tuštumą. Ko žmonės ieško *Google*? Sekso, sekso ir dar kartą sekso. Štai kas, mūsų manymu, patenkins giliausius troškimus. Šiandienos kultūra į giluminį širdies troškimą, meilės ilgesį atsako stengdamasi prakišti visokias materialias gėrybes. O juk iš tiesų ilgimės amžinųjų meilės mainų, amžinosios Dievo meilės. Ir bandome tai nuslopinti, kaip pakaitalu užpildyti lytiniais santykiais. Tačiau jie juk yra sukurti būti ženklu, nurodančiu į gerokai daugiau – į dieviškuosius meilės mainus. Todėl lytiniuose santykiuose ieškoti Dievo ir siekti jais numalšinti kiekvieno išgyvenamą troškulį nėra visiškai neteisinga.

Šiandienos pasaulis sumaištingas, ir tik todėl, kad ikoną yra pavertęs stabu. Jeigu mūsų laikų pornografijos stabmeldystę apverstume aukštyn kojomis, turėtume *Kūno teologiją*. Tikiuosi, kad tai suteiks jums vilties dabarties kultūros tamsoje. Keliaudamas aplink pasaulį ir vis labiau toldamas nuo taško, iš kurio išvykai, vis labiau prie jo artėji. Šiandienos kultūra iš tiesų artėjame prie dugno ir jo dar nepasiekėme. Vis labiau tolstame nuo pirminio Dievo sukūrimo plano ir tam tikru atžvilgiu prie jo artėjame: kuo labiau temsta, tuo ryškesnė atrodo šviesa. Kristaus nukryžiuavimo diena pati tamsiausia krikščionybės istorijoje, tačiau pati šlovingiausia – visai netrukus, tik po trijų dienų prisikėlimas. Ką noriu tuo pasakyti? Tinkamai supratęs vyro ir moters pašaukimą tapti vienu kūnu, suprasime ir didįjį slėpinį, kurį jis ženklina.

Tęsinys kitame „Artumos“ numeryje

Kristinos Šmulskytės nuotrauka

Narkotikų pančiai: ar Dievas girdi?

Vido Venslovaio nuotrauka

Sigita PURYTĖ

Lengva piktintis jaunais žmonėmis, ypač kai nenori ar bijai iš tikrųjų, labiau pažinti nors vieną iš jų. Lygiai taip pat lengva „nurašyti“ visus „senius“, tarsi jie būtų laike pasiklydę dinozaurai, visiškai nesiorientuojantys šiuolaikiniame gyvenime ir vien tik moralizuojantys. Nuo šiol „Artuma“ bandys kaskart priimti ir jaunimo iššūkį – atsivers jaunatviškoms paieškoms, diskusijoms, liudijimams. Jaunuoliai čia ras bendraminčių, o vyresnieji galės geriau pažinti, kuo gyvena, su kokiais rūpesčiais, klausimais susiduria ir kuo džiaugiasi jaunuomenė.

Kaip pirmąjį bandymą siūlome dviejų vaikinių istorijas, kuriose – narkotikai, priklausomybė, mėginimai išsilaivinti, blaivus gyvenimas ir Dievo artumas net didžiausioje neviltyje. Šie liudijimai pirmą kartą nuskambėjo „Marijos radijo“ jaunimo laidoje „Iššūkis“.

Nekenčiau savęs...

Sveiki, aš Paulius. Esu priklausomas nuo narkotikų. Jų nevarčiau metus. Dalyvauju projekte „Mano guru“. Turiu naujų draugų, užsiėmimą, darbą, nesijaučiu atskirtas. Padeda psichologai, savo rūpesčiais galiu pasidalyti ir su kitais priklausomaisiais. Jaučiu palaikymą.

Mano problemos pradžia – noras išbandyti viską. Niekada nevertinau gyvenimo. Nekenčiau savęs. Pirmą kartą pabandžius narkotikų apėmė jausmas, kad aš juos kontroliuoju, kad nėra taip baisu, kaip visi gąsdina. Narkotikų paragavau būdamas dvylikos. Pradėjau su draugais, su kuriais leisdavom laiką nuo vaikystės.

Nuo narkotikų stojanti širdis

Ilgainiui jaučiau vis didesnę prierašumą narkotikams, dariausi vergas. Neberūpėjo, kur ir kaip vartoti, svarbu vartoti. Narkotikai suteikdavo užsimiršimą – pasaulis gyvena, o aš į jį žiūriu kaip į televizijos filmą. Nejutau baimės, gyvenau iliuzijoje. Baigęs mokyklą įstojau mokytis, bet nieko iš to neišėjo.

Kilo rimtų sveikatos problemų. Nuo narkotikų vartojimo stodavo širdis. Atsibūdavau reanimacijoje. Tai nuolat kartodavosi. Buvo tokių dienų, kai atrodė – baigta, visiškai dugnas, nebegaliu atsikelti iš lovos, netgi nueiti ir įsipilti vandens. Turėjau draugų, kurie mane ragino mesti ir vis primindavo: atsipieikėk, nebėra kur toliau eiti.

Suvaržytas Dievo?

Nuo vaikystės turėjau tikėjimo pradmenis. Bet tikros patirties, kad Dievas yra šalia, kad Jis padeda, nebuvo. Nesykį esu gydęsis ir pirmą kartą patekau į religinę bendruomenę Latvijoje. Baigiau vienus metus trukusią reabilitacijos programą protestantiškoje bendruomenėje. Maniau, kad jau esu pažinęs Dievą. Žinojau viską – Dievo žodį, smulkmenas, bet viduje to neišgyvenau. Tai mane privertė prie atkryčio – vėl ėmiau vartoti. Jaučiausi suvaržytas, tikėjime nejutau laisvės. Dievą įsivaizdavau kaip taisyklių, ko negaliu daryti, rinkinį. Man tai buvo per sunku. Pradėjau save graužti dėl kiekvienos smulkmenos, dėl kiekvienos nuodėmės. Atkritęs vartojau dar daugiau negu anksčiau. Tada, sunkiausiomis akimirkomis, iš tiesų jusdavau Dievo artumą.

Stebuklas

Atsimenu, grįžau iš darbo troleibusu ir buvau savaite nemiegojęs. Kai troleibusas privažiavo stotelę, kur man reikėjo išlipti, negalėjau atsistoti. Pajutau, kad svaigsta galva ir jei atsistosis – atmes (man kartodavosi epilepsijos priepuoliai). Tada pagalvojau: „Dieve, padėk. Nejaugi iš truliko mane tiesiog išmes besikratantį?“ Jutau visišką bejėgiškumą. Prašymas buvo labai nuoširdus, kaip pasidavimas, pripažinimas, kad esu bejėgis – daryk, Dieve, su manim, ką gali, nes aš nieko negaliu, net atsistot nuo

sėdynės; padėk man, ir aš padarysiu viską iš savo pusės, kad tik negrįžčiau prie narkotikų. Tada staiga, vos ištaręs tuos žodžius, pasijutau labai lengvai. Priepuolio nebuvo. Mintyse dėkojau Dievui ir verkiau. Supratau, kad tai stebuklas. Norėjosi tai išreikti, pasakyti visiems.

Ir ką aš padariau? Ogi po valandos vėl „išsišoviau“... Vėl pavartočiau ir supratau savo bejėgiškumą. Tą žiaurią tikrovę, kad liautis vartoti ne taip lengva. Dievas padarė stebuklą, tu išlipai, atsistojai ir eini švarus. Bet reikia pačiam stengtis. O sykiu – be pagalbos, vienas, nieko nepadarysi.

Dievo artumą jutau per kančią – tarsi pats save baudžiu ir jaučiu, kaip Dievas bando mane gelbėti, beldžiasi į mano duris ir sako: „Atsigauk, Pauliau. Aš čia. Tau reikia sutikti su mano pagalba.“

Žinutė: Patarkit, kaip „nušokti nuo adatos“.

Paulius: Pirmiausia priimk visą teikiamą pagalbą. Nesvarbu, ar tiki, ar netiki, jog tau pavyks. Aš irgi netikėjau, kad kada nors išlįsiu iš to. Tas laikas, kai dalyvauji reabilitacijos programoje, yra lemiamas. Pradedi suvokti, kad gali gyventi blaiviai. Atgyja svajonės, norai, visa atrodo pasiekiamą, realu. Nebesijauti esąs visiškai mėsas.

Paplito heroinas. Pabandžiau

Esu Kristianas, taip pat turiu priklausomybę nuo narkotikų. Nevartoju 19 mėnesių. Kaip ir Paulius, dabar džiaugiuosi gyvenimu. Nuo sausio ketinu dalyvauti projekte „Mano guru“. Manoji istorija panaši. Turėjau draugų, visi jie buvo vyresni už mane. Vienu metu tarp jų paplito heroinas. Pabandžiau. Tada mokiausi 11 klasėje.

Išgyvenau ilgą procesą, kol sąmoningai supratau, kad nebegaliu vartoti ir nebenoriu. Vartodamas spėjau prarasti viską – tėvus, draugus, save patį. Pavirtau į nieką. Retkarčiais, kai prasiblaivydavau, galvodavau – kaip norėčiau nevertoti. Bet greitai vėl imdavo suktis mintis, kur gauti narkotikų, nes žinodavau, kad tuoj vėl bus bloga.

Į bažnyčią – dėl močiutės

Vaikystėje eidavau į bažnyčią, nes vesdavosi močiutė. O ko ten eidavau, pats nežinodavau. Pažiūrėti į senelį, kuris sėdi debesyse? Vaikiškas supratimas.

Vartojęs penkerius metus patekau į reabilitaciją, paramtą religiją. Ten sužinojau, kad yra Dievas, kad Jis gyvas ir visada su manim. Tai buvo Dievo pažinimo pradžia. Bet nebaigiau reabilitacijos, vėl atkritau. Net vartodamas užeidavau į bažnyčias, ir būdavo akimirų, kai atvirai, nuoširdžiai meldavausi: Dieve, padėk.

Neturėjau kur gyventi, viską praradau, pačiam buvo baisu, į ką virstu. Nieko man neliko svarbaus, galėjau drąsiai apvogti motiną, tėvą, sesę. Be jokio gailesčio.

Išgelbėjo... kalėjimas

Nesilioviau prašyti Dievo pagalbos. Baigėsi tuo, kad patekau į kalėjimą. Dabar už tai dėkoju Dievui, nes taip Jis mane sustabdė. Tikiu, kad jei to nebūtų atsitikę, dabar su jumis nebendračiau. Dauguma vartojančių mano draugų jau mirę arba jiems yra nupjautos galūnės.

Išėjęs iš kalėjimo išsyk vykau gydytis. Dabar kasdien tikrai, fiziškai jaučiu Dievo veikimą. Ateinu retkarčiais ir sakau: „Dieve, netikiu į Tave, nes nematau. Man, kaip tam Tomui, reikia paliesti tavo žaizdas.“ Ir gaunu realius patvirtinimus. Per žmones, per įvykius. Kartą nutiko, kad neturėjau batų. Pasiskundžiau Dievui, ir po savaitės gaunu tris poras! Gal vaikiškas pavyzdys, bet man jis įrodo Dievo meilę.

„Mano guru“: mitai griūva

Ar žinote sostinėje, Vilniaus gatvėje įsikūrusį salotų barą „Mano guru“? Tai vieta, kur virėjais ir padavėjais dirba nuo priklausomybės besigydančios žmonės. Salotų baras – tai didesnio projekto dalis. Projektas skirtas žmonėms, turintiems priklausomybę nuo narkotikų arba alkoholio. Da-

lyvauti jame gali tie, kurie nebevartoja, jau yra baigę reabilitacijos programas ir nori iš naujo surasti savo vietą visuomenėje, įgyti darbo patirties ar prisiminti darbinį igūdžius, prarastus dėl svaigalų vartojimo. Žmonės dirba, taip pat moko profesijos. Projekto dalyviams, daugiausia jauniems vyrams, neturintiems kur gyventi Vilniuje, yra išnuomotas butas. Ten jie įsikuria, vyksta susitikimai, pasidalijimai, skaitomas Dievo žodis. Projekte žmogus dalyvauja pusę metų.

Janina, projekto „Mano guru“ socialinė darbuotoja, sako:

– Priklausomi žmonės turi pranokti save. Jiems reikia naujos patirties, nes viskas, ką jie žino, – tai vartojimas. Pats baisiausias dalykas pasaulyje yra žmonių abejingumas. Problema prasideda ankstyvoje vaikystėje – nuo santykių su tėvais, draugais, mokykloje. Yra daug prevencijos programų, bet jos neveikia. Paradoksalu, tačiau ir artimieji nieko negali padaryti, jei pats vartojantysis nenori. Gali tik melstis ir prašyti Dievą stebuklo. Pirmiausia žmogus PATS turi keisti savo gyvenimą.

Dėkojau Dievui
ir verkiau. Supratau,
kad tai stebuklas.
Norėjosi tai išreikti,
pasakyti visiems.

Don Kamilio mažasis pasaulis

Atmintinos dienos

Giovannino GUARESCHI

Atvykęs į bažnytkaimį sakyti paskutinės priešrinkiminės agitacinės kalbos, apskrities atstovas buvo labai nustebintas. Pasakė, jog kito tokio puikaus skyriaus kaip Peponio nesą visoje apskrityje.

Kuomet jis užlipo į tribūną, kilo toks baisus šauksmas bei rankų plojimas, kad net langų stiklai virpėjo. Peponis pristatė kalbėtoją, kuris, miniai apriimus, priėjo prie mikrofono ir prabilo:

– Piliečiai...

Paskui turėjo nutraukti kalbą, nes klausytojai subruzdavo ir, pakėlę galvas, ėmė dairytis. Visi girdėjo besiantinantį burzginimą ir netrukus pamatė raudoną lėktuvą, kuris į aikštę išmetė pusę tonos raudonų atsišaukimų. Visi stengėsi pagauti krantančius lakštelius. Taip pat ir Peponis sučiupo vieną ir graižė dantimis.

Kalbėtojas paaiškino, kad liaudies priešai iš tikrųjų esą nelabai gudrūs, jei griebiasi įprastų senų pasakų, ir pradėjo smarkiai pulti. Aikštėje įsiviešpatavo tylą, bet kaip tik tada nelemtas raudonas lėktuvas sugrįžo ir vėl išmetė žalių atsišaukimų.

– Nurimkite! – griausmingai riktelėjo Peponis. – Išauklėti demokratai neprivalo skaityti svetimšalių bei parsidavusių priešų provokacijų!

Minia ramiai skaitė žaliuosius lakštelius, kuriuose buvo aprašytas rusų darbo žmonių gyvenimas. Atstovas tegalėjo kalbėti penkias minutes, nes lėktuvui dar kartą sugrįžus, visi nosis pakėlė aukštyn ir laukė, ką dabar išmes.

Nieko neišmetė.

– Dega! – visi kaip vienas sušuko, pamatę juodų dūmų juostą, besiveržiančią iš lėktuvo uodegos, ir minia baimingai subangavo.

Tačiau iš tikrųjų buvo visai kas kita, nes lėktuvas keistai skraidė, sukinėjosi, o leidžiamų juodų dūmų juosta kažin ką rašė. Netrukus visi lengvai galėjo įskaityti

dideles raides: „V. V. la D. C.“ („Tegyvuoją Krikščionių demokratų partiją“).

Aktyvistų eilėse kilo didelis triukšmas ir, tik įrašo dūmams išsisklaidžius, visi nurimo, o kalbėtojas galėjo tęsti savo prakalbą.

Kelioms minutėms praslinkus, ir vėl pasirodė nelemtas lėktuvas. Šį kartą į aikštę nieko nenumetė, bet, atsidūręs bažnytkaimio pakraštyje, ėmė mėtyti keistus daiktus, kurie siūbuodami, linguodami pamažu leidosi žemyn. Buvo galima įžiūrėti mažus parašiusius su apačioje priištais nedideliais krepšeliais. Minia nebeišverdamą galvotrukčiais skirstėsi. Prie tribūnos teliko būreliai aktyvistų.

Kai žmonės šaipydami sugrįžo, vienas iš jų atnešė Peponiui nuleistą krepšelį, kuriame buvo užrašyta: „IŠ RUSIJOS ATSIŪSTIEJI GRŪDAI.“ Krepšelyje buvo keli žiupsniai garstyčių grūdelių.

Minia, tramdoma Peponio keiksmų, liovėsi juoktis, ir kalbėtojas vėl prabilo; o Peponis, nebetverdamas pykčiu, nušoko nuo tribūnos ir, susišaukęs saviškius, skubiai išsinešdino.

Atvykę į Ilgio ūkį, sustojo prie šiaudų kūgio.

– Greitai, skubėkite! – apsiputojęs riaumėjo Peponis.

Vyrai iš po šiaudų ištraukė kažkokį brezentu apdengtą didžiulį padargą, kuris pasirodė esąs blizgantis dvidešimties milimetrų kulkosvaidis.

Kai jį užtaisė, Staigius mėgino kažką pasakyti, bet Peponis pertraukė:

– Esame karo padėtyje! Jei jie turi teisę naudotis aviacija, mes galime panaudoti priešlėktuvinę!

Laimei, lėktuvas, atlikęs savo uždavinį, nuskrido ir priešlėktuvinei gynybai neteko atidengti ugnies. Nenusisekės mitingas išsiskirstė.

Galiausiai lėktuvas išmetė pusę centnerio laikraščio „La Campagna“

ekstra laidos, kur buvo išspausdintas kandas Don Kamilio straipsnis. Visi, išskyrus aktyvistus, laikraštį paslėpusius kišenėse, įniko skaityti.

Apskrities atstovas net pajuodo iš pykčio ir nieko neatsakė į Peponio pasiteisinimus.

– Drauge, – pridūrė išsigandęs Peponis, – jei būčiau žinojęs, būčiau anksčiau pasirūpinęs ištraukti kulkosvaidį ir, lėktuvui pirmąjį krovinį išmetus, būčiau jį nudėjęs. Kai sugalvojome, buvo per vėlu.

Atstovas, išklausęs kulkosvaidžio istoriją, išbalavo, jo veidą išmušė šaltas prakaitas.

– Apskritai viskas dar gerai pasibaigė, – švėpsėjo sėsdamasis į mašiną.

Tuo laiku Don Kamilis, pro bažnyčios bokšto langelio plyšį sekęs įvykių eigą, sudėjo rankas maldai:

– Viešpatie, duok man jėgų neskambinti varpais šventiniu būdu!

Kristus išklausė jo prašymą. Ir tai pasirodė naudinga, nes Peponis buvo taip įniršęs, kad jei būtų išgirdęs varpus gaudžiant, nė kiek nebūtų suabejojęs: būtų bėgte nubėgęs prie kūgio ir iš ten paleidęs kulkosvaidžio ugnį į varpinę.

* * *

Atėjo laukiamas sekmadienis.

Išsipustęs, atstatęs krūtinę Peponis išėjo balsuoti. Atsistojo už savo sėbrų ir, nors visi jį ragino sakdami: „Prašome į priekį, pone viršaiti“, atsakė, kad demokratiniėje santvarkoje visi esą lygūs. Nors iš tikrųjų jis laikė neteisinga, kad jo balsas lygus skerdžiaus Pušelės, kuris ištisas septynias savaitės dienas būdavo girtas ir net nežinojo, iš kurios pusės saulė teka.

Peponis jautėsi stiprus kaip jautis. Iš namų pasiimtu pieštuku balsavimo lakštelyje pažymėjo dešimt kryželių.

– Šitai reiškia, kad tai bus stipriausias viso valsčiaus balsas, – paaiškino žmonai. – Va šitaip: cak, cak, ir Gari-

baldis nugalės visus parsidavėlius bei išnaudotojus.

Peponis kaip dar niekad iki šiol pasitikėjo savimi. Pasiėmęs kandidatų sąrašą ir išdidžiai pasipūtęs, nuėjo į balsavimo kambarį. „Tegaliu tik vieną kartą balsuoti, – galvojo, – bet balsuosiu su tokiu pašėlimu, kad atstos du kartus!“

Kambario prieblandoje išpūtęs akis žvelgė į atskleistą kandidatų sąrašą ir rankoje stipriai gniaužė pieštuką.

„Ir balsavimo kambaryje tave mato Dievas, bet ne Stalinas“, – atsiminė nelermo lėktuvo išmestame lakštelyje skaitytą posakį ir staiga atsisuko, nes jam pasirodė, kad užpakalyje kažin kas stovi.

„Kunigai yra bjauriausi pasaulio padarai, – padarė išvadą. – Jie į vargšų žmonių galvas pripučia visokių pasakų. Pirmyn: dedu kryžių ant Garibaldžio!“

Tačiau pieštukas nepajudėjo rankoje. Peponis, nežinodamas ką daryti, prisiminė savo senąją mokytoją. „Visuomet buvai šelmis“, – tarsi į ausį kuždėjo jau mirusi mokytoja, ir Peponis papurtė savo didelę galvą. „Netiesa!“ – atsiduso.

Akyse šmėkstelėjo didelė raudona vėliava, ir Peponis pridėjo pieštuko galą prie žvaigždės su Garibaldžiu. Bet staiga baltame lakšte jam pasivaideno išbalęs Širdspaudos vaikas.

„Jei Frontas laimės, Amerika mums nieko neduos“, – šnibždėjo ausin Don Kamilio balsas.

„Bailiai!“ – grieždamas dantimis riktelėjo Peponis.

„Šimtas tūkstančių italų belaisvių negrįžo iš Rusijos!“ – įkyriai kuždėjo Don Kamilio balsas.

„Turėjo nebeiti!“ – atsakė įtūžęs Peponis. Bet staiga jo akyse žybtelėjo senoji Lazdienė, kuri iš viso atsisakė balsuoti, nes jokia partija negalinti iš Rusijos sugrąžinti jos sūnaus. Peponis prikando lūpą.

„Drauge, – ausyse suskambo kieti komisaro žodžiai, – komunizmas yra susiklausymas.“

Peponis dar tebetaikė pieštuku į žvaigždę su Garibaldžiu, bet staiga vėl išgirdo Don Kamilį, persekiojamai klausiantį:

„Kas užvertė lavonais Katino griovius?“

„Šmeižtas! – atsikirto Peponis. – Esi

svetimšaliams parsidavęs niekšas!“

Tą patį akimirksnį jis prisiminė Don Kamilio ir savo karinius medalius. Girdėjo juos tarpusavy susikūlusius ir vienodai skambančius.

„O kas nužudė Teslių?“ – neatlyžo Don Kamilio balsas.

„Ne aš, – teisinosi Peponis. – Tamsa žinai kas!“

„Žinau, – atsakė įkyrus Don Kamilio balsas, – tai buvo tas pats, kuris slepiasi po Garibaldžio žvaigždę. Vieną kartą jau nužudėte Teslių, kam dar norite jį antrąsyk žudyti?“

Peponis vėl taikė pieštuką į Garibaldžio žvaigždę.

„Balsuoju už tuos, kurie nužudė kitus“, – tarė...

Staiga išgirdo partizanaujant buvusio viršininko, partijos nario Saragato, kuris buvo nutrauktas nuo tribūnos ir apkultas, balsą:

„Laimingi kalnuose žuvę partizanai, drauge Peponi.“

„Pragaro išperos! – kuždėjo Don Kamilio balsas. – Jei jie nebūtų žuvę, būtų mėtę ir juos primušę.“

Peponis atsiminė komisarą, metantį pro langą Širdspaudos paruoštą vakarienę. Atsiminė jo vaiką. Ir pajuto, kaip ėmė virpėti pieštuko galas, bet atsipeikėjo ir sustiprėjo, kai jo vaizduotėje suplazdėjo didelė raudona vėliava.

„Šalin visi liaudies išnaudotojai, krauną iš mūsų prakaito turtus!“ – įniršęs dūrė pieštuku į Garibaldžio žvaigždę.

„Tai ne tavo vėliava!“ – sugriaudė Don Kamilio balsas, ir Peponio akyse suplevėsavo trispalvė.

„Ne, nebūsiu išdavikas! Šalin, prakeiktieji!“ – visai nusikamavęs tarė Peponis ir pasilenkė prie sąrašo.

Kai po kurio laiko išėjęs padavė balsavimo lakštelį, bijojo, kad kas nors nepaklaustų, ką jis ten taip ilgai veikė. Įsitikinęs, kad praėjo vos keturios minutės, pasijuto drąsesnis.

* * *

Sutemus, kai Don Kamilis vakarieniavo, įslinko Peponis.

– Ar užmiršai pasibelsti eidamas į svetimus namus? – paklausė Don Kamilis.

– Niekšai! – perkreipęs veidą drėbė Peponis. – Jūs tik žinote vargšams žmo-

nėms drumsti nuotaiką!

– Įdomu, – pastebėjo Don Kamilis, – ar mitinguoti atėjote?

– Jūs savo melagystėmis vargšams žmonėms galvas susukote!

Don Kamilis pritariamai linktelėjo.

– Gerai, gerai, bet kokių galų atėjai šį vakarą man apie tai pasakoti?

Peponis atsisėdo ir susiėmė už galvos.

– Mane sugadinote, – po valandėlės liūdnai veptelėjo.

Don Kamilis žvilgtelėjo į jį.

– Ar jau iš proto kraustotės?

– Dabar jau ne, – atsakė Peponis, – bet šį rytą buvau besikraustęs ir nusikaltau!

– Nusikaltote?!

– Taip, aš, Peponis, darbo žmonių pirmininkas ir viršaitis, ėmečiau baltą lakštelį!

Kai Peponis vėl griebėsi už galvos, Don Kamilis pripylė stiklinę vyno ir pastatė prieš jį.

– Jei pralaimėsime, tamstai skaudžiai atsilieps, nes kaltas tik tamsta! – staiga kilstelėjęs galvą riktelėjo Peponis.

– Sutinku, – atšovė Don Kamilis. – Jei Frontas pralaimės dėl vieno balso, galėsiu savo kailiu atsakyti. Jei pralaimės dėl dviejų ar trijų milijonų, aptariamasis reikalas atsidurs antroje eilėje.

Peponis atrodė užsigavęs.

– Tamstos kailis atsakys ir už lėktuvą! – atsikirto.

– Gerai! Bet kol kas už visa tai išgerkite!

Pakėlę stiklines, barkštelėjo ir nuplovė kartelį.

Išeidamas Peponis stabtelėjo.

– Tuos dalykus privalome tik mudu žinoti, – pagrasino.

– Gerai, – sutiko Don Kamilis.

Tačiau tuoj nuėjo visko papasakoti altoriaus Kristui.

Paskui Jam uždegė dvi dideles žvakes.

– Šita, – paaiškino Don Kamilis, – už tai, kad leidai jam pajusti sąžinės priekaištus, kai norėjo balsuoti už Garibaldį, o šita – kad neleidai jam graužtis, kai norėjo balsuoti už ne savo partiją.

Vertė kun. Antanas SABALIAUSKAS
Autoriaus iliustracija

Antonijus Vivaldis apie 1725 m.

Muzikos garsai (XLI)

Raudonplaukis kunigas Vivaldis

Vanda IBIANSKA

Likimas – didis pokštininkas, neretai ir piktas, žiaurus. Taip jis pasielgė su italų genijumi Antonijumi Liucijumi Vivaldžiu (*Antonio Lucio Vivaldi*). Garsus pasaulyje, žavėjęs savo muzika, palikęs milžinišką palikimą kompozitorius išbuvo pamirštas daugiau kaip šimtą metų, kol jo vardas tapo prikeltas iš nebūties. Užmaršties upėje buvo nuskendę 300 koncertų įvairiems instrumentams, 18 operų, per 100 vokaliųjų instrumentinių kūrinių, nebeskaičiuojant daugybės mažesnių.

Didelis jo kūrinių katalogas išėjo tik 1922-aisiais. Muzikologas Albertas Džentilis surado privačiose kolekcijose dulkančius didžiojo italo rankraščius ir dviejų fabrikantų, netekusių savo mažų sūnelių, lėšomis įkūrė fondą, kuris pradėjo supirkinėti Vivaldžio natas. Tai tęsėsi ilgai. Dar ir dabar nėra surasti visi Vivaldžio kūriniai. Tačiau daug jų skamba pasaulio scenose ir keri tiek muzikos gurmanus, tiek pirmą kartą jos klausančius žmones. Nes tai parašė didysis Antonijus Vivaldis!

Giminės ištakos

Vivaldžių kaip keliautojų ir atradėjų pavardė minima nuo XIII a.; kompozitorius kilęs iš šalutinės jos šakos. Jo seneliai, pasiturintys šiaurės Italijos miestiečiai, persikėlė gyventi į Adrijos jūros perlą Veneciją, o tėvas Džiovanis Batista Vivaldis įgijo prestižinį kirpėjo amatą. Čia verta šį bei tą pasakyti apie XVII–XVIII a. Venecijos kirpyklas. Kol klientą kirpdavo, skusdavo, raitydavo jo peruko garbanas, kirpykloje skambėdavo smuiku ar kitu instrumentu atliekama muzika. Džiovanis griežė taip meistriškai, kad greit atsisakė barzdaskučio pareigų, nes buvo pakviestas groti Šv. Morkaus bazilikos orkestre. Negana to, įkūrė Šv. Cecilijos muzikantų draugiją.

Džiovanis Vivaldis pasižymėjo viena ryškia išorės savybe – ugniniaisiais plaukais, todėl jam tuoj pat prigijo pravardė „Rosi“ („Raudonplaukis“). Jis vedė venecijiečio siuvėjo dukterį Kamilą Kalikją ir su ja susilaukė 6 vaikų. Pirmagimis gimė silpnas, neišnešiotas, tiesiog leisgyvis, todėl pribuvėja skubiai jį pakrikštijo. Du mėnesius kūdikio gyvybė vos ruseno, ir tik 1678 m. gegužę jis oficialiai buvo pakrikštytas bažnyčioje. Tikroji jo gimimo data ir vieta – 1678 m. kovo 4-oji Venecijoje. Iš tėvo Antonijus paveldėjo ne tik meilę muzikai, bet ir ugninius plaukus, todėl paskui jį vadino Raudonplaukiu kunigu.

Pirmąsias muzikos pamokas vaikas gavo iš tėvo. Mokėsi taip spėriai, kad jau 10 metų būdamas pavaduodavo tėvą Šv. Morkaus bazilikos kapeloje. Tuo tarpu kiti

penki Vivaldžių vaikai niekuo ypatingu nei pagirtinu nepasižymėjo. Šiaip jau apie Antonijaus vaikystę žinių išliko nedaug. Manytina, kad jį veikė ypatinga Venecijos atmosfera ir artimos sąsajos su Bažnyčia.

Paauglystė

Venecija – paradoksų ir kontrastų miestas. Viskas čia buvo susipynę: Vakarai ir Rytai, gotika ir bizantika, obskurantizmas ir laisvamaniškumas, puritoniškumas ir paleistuvystė, tironija ir demokratija, inkvizicijos veiktis ir karnavalų siautuly. Štai tokioje aplinkoje 15-metis Antonijus gavo tonzurą ir bazilikos vartininko vardą. Kunigu išventintas 25-erių, 1703 m.

Jaunystė

Nuo gimimo Vivaldis buvo itin silpnos sveikatos. Be kitų negalių, jį kamavo astmos priepuoliai, jis beveik negalėjo vaikščioti, kur tik būdavo įmanoma – važiuodavo arba plaukdavo laiveliu. Štai tokį paliegėlį priima dirbti kaip *Maestro di Violino* (smuiko mokytoju) į garsiąją Venecijos konservatoriją *Ospedale della Pietà*, išaugusią iš prieglaudos. Tada Venecijoje buvo pulkai našlaičių, pamestinukų, asocialių šeimų vaikų. Prieglaudose juos greta kitko mokė ir muzikos. Palengva į tuos našlaitynus ėmė patekti ir aristokratų bei turčių dukterys, kad įgytų dorią ir muzikinę išsilavinimą. Ir nutiko taip, kad iš geriausių prieglaudų išaugo konservatorijos, jose dėstė garsūs mu-

zikantai. Mergaites mokė ne tik dainavimo, solfedžio, bet ir groti keliais instrumentais. Vykdamo puikūs koncertai, jų atlikėjai būdavo dėstytojai ir jų mokinės.

Raudonplaukis kunigas (*Il Prete rosso*) turi laikyti sumą, o likęs laikas skiriamas muzikai. Štai čia ir ima dėtis keistenybės. Kartkartėmis kunigas Mišių vidury palieka altorių ir bėga į zakristiją. Pasklido gandai, kad Vivaldis skuba užrašyti atėjusią į galvą muzikinę temą. Tikrovė buvo kitokia ir žiauri: jis prie altoriaus imdavo dusti nuo astmos priepuolių. Tad netrukus Vivaldis atleidžiamas nuo Mišių aukojimo.

Pirmuoju darbo *Ospedale della Pieta* laikotarpiu Vivaldis visą savo kūrybinį potencialą nukreipė į instrumentinę muziką, ypatingą dėmesį skirdamas smuikui. Jis pradeda gauti nuolatinę nemenką algą. Į Vivaldžio koncertus jau veržte veržiamasi. Jo kūrinių natos spausdinamos įvairiuose Europos miestuose.

Bet ateina 1713 metai. Vivaldžiui jau 35-eri, nebe jaunystė, o branda. Jis pasuka kitu keliu.

Opera, opera!

Šiam žanrui neliaka abejingas ir Raudonplaukis kunigas – parašo 18 operų. Pirmąją – „Otonas viloje“, sudarytą iš arijų ir rečitatyvų, be chorų, lydėjo sėkmė, ir Vivaldis pradėjo rašyti antrąją – „Orlandas, apsimetęs bepročiu“. Muzikas pats sau tampa impresarijumi ir šioje srityje parodo didelį sumanumą. Nuo šiolei Vivaldis niekada neleis pažeisti savo autorinių teisių ir finansinius reikalus Italijoje tvarkys puikiai. Ši opera taip pat turi pasisekimą, tad po jos pasipila dar aštuonios. Tuo laiku gimsta ir dvi puikios oratorijos: „Možė“ ir „Judita“.

Pas įžymųjį italų virtuozą ir kompozitorių pradeda važiuoti mokytis užsienio muzikantai. Krūvis auga, bet Vivaldį jau užvaldė opera.

Jam tenka nemažai keliauti, nes operos statomos įvairiuose miestuose, o tai, turint galvoje autoriaus sveikatą, nėra lengva. Kol dar pajėgia, jį visur lydi tėvas.

Ak, tos moterys!

Nuo 1726 m. Vivaldžio operose pradeda dainuoti Ana Giro, ne itin stipraus, bet malonaus tembro kontralto savininkė. Ši liekna didžiaakė moteris nėra graži, bet kompozitorius pakerėtas ir be jos savo operų neįsivaizduoja. Paplinta paskalos (kur neplis!), tad Ana pasiima seserį Paoliną – esą slaugyti negaluojančio muzikanto. Ak, ir turės gi Raudonplaukis kunigas bėdų dėl šių moterų!.. Visą gyvenimą jis gynė abi seseris Giro, teigdamas, jog intymumo ribos peržengtos nebuvo, o moterys net gyveno atskirame name. Tikros tiesos niekas taip ir nesužinojo.

Klajonės

Vivaldžio kūriniai atliekami tai Romoje, tai Turine; trejus metus jis dirba Mantujeje. *Ospedale della Pieta* visais būdais stengiasi susigrąžinti garsenybę. Jis nepa-

lieka savo pirmosios darbovietės, bet daug važinėja, nes jo muzika skamba visur. Aplanko ir Vieną, kur jį ypač pagerbia pats muzikuojantis imperatorius, aistringas Vivaldžio gerbėjas. Šešerius metus kompozitoriaus operos nenuėjo nuo Prahos operos teatro scenos, jo muzika aidė Lotaringijoje.

Tačiau *Ospedale della Pieta*, tvarkingai mokanti algą Vivaldžiui, pasipiktina: kur tai matyta, jo nėra jau 10 metų!

1734 m. jis sukuria bene garsiausią savo operą „Olimpiada“. Apie kompozitorių rašo jo amžininkai, nes tai išties neeilinė asmenybė, kaip ir visas jo gyvenimas. Dramaturgas Karlas Goldonis pasakoja: „Judrus, impulsyvus, žaibiškai visa nugalintis ir... vos ne kas minutę skaitantis brevijorių. Operų partitūros, libretai, maldos ir Ana Giro susilieja į vientisą visumą.“

Nuokalnėn

Vivaldis eina senyn, tačiau jo kūrybinis produktyvumas nei trupučio nemenksta.

1737 m. Vivaldį ištinka rimtas nemalonumas. 59-erių Raudonplaukiam kunigui Bažnyčios hierarchai uždraudžia įvažiuoti į kai kuriuos miestus, nes jis, būdamas dvasininkas, neaukoja Mišių. Tai buvo neregėta gėda ir diskreditacija. Kaip kunigas jis buvo sukompromituotas, tačiau į jo muzikinę veiklą aukštieji dvasininkai nesikišo.

Vėl kelionės, nauji pastatymai ir... po 40 metų tarnybos – išsiskyrimas su *Ospedale della Pieta*. Būdamas 62-ejų jis pasiryžta visam laikui palikti tėvynę ir išvyksta į Vieną. Bet čia karas, suirutė, todėl jis niekam neįdomus. Visų apleistas, pamirštas ir niekam nereikalingas, praradęs turtą Antonijus Liucijus Vivaldis 1741 m., būdamas 63-ejų, miršta Vienoje. Laidotuvės buvo skurdžios, jis palaidotas ligoninės kapinėse. Didžiojo maestro kapas ir net tos varganos kapinaitės prie Šv. Stepono ligoninės iki mūsų laikų neišliko. O Vivaldžio muzika buvo pamiršta daugiau nei šimtmečiui.

Palikimas

Vivaldį vadina baroko genijumi. Mažai kas nėra girdėjęs jo garsiųjų „Metų laikų“, sakralinių kūrinių „Gloria“, „Magnificat“. Iš viso žinomos 825 atskiros Vivaldžio kompozicijos, o kiek jų dar nesurasta! Įdomu tai, kad esama daug sąsajų tarp Johano Sebastijono Bacho ir Vivaldžio.

Vivaldžio melodikos ir harmonijos metodai stebina savo originalumu ir toli pralenkia vėlyvojo baroko epochą. Jo nepakartojamas stilius keri lygiai taip pat mus XXI amžiuje, kaip ir anų laikų žmones. Vivaldžio muzikos renesansas tęsiasi ir, matyt, tęsis visada.

Kiaulė ir gripas

Negydytojiški gydytojo Petro pasamprotavimai

Pirmiausia apie kiaulę. Ji labiausiai gerbtinas ir godotinas gyvūnas iš visų, kokius tik žmogui yra pavykę prisijaukinti. Kada šitai nutiko, tiksliai nežinoma, bet už tai žinoma kodėl. Kad kiaulė yra biologinė žmogaus sesuo – neginčytina. O prie sesers visada intuityviai traukia. Instinktas – nieko nepadarysi. Kadangi šeimoje visko pasi- taiko, tai ir atsirado bjaurių, mūsų „seserį“ užgauliojančių posakių: „Ėda kaip kiaulė“, „Purvinas kaip kiaulė“, „Lipa kaip kiaulė ant altoriaus“. Sakykite, ar kas kada matė bent arčiau altoriaus kiaulę?! Visa tai, aišku, šlykštus melas, nes kiaulė bet ko neėda ir turi tvirtą požiūrį į savo kiau- liškąją higieną. Kiaulė yra ramus, taikingas ir labai inteli- gentiškas gyvūnas. Tai įrodė didysis dresuotojas Durovas. Bet mes kažkodėl aistringai mylime amoraliai egoistiškas kates, vergiškus šunis, paikus žiurkėnus, o ne šią nuosta- bią giminaitę. Ar girdėjote, kad kas savo namuose laikytų

Piešinys iš interneto

kiaulę, kuri dailiai kriuksėdama vaikštinėtų po kamba- rius? Tik vienintelis garsus aktorius gražuolis Džordžas Klunis taip darė ir net labai gedėjo, kai jo mylimas par- šas nuo senatvės padvėsė. Bet Klunis garsenybė, moterų numylėtinis, unikumas. Visi kiti kiaules niekina. Niekina, o kaulieną šlemščia. Supunta visą kiaulę nuo galvos iki uodegos, pastarąją netgi delikatesu laiko. Be kaulienos didesnė dalis pasaulio tiesiog gyventi negalėtų. Visai- pa kiaules žodžiuoja, nors be jų nė iš vietos.

Negarbingo elgesio su kaulėmis viršūnė yra gripo vi- ruso pavadinimas šio godotino gyvūno vardu. Ir ko ne- prisigalvojame, kad tik jaunesnįjį gamtos brolių sumen- kintume! Pirmiausia užsipuolėme karves maitintojas. Kad prasidėjo! Juodligė, kempinligė, mirtis, kurią sėja karvės. Visas pasaulis pasiuto. Kažkur kažkas nuo tos pa- slaptingos ligos (o gal ir ne nuo jos) lyg ir numirė, o lyg

ir ne. Žodžiu, niekas neaišku. Paskui mūsų smegenėlės sumastė apkaltinti viruso platinimu sparnuočius. Vargšai paukšteliai, pradedant kondorais ir baigiant viversiais, pateko į didelę nemalonę. Paukščių gripas!!! Žmogeliai susigūžė ir pradėjo net vargšo žvirblio baimintis. Dabar į nemalonę pateko kiaulės. Pasėta baimė plinta ir kaus- to žmones. Pabrango česnakai, citrinos, medus, imbieras, žolių arbatos. Bažnyčiose, koncertuose lankytojų suma- žėjo, dalis mokyklų uždarė. Gripas siaučia! Lyg kasmet tas sezoninis gripas nesiautėtų. Ir lyg nebūtų galima ko- kį spalio mėnesį nuo jo pasiskiepyti. Nesakau, nuo visų štamų nepasiskiepyti, bet vis dėlto.

Apskritai gripas yra puikus dalykas. Juolab kaulių. Apvalo populiaciją ir išsprendžia daug ekonominių bei socialinių problemų. Kaip žinoma, jam neatspariausi vai- kai ir seni žmonės. Jeigu gerai sektųsi ir išmirtų didesnis nuošimtis vaikų, kiek motinystės pašalpų būtų galima su- taupyti! Juk gimdo ir gimdo, o tu, mokesčių mokėtojai, mokėk! Apie pensininkus nėra ko nė kalbėti. Išgenėjus jų kokią pusiukę milijono, biudžetė būtų galima per mėnesį arti pusės milijardo skylę užlopyti. O kur naujos darbo vietos? Suklestėtų karstų gamyba, automobiliai su palai- kais skustuvių į Rygos krematoriumą ir atgal, bedarbiai įsi- darbintų duobkasiais, kai kurie net giesmininkais. Ką čia ir kalbėti! *SoDra* kaipmat atsigaivinti! Būtų galima iškilmin- gai užbaigti *chaltūriškus* Brazausko, atsiprašau, Valdovų rūmus, statyti Gugenheimo muziejų, Sporto kompleksą ir t. t. Net „Žalgirį“ kaulių gripas padėtų atgaivinti. Bet, svarbiausia, žinoma, padėtų atsikratyti nukriususių tėvų ir senelių. O tai lenda visur, kliudo, savo nuomonę reiškia, nors nei angliškai, nei kompiuteriu – nei bė, nei mė. Ir dar pensijas jiems mokėk. Pagalvokit tik, kur logika! Nuseno, nukvako, o reikia išlaikyti. Koks nuostolis vals- tybei ir mokesčių mokėtojų kišenei! Štai dėl ko kaulių gripas yra tikra dovana, kitaip nepasakysi. O ir vaistinin- kams nemenka atgaiva. Labai net nemenka.

Šis gripas puikiai praretintų silpnųjų gretas ir padėtų valstybei atsistoti ant kojų. Taip kad nekeikime jo.

Tiesa, dėl tų kaulių neduoda ramybės viena mintis. Kai kardiochirurgai protezuoja širdies vožtuvus, tai juos pakeičia kriuksės vožtuvėliais...

O kaip jūsų mitralinis, triburis? Dar nepralaidūs? Ims ir įdės *gripozinius* – kaulės!

Laiko vėjo pūstelėjimai

Vanda IBIANSKA

...Tada buvo ankstyvas pokaris. „Nelojaleji“ stengėsi kuo greičiau vaikus parengti Pirmajai Komunijai, nes žinojo, jog Sibire nei bažnyčių, nei kunigų nebus. Todėl taip ir nutiko, kad mane ruošė vos šešiametę. „Universitetus“ ėjau namuose, prižiūrima rūpestingos ir stropios studentės panelės Marijos, o jau „kolokviumai“ vyko Lapių bažnyčioje, pas kleboną. Reikiamas žinias aš buvau tvirtai įsiminusi, bet būta ir kitokių vaikų. Štai kaimynų Makinskų Edmukas niekaip negalėjo įkirsti dešimties Dievo įsakymų. Vis klydo ir klydo, nors jau buvo pusbernis. Suirzęs klebonas ir sako:

– Makinskai, pasakyk savo bobutei, kad jei ji tavęs neišmokys dešimties Dievo įsakymų, aš jai neduosiu išrišimo!

Mano šešiametė širdis nutirpo ir nuriedėjo į kulnus. Tiktai pamanykit! Senoji ponia Makinskienė negaus išrišimo ir eis tiesiai į pragarą! Koks siaubas! Kad tik tas Edmukas išmuktų kitam „egzaminui“!..

Po savaitės – vėl žinių patikrinimas. Kaimo bažnytelė maža, gyvenimas verda beveik čia pat, šventoriuje. Klebonas sėdi ant laiptuko prie grotelių, o mes ratu aplink jį ant grindų. Atsakinėjame. Aš nei gyva, nei mirusi – taip bijau, kad Edmukas nesusikirstų. Pagaliau prieina jo eilė. Sukaitęs išpila devynis Dievo įsakymus, o dešimtas skamba taip: „Negeisi bet ko, kas priklauso tavo artimui. Netrokši savo artimo namų, ar jo lauko, ar jo vergo bei vergės, ar

vos atgaudamas kvapą. Aš džiaugiausi: mat kaip gerai pasiruošė Edmukas, neis į pragarą senoji ponia Makinskienė. Tik ko tas klebonas taip kvatoja? Juk Edmukas taip puikiai atsakinėja, nieko nepamiršo! Kai reikalai priartėjo prie *čebatų* ir autų, springstantis klebonas sukliko: „Makinskai, nustok arba aš galą gausiu!“ taip, kad net klebonijos kalakutai, užklydę į bobinčių, skubiai iškutrino.

O paskui buvo Pirmoji Komunija per Šv. Joną. Bet apie tai kitą kartą.

* * *

Dar šis tas apie bažnytinius reikalus.

Atostogaudamos su drauge kaimo sodyboje, nusprendėme pavažinėti po atkampias bažnyčias. Pažintiniais, atseit, tikslais. Atvažiuojam į, tarkim, Entuvą. Šventoriuje dailiai nušienauta žolė, medžiai apgenėti. Medinė bažnyčia rūpestingai nudažyta ir visur tokia tvarka ir švara, jog, regis, esi ne Lietuvoje, o kokioje Skandinavijoje. Tai, galvoju sau, *bagotas* klebonas! Mišios vėluoja... 1,5 valandos, mat klebonas nespėja, o vikaro nėra. Po šv. Mišių kukliai spūdinu su glėbeliu „Artumos“ į zakristiją. O ten jau pora dešimčių žmonių išsirikiavę eilėn prie klebono stalo. Štai prieina pusamžis sodietis, padeda ant greta stovinčio stalo puslitrinį stiklainį grietinės, 10 kiaušinių ir sako: „Tai noriu Mišių už Agotą, Juozapą, Praną, Kazimierą, Oną, Uršulę, Brigitą, Kajetoną, Zenoną, dar už Mariją, Vaclovą, Ksaverą, Benediktą, Veroniką ir dar už Justiną. Gal pridėsiu penkis litus, tai bus dar ir už Marijoną.“

Kol praėjo tie dvidešimt sodiečių, ant stalo susikauptė tiek maisto, kad būtum neblogas kareivines papenėjęs. O pinigų – piššš... Klausiu klebono, ką su tuo maistu darysiąs.

– A, – sako, – taigi senelių namai yra, dar vaikų namai.

– O jiems tiesiogiai parapijiečiai neaukoja?

– Kur tau! Matot, čia natūriniai mainai su Dievu, o artimu tegu valstybė rūpinasi, taip jie galvoja.

Tokios tokelės.

Taip ir laksto sukežusiu automobiliu, gal ne visada ir benzinui turėdamas, suplukęs klebonas po parapiją, o praktiškai kaimiečiai skaičiuoja taip: vienas kiaušinis – viena vėlė. Be to, urmu Mišios pigiau.

Tikiuosi, kad ne visur taip yra.

Jolantos Kliekutės nuotrauka

jo jaučio bei asilo, ar bet ko, kas priklauso tavo artimui.“ Čia Edmukas ir atsiskleidė. Po žodžio „asilo“ jis papylė: „anei plūgo, anei akėčių, anei *drapakos*, anei maniežo, anei *arpos*, anei *fuktelio*, anei dalgio, anei grėblio, anei spragilo, anei *viedro*, anei bidono“ ir t. t. Klebonas raitėsi iš juoko,

Gyvenimas kaip senas vynas

* * *

Iš nesenų TV naujienų. Pokalbių laidose svarstoma, ar reikia kastruoti pedofilus ir sterilizuoti pametančias vaikus motinas. Oi, Lietuvėle, bėgi tu tolyn nuo Dievo! Choru visi šaukia už linčo teismą kastruojant, sterilizuojant, ir juntama, kad labai kirba pasiūlyt žudyti, tik nedrįsta. Vaizdas toks, jog visa tai vyksta ne Lietuvoje, o nacių stovykloje, aršaus fašizmo sąlygomis. Garbus profesorius dalykiškai ir nuodugnai aiškina, ką galima padaryti su vyrų sėklidėmis. KGB rūsiuose darė. Net pasimėgaudamas aiškina. Kaip sėklidžių specialistas. Visa tai rodoma, kol vaikai nemiega ir apskritai jiems girdint PASAKOJAMA! Iš kur tos fašistinės-kagėbistinės nuotaikos?! Dar ir apie psichinę negalią turinčius žmones, ką ten žmones – moteris, laidos dalyviai užsiminė. Nežino jie, kas ištiko tarpukario Lietuvoje daktarą Šliūpą, kai jis panašiai išdrįso pakalbėti.

Ajajai, kas dirba mūsų televizijose ir kokie mes patys! Nejaugi tik aktorius R. Siparis – padorus žmogus, nes jis nepasakė nei vienos amoralios nesąmonės?

* * *

Antra vertus, ko čia stebėtis? Drąsiaus Kedžio istorijoje daug žmonių parodė neregėtą aktyvumą ir pritarimą linčo teismui. Kol dar niekas neaišku, televizijos korpė laidas, skatinančias tokius dalykus. Vargšė toji mergaitė,

kurią tėvas, žurnalistai ir jiems pritariantieji visam gyvenimui paženklino nenuplaunama dėme ir sužalojo visą jos ateitį. Sielą, psichiką, socialumą. Nežinia kas ir kokia jos mama, bet dėl tėvo jau lyg ir aišku. Tik kaip gyventi turint tokį tėvą ir su tokiu įspaudu vaikystėje? Nes dėl pedofilų reikėtų aiškintis atskirai. Būta, nebūta, šmeižtas, tiesa – kol kas niekas nežino, bet peilius galanda. Ir pikti visi, kaip skorpionai per poravimąsi.

* * *

Laikas lėkte lekia, ir nejučiom pastebi, kad gyvenimas – tai tau ne chemijos egzaminas ir ne istorija su geografija. Vienas per jį praskrenda kregždute, kitas drugelium, o anas, žiūrėk, trūkčioja grakštus kaip troleibusas. O vis vien greitas! Kad ir kaip matuosi, taikysi, stabdysi, laikas pralekia nelygu vėjo pūstelėjimas. Tad kaip jo nebranginti? Ir ateina dienos, kai, regis, praėjusią savaitę Makinskų Edmukas pylė dešimtį Dievo įsakymų, o užvakar Entuvoje stebėjau kaimo žmones. Tačiau tuos du įvykius skiria maždaug keturiasdešimt metų...

Kaip neapsakomai svarbu neapsirikti, leisti Jėzaus vedamam už rankos ir niekur į šalį nuo tako! Nes praūs kaip vėjo gūsis gyvenimėlis, ir nieko nebepataisyti.

Tokia tad gaida ir baigiu šį savo opusą.

Šypsenos be raukšlių

Viršininkas sako išeinančiam darbuotojui:

– Man jūsų lyg ir truks. Buvote kaip sūnus.

– Tikrai?!

– Taip. Visada įžūlus, viskuo nepatenkintas ir nuolat prašėte pinigų.

* * *

Žmonės pradeda ginčytis dėl to, kad vienas kito nesupranta, ir baigia vienas kito nesuprasdami todėl, kad ginčijosi.

* * *

Teisėjas:

– Ar jūs prisipažįstate, kad savo kaimyną išvadinate medine galva?

– Nieko panašaus! Aš tik pasakiau, kad jo galvai padaryti reikėjo gero rąsto.

* * *

– Jonai, kaip man skaudu! Šiandien mūsų vestuvių metinės, o tu nė neprisiminei...

– Neprisiminiau? Kaip manai, kodėl nepakėliau triukšmo, kai rytą virtuvėje prisivilinai pieną?

* * *

– Ponas daktare, aš iki vėlyvos nakties prasėdžiu rašydamas eilėraščius, paskui ligi pat ryto negaliu užmigti, – skundžiasi rašytojas gydytojui.

– O jūs pamėginkite prieš miegą paskaityti tai, ką parašėte.

* * *

– Ech, kad būčiau gimęs prieš 300 metų...

– Kodėl?

– Tada nereikėtų mokytis tiek daug istorijos!

* * *

Taisyklės visiems gyvenimo atvejams:

1. Negalvok.

2. Jei galvoji – nekalbėk.

3. Jei galvoji ir kalbi – nerašyk.

4. Jei galvoji, kalbi ir rašai – nepasirašyk.

5. Jei galvoji, kalbi, rašai ir pasirašai – nesistebėk.

* * *

Nėra tokios kvailystės, kurios žmogus iš džiaugsmo nepadarytų.